

Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (septintoji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. birželio 12 d.*

„Konkurencija — Piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi — Centrinų procesorių rinka — Sprendimas, kuriuo konstatuojamas EB 82 straipsnio ir EEE susitarimo 54 straipsnio pažeidimas — Nuolaidos už lojalumą — „Nepaslėpti“ apribojimai — Piktnaudžiavimo kvalifikavimas — Tokio pat produktyvaus konkurento analizė — Tarptautinė Komisijos kompetencija — Komisijai tenkanti pareiga atlikti tyrimą — Ribos — Teisė į gynybą — Gero administravimo principas — Bendra strategija — Baudos — Vienas tęstinis pažeidimas — 2006 m. baudų apskaičiavimo gairės“

Byloje T-286/09

Intel Corp., įsteigta Vilmingtone, Delaveras (Jungtinės Amerikos Valstijos), iš pradžių atstovaujama baristerės K. Bacon, QC M. Hoskins, N. Green, baristerio S. Singla, QC I. Forrester, solisitorių A. Parr, R. Mackenzie ir baristerio D. Piccinin, vėliau I. Forrester, A. Parr, R. Mackenzie ir D. Piccinin,

ieškovė,

palaikoma

Association for Competitive Technology, Inc., įsteigtos Vašingtone, DC (Jungtinės Amerikos Valstijos), atstovaujamos advokato J.-F. Bellis,

įstojusios į bylą šalies,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą T. Christoforou, V. Di Bucci, N. Khan ir M. Kellerbauer,

atsakovė,

palaikomą

Union fédérale des consommateurs – Que choisir (UFC – Que choisir), įsteigtos Paryžiuje (Prancūzija), iš pradžių atstovaujamos advokato J. Franck, vėliau advokato E. Nasry,

įstojusios į bylą šalies,

dėl prašymo panaikinti 2009 m. gegužės 13 d. Komisijos sprendimą C (2009) 3726 *final* dėl procedūros pagal [EB] 82 straipsnį ir EEE susitarimo 54 straipsnį (byla COMP / C-3/37.990 – *Intel*) arba, nepatenkinus šio reikalavimo, prašymo panaikinti arba sumažinti ieškovei skirtą baudą

* Proceso kalba: anglų.

BENDRASIS TEISMAS (septintoji išplėstinė kolegija),

kuri sudaro pirmininkas A. Dittrich (pranešėjas), teisėjai I. Wiszniewska-Bialecka, M. Prek, J. Schwarcz ir M. Kancheva,

kancleris E. Coulon ir posėdžio sekretorė J. Weychert, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. liepos 3–6 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą¹

Faktinės bylos aplinkybės

- 1 Ieškovė *Intel Corp.* yra pagal Amerikos teisę veiklą vykdanči įmonė, užsiimanti centrinių procesorių (anglų k. *central processing units*, toliau – CPU), lustų rinkinių (anglų k. *chipsets*) ir kitų puslaidininkių sudedamųjų dalių projektavimu, kūrimu, gamyba ir pardavimu, taip pat kurianti platformoms skirtus sprendinius, susijusius su duomenų tvarkymu ir ryšio įrenginiais.
- 2 2008 m. pabaigoje *Intel* visame pasaulyje dirbo maždaug 94 100 darbuotojų. 2007 m. *Intel* grynosios pajamos buvo 38 334 mln. JAV dolerių (USD), o grynasis pelnas – 6 976 mln. JAV dolerių. 2008 m. jos grynosios pajamos sudarė 37 586 mln. JAV dolerių, o grynasis pelnas – 5 292 mln. JAV dolerių.

I – Administracinė procedūra

- 3 2000 m. spalio 18 d. *Advanced Micro Devices, Inc.* (toliau – AMD) pagal 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, Pirmojo reglamento, įgyvendinančio [EB 81] ir [82] straipsnius (OL 13, 1962, p. 204; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 3), 3 straipsnį pateikė Europos Bendrijų Komisijai oficialų skundą, kurį papildė naujomis faktinėmis aplinkybėmis ir teiginiais, 2003 m. lapkričio 26 d. pateikdama papildomą skundą.
- 4 2004 m. gegužės mėn. Komisija pradėjo tyrimų, susijusių su tam tikromis AMD skunde nurodytomis aplinkybėmis, seriją. Dėl to Komisija, padedama kelių nacionalinių konkurencijos institucijų, 2005 m. liepos mėn. pagal 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [EB] 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 20 straipsnio 4 dalį atliko patikrinimus keturiuose *Intel* patalpose Jungtinėje Karalystėje, Vokietijoje, Italijoje ir Ispanijoje, taip pat įvairių *Intel* klientų patalpose Prancūzijoje, Vokietijoje, Italijoje, Ispanijoje ir Jungtinėje Karalystėje.
- 5 2006 m. liepos 17 d. AMD pateikė skundą *Bundeskartellamt* (Vokietijos federalinei kartelių tarnybai), jame teigė, kad *Intel* ėmėsi komercinės konkurentų išstūmimo veiklos kartu su *Media-Saturn-Holding GmbH* (toliau – MSH), mikroelektronikos įrenginių platintoja ir didžiausia stalinių kompiuterių platintoja Europoje. *Bundeskartellamt* pagal Reglamento N. 1/2003 12 straipsnį dėl šios bylos pasikeitė informacija su Komisija.

1 — Pateikiami tik tie šio sprendimo punktai, kuriuos Bendrasis Teismas mano tikslinga paskelbti.

- 6 2006 m. rugpjūčio 23 d. Komisija susitiko su D1 [konfidencialu]² iš *Intel* klientės *Dell Inc.* Komisija prie bylos medžiagos nepridėjo orientacinio šio susitikimo temų sąrašo (toliau – orientacinis temų sąrašas) ir neužprotokolavo šio susitikimo. Už bylą atsakingas Komisijos darbuotojas parengė raštą, susijusį su tuo susitikimu, ir Komisija jį pripažino vidaus raštu (toliau – vidaus raštas). 2008 m. gruodžio 19 d. Komisija įteikė ieškovei nekonfidencialią to rašto versiją.
- 7 2007 m. liepos 26 d. Komisija pateikė ieškovei pranešimą apie kaltinimus (toliau – 2007 m. pranešimas apie kaltinimus), susijusį su jos elgesiu penkių didelių kompiuterinės įrangos gamintojų (anglų k. *Original Equipment Manufacturer*, toliau – OEM) atžvilgiu, t. y. *Dell*, *Hewlett-Packard Company* (HP), *Acer Inc.*, *NEC Corp.* ir *International Business Machines Corp.* (IBM). *Intel* į jį atsakė 2008 m. sausio 7 d., o nagrinėjimas surengtas 2008 m. kovo 11 ir 12 d. Galimybė susipažinti su bylos medžiaga *Intel* buvo suteikta tris kartus, konkrečiai – 2007 m. liepos 31 d., 2008 m. liepos 23 d. ir gruodžio 19 d.
- 8 2008 m. vasario mėn. Komisija ėmėsi įvairių tyrimo veiksmų dėl AMD teiginių, įskaitant patikrinimus kelių mažmeninių kompiuterių pardavėjų, taip pat *Intel* patalpose. Be to, pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnį ji įvairiems didžiausiems OEM raštu pateikė kelis prašymus pateikti informacijos.
- 9 2008 m. liepos 17 d. Komisija pateikė ieškovei papildomą pranešimą apie kaltinimus, susijusį su jos elgesiu MSH atžvilgiu. Šis pranešimas apie kaltinimus (toliau – 2008 m. papildomas pranešimas apie kaltinimus) taip pat buvo susijęs su *Intel* elgesiu *Lenovo Group Ltd* (toliau – *Lenovo*) atžvilgiu ir jame buvo naujų įrodymų, susijusių su *Intel* elgesiu tam tikrų OEM, kuriems buvo skirtas 2007 m. pranešimas apie kaltinimus, atžvilgiu; šiuos įrodymus Komisija gavo po minėto pranešimo paskelbimo.
- 10 Iš pradžių Komisija suteikė *Intel* aštuonių savaičių terminą atsakymui į 2008 m. papildomą pranešimą apie kaltinimus pateikti. 2008 m. rugsėjo 15 d. bylą nagrinėjantis pareigūnas pratęsė šį terminą iki 2008 m. spalio 17 d.
- 11 *Intel* per nustatytą terminą neatsakė į 2008 m. papildomą pranešimą apie kaltinimus. Tačiau 2008 m. spalio 10 d. ji pareiškė ieškinį Pirmosios instancijos teisme (dabar – Bendrasis Teismas), užregistruotą kaip byla T-457/08; jame prašė, pirma, panaikinti du Komisijos sprendimus, susijusius su atsakymu į 2008 m. papildomą pranešimą apie kaltinimus pateikimo termino nustatymu ir su Komisijos atsisakymu gauti kelių rūšių dokumentų, visų pirma iš privataus *Intel* ir AMD ginčo Delavero valstijoje bylos medžiagos, ir, antra, pratęsti atsakymo į 2008 m. papildomą pranešimą apie kaltinimus pateikimo terminą, kad būtų suteiktas 30 dienų terminas nuo tos dienos, kai ieškovė įgijo galimybę susipažinti su reikšmingais dokumentais.
- 12 *Intel* taip pat pateikė prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones, užregistruotą kaip T-457/08 R, juo siekė, kad Komisijos procedūra būtų sustabdyta, kol bus priimtas teismo sprendimas, susijęs su jos ieškiniu dėl esmės, ir kad būtų sustabdytas jai nustatytas terminas atsakymui į 2008 m. papildomą pranešimą apie kaltinimus pateikti, o nepatenkinus šio reikalavimo – suteikti 30 dienų terminą, skaičiuojamą nuo minėto teismo sprendimo priėmimo dienos, atsakyti į 2008 m. papildomą pranešimą apie kaltinimus.
- 13 2008 m. gruodžio 19 d. Komisija nusiuntė *Intel* raštą, jame atkreipė jos dėmesį į tam tikrus įrodymus, kuriuos ketino panaudoti galimame galutiniame sprendime (toliau – raštas dėl faktinių aplinkybių). *Intel* neatsakė į šį raštą per nustatytą terminą – iki 2009 m. sausio 23 d.

2 — Įslaptinti duomenys paslėpti. Siekiant išsaugoti anonimiškumą, asmenų, dirbančių *Intel*, *Dell*, HP, NEC, *Lenovo*, *Acer* ar MSH, vardai ir pavardės buvo pakeisti pirmąja įmonės, kuriai darbuotojas dirba, pavadinimo raide ir skaičiumi, o jeigu darbuotojas dirba AMD, – didžiąja C raide ir skaičiumi. Be to, trys profesoriai įvardyti kaip P1, P2 ir P3.

- 14 2009 m. sausio 27 d. Pirmosios instancijos teismo pirmininkas atmetė prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones (2009 m. sausio 27 d. Pirmosios instancijos teismo pirmininko nutartis *Intel prieš Komisiją*, T-457/08 R, neskelbiama Rinkinyje). Priėmus šią nutartį 2009 m. sausio 29 d. *Intel* pasiūlė pateikti savo atsakymą į 2008 m. papildomą pranešimą apie kaltinimus ir į raštą dėl faktinių aplinkybių per 30 dienų nuo Pirmosios instancijos teismo pirmininko nutarties priėmimo dienos.
- 15 2009 m. vasario 2 d. Komisija laišku pranešė *Intel*, kad Komisijos tarnybos nusprendė nepratešti *Intel* termino atsakymui į 2008 m. papildomą pranešimą apie kaltinimus ar į raštą dėl faktinių aplinkybių pateikti. 2009 m. vasario 2 d. laiške taip pat buvo nurodyta, kad Komisijos tarnybos vis dėlto pasirengusios apsvaistinti galimybę pateikti rašytines pastabas pavėluotai, jeigu *Intel* pateiks jas iki 2009 m. vasario 5 d. Galiausiai Komisija laikėsi nuomonės, kad neprivalo patenkinti pavėluotai pateikto prašymo surengti žodinį išklusymą ir kad, jos tarnybų nuomone, tinkamam administracinės procedūros vykdymui nebūtina surengti žodinio išklusymo.
- 16 2009 m. vasario 3 d. *Intel* atsiėmė ieškinį pagrindinėje byloje T-457/08 ir 2009 m. kovo 24 d. Pirmosios instancijos teismo penktosios kolegijos pirmininko nutartimi ši byla buvo išbraukta iš registro.
- 17 2009 m. vasario 5 d. *Intel* pateikė dokumentą su pastabomis dėl 2008 m. papildomo pranešimo apie kaltinimus ir rašto dėl faktinių aplinkybių, kurį laikė „atsakymu į [2008 m.] papildomą pranešimą apie kaltinimus“ ir „atsakymu [į raštą dėl faktinių aplinkybių]“.
- 18 2009 m. vasario 10 d. *Intel* pateikė bylą nagrinėjančiam pareigūnui prašymą surengti žodinį išklusymą dėl 2008 m. papildomo pranešimo apie kaltinimus. 2009 m. vasario 17 d. laišku bylą nagrinėjantis pareigūnas šį prašymą atmetė.
- 19 2009 m. gegužės 13 d. Komisija priėmė Sprendimą C(2009) 3726 *final*, dėl procedūros pagal [EB] 82 straipsnį ir EEE susitarimo 54 straipsnį (byla COMP / C-3/37.990 – *Intel*, toliau – ginčijamas sprendimas), jo santrauka buvo paskelbta *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL L 227, p. 13).

II – Ginčijamas sprendimas

- 20 Pagal ginčijamą sprendimą 2002 m. spalio mėn.–2007 m. gruodžio mėn. *Intel*, įgyvendindama strategiją, kuria siekta išstumti konkurentę, konkrečiai AMD, iš x86 architektūros centrinių procesorių (toliau – CPU x86) rinkos, padarė vieną tęstinį EB 82 straipsnio ir Europos ekonominės erdvės susitarimo (toliau – EEE) 54 straipsnio pažeidimą.

A – Atitinkama rinka

- 21 Ginčijamame sprendime nagrinėjami gaminiai yra CPU. Procesorius – tai būtina kiekvieno kompiuterio sudedamoji dalis, lemianti bendrą sistemos veikimą ir jos bendras sąnaudas. Procesorius dažnai laikomas kompiuterio „smegenimis“. Norint pagaminti CPU reikia brangių technologijų.
- 22 Kompiuteriams naudojamus CPU galima išskirti į dvi kategorijas, t. y. CPU x86 ir kitokia architektūra grindžiamus CPU. x86 architektūra yra *Intel* sukurtas jos gaminamų CPU standartas. Ji leidžia veikti tokioms operacinėms sistemoms kaip *Windows* ir *Linux*. *Windows* iš esmės susieta su x86 komandų rinkiniu. Iki 2000 m. buvo keli CPU x86 gamintojai. Tačiau vėliau daugelis jų paliko rinką. Ginčijamame sprendime nurodyta, kad nuo to laiko *Intel* ir AMD yra beveik vienintelės įmonės, kurios dar gamina CPU x86.

- 23 Atlikdama tyrimą Komisija padarė išvadą, kad atitinkama prekių rinka nėra didesnė už CPU x86 rinką. Ginčijamame sprendime nieko nenurodyta dėl to, ar visiems kompiuteriams yra viena CPU x86 rinka, o gal reikia išskirti tris atskiras CPU x86 rinkas, t. y. stalinių kompiuterių rinką, nešiojamųjų kompiuterių rinką ir serverių rinką. Pagal ginčijamą sprendimą, atsižvelgiant į *Intel* rinkos dalis bet kuriame segmente, išvada dėl dominuojančios padėties yra ta pati.
- 24 Geografinė rinka buvo apibrėžta kaip pasaulinė.

B – Dominuojanti padėtis

- 25 Ginčijamame sprendime Komisija pripažįsta, kad per tirtą šešerių metų laikotarpį (1997–2007) *Intel* visuomet priklausė apie 70 % ar daugiau rinkos. Be to, pagal ginčijamą sprendimą patekti į CPU x86 rinką ir plėstis joje trukdo didelės kliūtys. Šias kliūtis lemia nesusigrąžinamos investicijos į mokslo tyrimus ir plėtrą, intelektinę nuosavybę ir gamybos įrenginius, būtinus CPU x86 gamybai. Todėl visi *Intel* konkurentai, išskyrus AMD, paliko rinką arba jiems liko tik nedidelė jos dalis.
- 26 Remiantis *Intel* turimomis rinkos dalimis ir patekimo į atitinkamą rinką bei plėtros joje kliūtimis, ginčijamame sprendime daroma išvada, kad *Intel* užėmė dominuojančią padėtį toje rinkoje bent ginčijamame sprendime nurodytą laikotarpį, t. y. nuo 2002 m. spalio mėn. iki 2007 m. gruodžio mėn.

C – Piktnaudžiaujamas elgesys ir bauda

- 27 Ginčijamame sprendime aprašytas dviejų tipų *Intel* elgesys savo prekybos partnerių atžvilgiu, t. y. sąlyginės nuolaidos ir „nepaslėpti apribojimai“ (anglų k. *naked restrictions*).
- 28 Pirma, pagal ginčijamą sprendimą *Intel* suteikė nuolaidas keturiems OEM, šiuo atveju – *Dell*, *Lenovo*, *HP* ir *NEC*, su sąlyga, kad šios įmonės pirks iš jos visus arba beveik visus savo CPU x86. Kartu *Intel* numatė atlikti mokėjimus MSH su sąlyga, kad ši parduos kompiuterius tik su *Intel* CPU x86.
- 29 Ginčijamame sprendime daroma išvada, kad *Intel* suteiktos sąlyginės nuolaidos yra lojalumo nuolaidos. Dėl sąlyginių *Intel* mokėjimų MSH ginčijamame sprendime konstatuota, kad ekonominis šių mokėjimų mechanizmas prilygsta OEM suteiktų sąlyginių nuolaidų ekonominiam mechanizmui.
- 30 Be to, ginčijamame sprendime taip pat pateikta ekonominė analizė, susijusi su galimybe nuolaidomis išstumti konkurentą, kuris yra toks pat produktyvus, kaip *Intel* (anglų k. *as efficient competitor test*, toliau – AEC kriterijus), nors neužima dominuojančios padėties. Kalbant konkrečiau, atlikus analizę nustatytos kainos, kuriomis toks pat produktyvus, kaip *Intel*, konkurentas turėjo siūlyti savo CPU, kad kompensuotų prarastas OEM nuolaidas, kurias ji būtų gavusi iš *Intel*. Tokia pati analizė atlikta dėl *Intel* MSH numatytų atlikti mokėjimų.
- 31 Remdamasi surinktais įrodymais Komisija daro išvadą, kad *Intel* sąlyginės nuolaidos ir mokėjimai užtikrino strateginių OEM ir MSH lojalumą. Ši veikla sukėlė papildomų padarinių tuo požiūriu, kad dėl jos gerokai sumažėjo konkurentų gebėjimas konkuruoti, pagrįstas jų CPU x86 pranašumais. Be to, dėl *Intel* antikonkurencinio elgesio sumažėjo pasiūla vartotojams ir paskatos diegti inovacijas.
- 32 Antra, dėl nepaslėptų apribojimų Komisija teigia, kad *Intel* numatė atlikti mokėjimus trims OEM, t. y. *HP*, *Acer* ir *Lenovo*, su sąlyga, kad šios įmonės atidės gaminių su AMD pagamintais CPU (toliau – AMD CPU) išleidimą į rinką arba išvis jo atsisakys ir (arba) pritaikys šių gaminių platinimo apribojimus. Ginčijamame sprendime padaryta išvada, kad dėl tokio *Intel* elgesio taip pat padaryta tiesioginė žala konkurencijai ir kad toks elgesys nėra įprasta konkurencija, grindžiama pranašumais.

- 33 Ginčijamame sprendime Komisija daro išvadą, kad kiekviena iš ginčijamo *Intel* elgesio apraiškų minėtų OEM ir MSH atžvilgiu yra piktnaudžiavimas, kaip jis suprantamas pagal EB 82 straipsnį, tačiau visas šis piktnaudžiavimas taip pat įėjo į bendrą strategiją išstumti AMD kaip vienintelę reikšmingą *Intel* konkurentę iš CPU x86 rinkos. Taigi šis piktnaudžiavimas yra vienas pažeidimas, kaip tai suprantama pagal EB 82 straipsnį.
- 34 Taikydama Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą skirtų baudų apskaičiavimo gaires (OL C 210, 2006, p. 2, toliau – 2006 m. gairės) Komisija skyrė ieškovei 1,06 mlrd. eurų baudą (dėl baudos apskaičiavimo žr. šio sprendimo 1554–1558 punktus).

D – Rezoliucinė dalis

- 35 Ginčijamo sprendimo rezoliucinė dalis išdėstyta taip:

„1 straipsnis

2002 m. spalio mėn.–2007 m. gruodžio mėn. *Intel* <...> padarė vieną tęstinį [EB] 82 straipsnio ir EEE susitarimo 54 straipsnio pažeidimą, įgyvendinusi strategiją, kuria siekė išstumti konkurentus iš CPU x86 rinkos ir kurią sudarė tokios dalys:

- a) nuo 2002 m. gruodžio mėn. iki 2005 m. gruodžio mėn. taikyti *Dell* nuolaidas, kurių dydį lėmė tai, kad visus savo CPU x86 *Dell* pirks iš *Intel*;
- b) nuo 2002 m. lapkričio mėn. iki 2005 m. gegužės mėn. taikyti HP nuolaidas, kurių dydį lėmė tai, kad bent 95 % savo CPU x86, skirtų įmonių asmeniniams kompiuteriams, HP įsigys iš *Intel*;
- c) nuo 2002 m. spalio mėn. iki 2005 m. lapkričio mėn. taikyti NEC nuolaidas, kurių dydį lėmė tai, kad bent 80 % savo asmeninių kompiuterių klientams skirtų CPU x86 NEC nusipirks iš *Intel*;
- d) nuo 2007 m. sausio mėn. iki 2007 m. gruodžio mėn. taikyti *Lenovo* nuolaidas, kurių dydį lėmė tai, kad *Lenovo* nusipirks iš *Intel* visus savo nešiojamiesiems kompiuteriams skirtus CPU x86;
- e) nuo 2002 m. spalio mėn. iki 2007 m. gruodžio mėn. numatyti atlikti mokėjimus [MSH], kurių dydį lėmė tai, kad [MSH] pardavinės tik tuos kompiuterius, kuriuose įdiegti *Intel* CPU x86;
- f) nuo 2002 m. lapkričio mėn. iki 2005 m. gegužės mėn. numatyti atlikti mokėjimus HP su sąlyga, kad: i) HP orientuos įmonėms skirtus HP stalinius kompiuterius, kuriuose įdiegti AMD CPU x86, į mažąsias ir vidutines įmones ir valdžios, švietimo ir medicinos sektoriaus klientus, o ne į dideles įmones; ii) HP uždraus savo platinimo partneriams kaupti įmonėms skirtus HP stalinius kompiuterius, kuriuose įdiegti AMD CPU x86, kad šie kompiuteriai būtų prieinami klientams tik užsisakant juos iš HP (tiesiogiai arba per HP platinimo partnerius, kurie veikia kaip prekybos atstovai); iii) HP atidės regiono įmonėms [Europa, Viduriniai Rytai ir Afrika] skirtų savo stalinių kompiuterių su AMD CPU x86 pateikimą rinkai šešioms mėnesiams;
- g) nuo 2003 m. rugsėjo mėn. iki 2004 m. sausio mėn. numatyti atlikti mokėjimus *Acer* su sąlyga, kad ši atidės nešiojamojo kompiuterio su AMD CPU x86 išleidimą į rinką;
- h) nuo 2006 m. birželio mėn. iki 2006 m. gruodžio mėn. numatyti atlikti mokėjimus *Lenovo* su sąlyga, kad *Lenovo* atidės savo nešiojamųjų kompiuterių su AMD CPU x86 išleidimą į rinką ir galiausiai visai jį atšauks.

2 straipsnis

Už 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą *Intel* skiriama 1 060 000 000 eurų bauda <...>.

3 straipsnis

Intel <...> turi nedelsdama nutraukti 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą, jeigu to dar nepadarė.

Intel <...> turi nebekartoti 1 straipsnyje nurodytų veiksmų ar elgesio ir susilaikyti nuo bet kokių panašų ar lygiavertį tikslą ar poveikį turinčių veiksmų ar elgesio.

<...>.“

Procesas ir šalių reikalavimai

- 36 2009 m. liepos 22 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarija gavo ieškovės pareiškimą; juo ji pareiškė šį ieškinį.
- 37 2009 m. spalio 14 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijoje užregistruotas dokumentas, juo AMD paprašė leisti įstoti į bylą Komisijos pusėje. Tačiau 2009 m. lapkričio 16 d. AMD pranešė Pirmosios instancijos teismui, kad atsiima prašymą leisti įstoti į šią bylą. Todėl 2010 m. sausio 5 d. Bendrojo Teismo aštuntosios kolegijos pirmininko nutartimi AMD buvo išbraukta iš bylos kaip paprašiusi leisti įstoti į bylą šalis.
- 38 2009 m. spalio 30 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijoje užregistruotas dokumentas, juo Europos vartotojų federacija *Que choisir (UFC – Que choisir*, toliau – UFC) paprašė leisti įstoti į šią bylą Komisijos pusėje. 2010 m. birželio 7 d. nutartimi Bendrojo Teismo aštuntosios kolegijos pirmininkas patenkino šį prašymą leisti įstoti į bylą. 2010 m. rugsėjo 22 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje užregistruotas raštas, juo UFC pranešė Bendrajam Teismui, kad atsisako pateikti įstojimo į bylą paaiškinimą, tačiau per posėdį pateiks pastabas žodžiu.
- 39 2009 m. lapkričio 2 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijoje užregistruotas dokumentas, juo *Association for Competitive Technology* (toliau – ACT) paprašė leisti įstoti į šią bylą *Intel* pusėje. 2010 m. birželio 7 d. nutartimi Bendrojo Teismo aštuntosios kolegijos pirmininkas patenkino šį prašymą leisti įstoti į bylą. ACT per nustatytą terminą pateikė įstojimo į bylą paaiškinimą, o pagrindinės šalys – savo pastabas.
- 40 Pakeitus Bendrojo Teismo kolegijų sudėtį, teisėjas pranešėjas buvo paskirtas į septintąją kolegiją, kuriai dėl šios priežasties paskirta ši byla.
- 41 2012 m. sausio 18 d. sprendimu Bendrasis Teismas, taikydamas savo Procedūros reglamento 14 straipsnio 1 dalį ir 51 straipsnio 1 dalį, nusprendė perduoti bylą septintajai išplėstinei kolegijai.
- 42 Remdamasis teisėjo pranešėjo pranešimu Bendrasis Teismas nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas Procedūros reglamento 64 straipsnyje numatytas proceso organizavimo priemones, paprašė šalių atsakyti į rašytinius klausimus, o Komisijos ir ieškovės pateikti tam tikrus dokumentus. Ieškovė, Komisija ir ACT atsakė į rašytinius klausimus ir per nustatytą terminą pateikė prašomus dokumentus.
- 43 UFC atsakymą į Bendrojo Teismo raštu pateiktą klausimą Bendrojo Teismo kanceliarija gavo praėjus nustatytam terminui, vis dėlto 2012 m. birželio 1 d. sprendimu septintosios kolegijos pirmininkas nusprendė pridėti šį atsakymą prie bylos medžiagos.

- 44 2012 m. balandžio 16 d. nutartimi Bendrasis Teismas įpareigojo Komisiją pagal Procedūros reglamento 65 straipsnio b punktą, 66 straipsnio 1 dalį ir 67 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą pateikti konfidencialią vidaus rašto, susijusio su 2006 m. rugpjūčio 23 d. įvykusi Komisijos atstovų ir D1 [konfidencialu] iš Dell susitikimu, versiją. Komisija per nustatytą terminą įvykdė prašymą. Iš pradžių šis dokumentas nebuvo pateiktas nei ieškovei, nei įstojusioms į bylą šalims.
- 45 Intel ir Komisija paprašė, kad įstojusioms į bylą šalims nebūtų pateikta tam tikra konfidenciali informacija, esanti jų procesiniuose dokumentuose ir jų prieduose, įskaitant atsakymus į Bendrojo Teismo raštu pateiktus klausimus. Įstojusioms į bylą šalims buvo pateiktos tik nekonfidencialios tų dokumentų ir jų priedų versijos, kurias pateikė ieškovė ir Komisija. Šiuo atžvilgiu įstojusios į bylą šalys nepateikė jokių prieštaravimų.
- 46 2012 m. birželio 7 d. ieškovė, Komisija ir ACT surengė neoficialų susitikimą su penkiais septintosios išplėstinės kolegijos nariais, susijusį su tam tikrų duomenų konfidencialiu vertinimu ir teismo posėdžio organizavimu.
- 47 2012 m. birželio 2 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje užregistruotas raštas, jame ieškovė nurodė, kad įvairūs nagrinėjami OEM, MSH ir AMD sutiko atskleisti su jais susijusius duomenis, kurie anksčiau buvo pripažinti konfidencialiais, toje posėdžio dalyje, kuri bus rengiama viešai, taip pat viešojo būsimo teismo sprendimo dalyje, išskyrus kai kurias išimtis.
- 48 2012 m. liepos 3–6 d. įvykusiame iš dalies uždareame posėdyje šalys buvo išklaustytos ir atsakė į Bendrojo Teismo žodžiu pateiktus klausimus.
- 49 2013 m. sausio 29 d. nutartimi buvo atnaujinta žodinė proceso dalis. Taikydamas proceso organizavimo priemonės, išklausęs Komisiją, kuri, savo ruožtu pasitarusi su Dell, nepareiškė jokių prieštaravimų, Bendrasis Teismas pateikė ieškovei ir įstojusioms į bylą šalims visą vidaus rašto, susijusio su susitikimu su D1, [konfidencialu] iš Dell, versiją ir paprašė jų pateikti savo pastabas dėl minėto rašto dalių, kurios nebuvo joms pateiktos anksčiau. Ieškovė ir ACT įvykdė šį prašymą per nustatytą terminą. UFC per nustatytą terminą pastabų nepateikė. Taigi Bendrasis Teismas paprašė Komisijos pateikti savo pastabas dėl ieškovės pastabų. Komisija šį prašymą įvykdė per nustatytą terminą. Bendrasis Teismas taip pat paprašė ieškovės ir Komisijos pateikti savo pastabas dėl ACT pastabų. Jos šį prašymą įvykdė per nustatytą terminą. Tuomet žodinė proceso dalis buvo baigta 2013 m. gegužės 6 d.
- 50 Ieškovė, palaikoma ACT, Bendrojo Teismo prašo:
- visiškai ar iš dalies panaikinti ginčijamą sprendimą,
 - nepatenkinus pirmojo reikalavimo, panaikinti ar iš esmės sumažinti skirtą baudą,
 - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 51 Komisija Bendrojo Teismo prašo:
- atmesti ieškinį,
 - priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas,
 - priteisti iš ACT išlaidas, susijusias su jos įstojimu į bylą.
- 52 UFC iš esmės pritaria Komisijos reikalavimams ir prašo priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

I – Dėl tam tikrų priedų priimtinumų

- 53 Komisija teigia, kad kai kurie dokumentai, ieškovės pateikti kaip ieškinio priedai su užrašytais parodymais, duotais Delavero teisme, kuriame buvo nagrinėjama amerikietiškoji byla (toliau – Delavero teismas, žr. šio sprendimo 11 punktą), yra nepriimtini pagal Procedūros reglamento 43 straipsnio 5 dalį, pagal kurią, „jeigu dėl [daiktinio įrodymo ar] dokumento apimtį prie procesinio dokumento pridedamos tik jo dalys, Teismo kanceliarijai perduodamas visas daiktinis įrodymas ar dokumentas arba visa jo kopija“.
- 54 Komisija pabrėžia, kad ieškovė nepateikė ir neįtraukė į registrą Delavero teisme pateiktų liudytojų parodymų priedų. Be to, Komisija nurodo, kad dalies šių parodymų atveju ieškovė pateikė tik stenogramos ištraukas, užuot pateikusi visą stenogramą.
- 55 Iš karto reikia atmesti Komisijos argumentus, kiek jie susiję su parodymais, kurių stenograma buvo pateikta, bet nebuvo pateikti priedai. Pagal Procedūros reglamento 43 straipsnio 5 dalį kanceliarijai pakanka pateikti visą dokumentą. Tame straipsnyje nereikalaujama, kad kanceliarijai taip pat būtų pateikti visi kiti dokumentai, į kuriuos daroma nuoroda prie procesinio dokumento pridėtame dokumente. Jeigu kai kurios parodymų dalys, kuriomis remiasi ieškovė, būtų nesuprantamos nesusipažinus su dokumentais, kuriais remiasi liudytojai, tai susiję tik su atitinkamų parodymų dalių įrodomąja verte. Tačiau dėl to negalima abejoti ieškovės ieškinio priede pateiktų parodymų priimtumu.
- 56 Kalbant apie parodymus, kurių ištraukas ieškovė pridėjo prie savo procesinių dokumentų, reikia pateikti tokias pastabas.
- 57 Net jei Procedūros reglamento 43 straipsnio 5 dalį reikėtų aiškinti taip, kad jame šalims nustatytas įpareigojimas pateikti kanceliarijai išsamią kiekvieno dokumento, kurio ištraukas jos pateikia procesinio dokumento prieduose, versiją, šios pareigos pažeidimą bet kuriuo atveju būtų galima ištaisyti.
- 58 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad pagal 2007 m. liepos 5 d. Pirmosios instancijos teismo patvirtintų Praktinių nurodymų šalims (OL L 232, p. 7) su pakeitimais 57 dalies d punktą net priedų sąrašę išvardytų priedų nepateikimą galima ištaisyti. Jeigu šalis pateikia ne visą dokumentą, o tik jo ištrauką, tai *a fortiori* yra trūkumas, kurį galima ištaisyti.
- 59 Šioje byloje Bendrasis Teismas, taikydamas proceso organizavimo priemonę, prašė ieškovės pateikti visų parodymų, kurių ji pateikė tik ištraukas ir kurių išsamios versijos ji nepateikė kanceliarijai, išsamias versijas. Ieškovė įvykdė šį prašymą per nustatytą terminą ir Bendrasis Teismas suteikė Komisijai galimybę raštu pateikti savo pastabas dėl tų dokumentų.
- 60 Taigi reikia atmesti Komisijos argumentą, kad kai kurie ieškovės pateikti dokumentai pagal Procedūros reglamento 43 straipsnio 5 dalį yra nepriimtini.

II – Dėl reikalavimų panaikinti ginčijamą sprendimą

A – Horizontalūs klausimai, susiję su Komisijos atliktais teisiniais vertinimais

1. Dėl įrodinėjimo pareigos ir reikalaujamų įrodinėjimo ribų

- 61 Ieškovė remiasi Europos Sąjungos teismo praktika ir pabrėžia, kad tokio pat pobūdžio kaip ši byla konkurencijos bylos yra baudžiamojo pobūdžio bylos ir tai reiškia, kad įrodinėjimo ribos yra didesnės ir taikoma nekaltumo prezumpcija.
- 62 Pagal Reglamento Nr. 1/2003 2 straipsnį visuose procesuose dėl EB 82 straipsnio taikymo pareiga įrodyti šio straipsnio pažeidimą tenka šaliai arba institucijai, pareiškusiai, kad būta tokio pažeidimo, t. y. šioje byloje – Komisijai. Be to, pagal nusistovėjusią teismo praktiką, kilus abejonių, teismas jas turėtų spręsti įmonės, kuriai skirtas pažeidimą konstatuojantis sprendimas, naudai. Todėl teismas negali pripažinti, kad Komisija pateikė pakankamų teisinių pažeidimo buvimo įrodymų, jei šiuo klausimu vis dar turi abejonių, ypač nagrinėdamas ieškinį dėl sprendimo, kuriuo skirta bauda, panaikinimo (2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00, Rink. p. II-2501, toliau – Sprendimas *JFE*, 177 punktą ir 2011 m. liepos 12 d. Sprendimo *Hitachi ir kt. prieš Komisiją*, T-112/07, Rink. p. II-3871, 58 punktą).
- 63 Iš tikrųjų esant tokiai situacijai būtina atsižvelgti į nekaltumo prezumpcijos principą, visų pirma išplaukiantį iš 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsnio 2 dalies ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio. Atsižvelgiant į nagrinėjamų pažeidimų pobūdį ir už juos skirtų sankcijų pobūdį ir griežtumą, nekaltumo prezumpcijos principas taikomas ir per procedūras dėl įmonėms taikomų konkurencijos normų pažeidimų, kai per šias procedūras gali būti nustatytos vienkartinės arba periodiškai mokamos baudos (žr. 1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hüls prieš Komisiją*, C-199/92 P, Rink. p. I 92, 149 ir 150 punktus ir Sprendimo *Montecatini prieš Komisiją*, C-235/92 P, Rink. p. I 92, 175 ir 176 punktus; šio sprendimo 62 punkte minėto Sprendimo *JFE* 178 punktą).
- 64 Nors būtina, kad Komisija pateiktų tikslių ir nuoseklių įrodymų, pagrindžiančių visišką įsitikinimą, kad pažeidimas buvo padarytas, reikia pabrėžti, kad kiekvienas Komisijos pateiktas įrodymas nebūtinai turi atitikti šiuos kriterijus dėl kiekvieno pažeidimo elemento. Pakanka, kad šiuos reikalavimus bendrai atitiktų įrodymų visetas, kuriuo remiasi institucija, kaip nurodyta ir teismų praktikoje, susijusioje su EB 81 straipsnio įgyvendinimu (šiuo klausimu žr. 2002 m. spalio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P ir C-254/99 P, Rink. p. I-8375, 513–523 punktus). Šis principas taip pat taikomas bylose, susijusiose su EB 82 straipsnio įgyvendinimu (2010 m. liepos 1 d. Bendrojo Teismo sprendimas *AstraZeneca prieš Komisiją*, T-321/05, Rink. p. II-2805, toliau – Sprendimas *AstraZeneca*, 477 punktą).
- 65 Kalbant apie įrodymų, kuriais rėmėsi Komisija, įrodomąją vertę, reikia skirti du atvejus.
- 66 Viena vertus, jei Komisija konstatuoja konkurencijos taisyklių pažeidimą remdamasi prielaida, kad nustatytų faktų negalima paaiškinti kitaip nei antikonkurenciniu elgesiu, Sąjungos teismas turi panaikinti tokį sprendimą, kai atitinkamos įmonės pateikia argumentų, leidžiančių kitaip pažvelgti į Komisijos nustatytas faktines aplinkybes, ir pateikti kitokių faktinių aplinkybių paaiškinimą nei tas, kurį pateikė Komisija darydama išvadą, kad pažeidimas buvo padarytas. Iš tiesų tokiu atveju negalima teigti, kad Komisija pateikė konkurencijos teisės pažeidimo buvimo įrodymą (šiuo klausimu žr. 1984 m. kovo 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Compagnie royale asturienne des mines ir Rhein zinc prieš*

Komisija, 29/83 ir 30/83, Rink. p. 1679, 16 punktą ir 1993 m. kovo 31 d. Sprendimo *Ahlström Osakeyhtiö ir kt. prieš Komisiją*, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 ir C-125/85-C-129/85, Rink. p. I-1307, 126 ir 127 punktus).

- 67 Kita vertus, kai Komisija pasiremia įrodymais, kurie iš esmės yra pakankami pažeidimui įrodyti, atitinkamai įmonei nepakanka pasiremti galimybe, jog atsirado aplinkybė, galėjusi turėti poveikį minėtų įrodymų įrodomajai vertei, kad Komisijai tektų pareiga įrodyti, jog ši aplinkybė negalėjo turėti tokio poveikio. Atvirkščiai, išskyrus atvejus, kai tokio įrodymo atitinkama įmonė negalėjo pateikti dėl pačios Komisijos elgesio, ta įmonė privalo teisiniu požiūriu pakankamai įrodyti, pirma, kad egzistuoja aplinkybė, kuria ji remiasi, antra, kad šia aplinkybe paneigiama įrodymų, kuriais remiasi Komisija, įrodomoji vertė (šiuo klausimu žr. 2010 m. gruodžio 15 d. Bendrojo Teismo sprendimo *E.ON Energie prieš Komisiją*, T-141/08, Rink. p. II-5761, 56 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 68 Taigi tikrinti, ar atsižvelgdama į ieškovės nurodytus pagrindus Komisija teisiniu požiūriu pakankamai įrodė ginčijamame sprendime nurodytas aplinkybes, reikia atsižvelgiant būtent į minėtus dalykus.

2. Dėl nuolaidų ir mokėjimų mainais už išimtinį tiekimą teisinio kvalifikavimo

- 69 Ginčijamo sprendimo 924 konstatuojamojoje dalyje Komisija pripažino, kad *Dell*, HP, NEC ir *Lenovo* suteiktų nuolaidų dydis *de facto* buvo susietas su sąlyga, kad šios įmonės iš *Intel* įsigytų visus arba beveik visus joms reikalingus CPU x86, bent nustatytame segmente, ir kad todėl buvo apribota šių įmonių pasirinkimo laisvė. Dėl numatytų atlikti mokėjimų MSH Komisija toje pat konstatuojamojoje dalyje konstatavo, kad šie mokėjimai buvo susieti su sąlyga, kad MSH parduos kompiuterius tik su *Intel* CPU x86 ir kad dėl jų buvo apribota MSH pasirinkimo laisvė. Ginčijamo sprendimo 925 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, kad, nesant objektyvaus pateisinimo, šių išvadų pakanka EB 82 straipsnio pažeidimui įrodyti.
- 70 Ieškovė nesutinka su tuo, kaip Komisija teisiškai kvalifikavo numatytus atlikti mokėjimus. Iš esmės ji teigia, jog Komisija turėjo įvertinti bendras faktines aplinkybes, kad nustatytų, ar nuolaidos ir mokėjimai, kuriais kaltinama, galėjo riboti konkurenciją. Prieš padarydama išvadą, kad nuolaidų suteikimas prieštarauja EB 82 straipsniui, Komisija turėtų įrodyti, kad šios nuolaidos iš tikrųjų galėjo išstumti konkurentus iš rinkos vartotojų nenaudai. Jeigu elgesys susijęs su praeitimi, Komisija turėtų įrodyti, kad susitarimai, kuriais kaltinama, iš tiesų lėmė konkurentų išstūmimą.
- 71 Komisija teigia, kad nagrinėjamos nuolaidos buvo „lojalumo nuolaidos, kaip jos suprantamos teismo praktikoje, suformuluotoje Sprendime *Hoffmann-La Roche*“ (1979 m. vasario 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Hoffmann-La Roche prieš Komisiją*, 85/76, Rink. p. 461, toliau – Sprendimas *Hoffmann-La Roche*). Ji mano, kad tokiu atveju nebūtina kaskart konkrečiai įrodyti realių ar galimų išstūmimo padarinių.
- a) Dėl nuolaidų, pritaikytų OEM kaip atlygis už išimtinį arba beveik išimtinį tiekimą
- 1) Dėl teisinio kvalifikavimo
- 72 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką tai, kad rinkoje dominuojančią padėtį užimanti įmonė nustato pirkėjams pareigą arba reikalauja pasižadėti visiškai arba didele dalimi tenkinti savo poreikius įsigyjant produkciją išimtinai iš minėtos įmonės – net jeigu ji tai daro pirkėjų prašymu, yra piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi, kaip tai suprantama pagal EB 82 straipsnį, nepaisant to, ar atitinkama pareiga yra nustatyta be kitų sąlygų, ar už ją suteikiama nuolaida (71 punkte nurodyto Sprendimo *Hoffmann-La Roche* 89 punktą ir 2010 m. rugsėjo 9 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Tomra Systems ir kt. prieš Komisiją*, T-155/06, Rink. p. II-4361, toliau – Bendrojo Teismo sprendimas *Tomra*, 208 punktą).

- 73 Taip pat yra ir tuo atveju, jeigu minėta įmonė, nesusaistydama pirkėjų formalia pareiga, pagal su tais pirkėjais sudarytus susitarimus arba vienašališkai taiko nuolaidų už lojalumą sistemą, t. y. nuolaidas, susietas su sąlyga, kad klientas visą arba didelę dalį jam reikalingos produkcijos, nesvarbu, ar jo pirkimų suma yra didelė, ar maža, įsigis tik iš dominuojančią padėtį užimančios įmonės (71 punkte minėto Sprendimo *Hoffmann-La Roche* 89 punktas ir 2012 m. balandžio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Tomra Systems ir kt. prieš Komisiją*, C-549/10 P, toliau – Teisingumo Teismo sprendimas *Tomra*, 70 punktas).
- 74 Kalbant konkrečiau apie dominuojančią padėtį užimančios įmonės nuolaidų taikymo kvalifikavimą kaip piktnaudžiavimą, reikia skirti trijų kategorijų nuolaidas (šiuo klausimu žr. 1983 m. lapkričio 9 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin prieš Komisiją*, 322/81, Rink. p. 3461, toliau – Sprendimas *Michelin I*, 71–73 punktus ir 2007 m. kovo 15 d. Sprendimo *British Airways prieš Komisiją*, C-95/04 P, Rink. p. I-2331, toliau – Teisingumo Teismo sprendimas *British Airways*, 62, 63, 65, 67 ir 68 punktus).
- 75 Pirma, kiekybinių nuolaidų (toliau – nuolaidos už kiekį) sistemos, susijusios išimtinai su pirkimų apimtimi iš dominuojančią padėtį užimančios įmonės, paprastai laikomos neturinčiomis EB 82 straipsnyje draudžiamo ribojamojo poveikio. Jei tiekiamo kiekio padidėjimas pasireiškia mažesnėmis tiekėjo sąnaudomis, šis iš tikrųjų turi teisę savo klientui suteikti nuolaidą nustatydamas palankesnę kainą. Taigi nuolaidos už kiekį turi atspindėti dominuojančią padėtį užimančios įmonės našumo augimą ir masto ekonomiją (žr. 2003 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Michelin prieš Komisiją*, T-203/01, Rink. p. II-4071, toliau – Sprendimas *Michelin II*, 58 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 76 Antra, yra nuolaidų, kurių taikymas susietas su sąlyga, kad klientas visą arba didelę dalį jam reikalingos produkcijos įsigis tik iš dominuojančią padėtį užimančios įmonės. Šio tipo nuolaidos, kurias Komisija vadina „lojalumo nuolaidomis, kaip jos suprantamos teismo praktikoje, suformuluotoje Sprendimu *Hoffmann-La Roche*“, toliau bus vadinamos „nuolaidomis už išimtinumą“. Reikia pabrėžti, kad ši sąvoka taip pat vartojama nuolaidoms, nesusietoms su 100 % pirkimo sąlyga, apibrėžti, tačiau tik jeigu klientas didelę jam reikalingų prekių dalį perka iš dominuojančią padėtį užimančios įmonės.
- 77 Tokios nuolaidos už išimtinumą, kurias taiko dominuojančią padėtį užimanti įmonė, neatitinka neiškreiptos konkurencijos bendrojoje rinkoje siekio, nes jos, išskyrus išimtinės aplinkybės, grindžiamos ne ekonominiu sandoriu, pateisinančiu šią finansinę naudą, bet veikiau yra skirtos panaikinti arba apriboti pirkėjo galimybę pasirinkti tiekimo šaltinius ir neleisti į rinką patekti kitiems gamintojams (šiuo klausimu žr. 71 punkte minėto Sprendimo *Hoffmann-La Roche* 90 punktą ir 72 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Tomra* 209 punktą). Iš tiesų tokiomis nuolaidomis suteikiant finansinę naudą siekiama sukliudyti klientams pirkti iš konkuruojančių gamintojų (71 punkte minėto Sprendimo *Hoffmann-La Roche* 90 punktas ir 72 punkte minėto Bendrojo Teismo sprendimo *Tomra* 210 punktas).
- 78 Trečia, yra kitos nuolaidų sistemos, kai finansinės paskatos suteikimas nėra tiesiogiai susietas su sąlyga pirkti tik arba beveik tik iš dominuojančią padėtį užimančios įmonės, tačiau pagal jas nuolaidų taikymo mechanizmas taip pat gali turėti lojalumą formuojantį poveikį (toliau – trečiosios kategorijos nuolaidos). Į šią nuolaidų kategoriją visų pirma įeina nuolaidų sistemos, priklausomos nuo individualių pardavimo tikslų pasiekimo, ir tai nėra nuolaidos už išimtinumą, nes jos nesiejamos su jokių išimtinumo išpareigojimu arba tam tikro reikalingo produkcijos kiekio įsigijimu iš dominuojančią padėtį užimančios įmonės. Siekiant patikrinti, ar tokių nuolaidų taikymas reiškia piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi, reikia įvertinti visas aplinkybes, visų pirma nuolaidos taikymo kriterijus ir sąlygas, ir patikrinti, ar šia nuolaida, suteikiant ekonomiškai nepagrįstą naudą, siekiama atimti arba apriboti pirkėjo galimybę pasirinkti savo tiekimo šaltinius, neleisti konkurentams patekti į rinką ar sustiprinti dominuojančią padėtį iškreipiant konkurenciją (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 74 punkte

minėto Sprendimo *Michelin I* 73 punktą; šio sprendimo 74 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *British Airways* 65 ir 67 punktus ir šio sprendimo 73 punkte minėto Sprendimo *Tomra* 71 punktą).

- 79 *Dell*, HP, NEC ir *Lenovo* suteiktos nuolaidos, kurias Komisija konkrečiai nurodo ginčijamo sprendimo 1 straipsnio a–d punktuose, tai nuolaidos, priklausančios antrajai kategorijai, t. y. nuolaidos už išimtinumą. Iš tiesų pagal ginčijamame sprendime pateiktas Komisijos išvadas kalbama apie nuolaidas, susietas su sąlyga, kad klientas pirks iš *Intel* bent nustatytame segmente, t. y. įsigys iš jos visus sau reikalingus CPU x86 (*Dell* ir *Lenovo* atveju) arba didelę sau reikalingos produkcijos dalį, šiuo atveju HP – 95 % ir NEC-80 %.
- 80 Reikia pažymėti, kad, priešingai, nei teigia ieškovė, nuolaidos už išimtinumą kvalifikavimas kaip piktnaudžiavimo nepriklauso nuo bylos aplinkybių analizės, kuria siekiama įrodyti galimą išstūmimo poveikį.
- 81 Iš šio sprendimo 71 punkte minėto Sprendimo *Hoffmann-La Roche* (89 ir 90 punktai) matyti, kad šio tipo nuolaidos yra piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi, jeigu nėra objektyvaus jų taikymo pateisinimo. Teisingumo Teismas nereikalavo atsižvelgiant į bylos aplinkybes įrodyti galimybę apriboti konkurenciją.
- 82 Be to, iš šio sprendimo 74 punkte minėto Sprendimo *Michelin I* ir tame pat punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *British Airways* matyti, kad visas bylos aplinkybes būtina įvertinti tik tuo atveju, jeigu nuolaidos priskiriamos prie trečiosios kategorijos. Iš tiesų šio sprendimo 74 punkte minėto Sprendimo *Michelin I* 71 punkte Teisingumo Teismas priminė teismų praktiką, pagal kurią nuolaida, kuria, suteikiant finansinę naudą, siekiama klientams sukliudyti įsigyti produkcijos iš konkuruojančių įmonių, yra piktnaudžiavimas, kaip jis suprantamas EB 82 straipsnyje. Toliau minėto sprendimo 72 punkte Teisingumo Teismas konstatavo, kad toje byloje nagrinėta nuolaidų sistema nereiškę nei paprastų nuolaidų už kiekį, nei sistemos, pagal kurią reikėjo įsipareigoti dėl išimtinumo ar tam tikro sau reikalingo produkcijos kiekio įsigijimo iš dominuojančią padėtį užimančios įmonės. Galiausiai to paties sprendimo 73 punkte Teisingumo Teismas pažymėjo, kad „taigi“ reikia įvertinti visas aplinkybes, visų pirma nuolaidų suteikimo kriterijus ir sąlygas.
- 83 Šio sprendimo 74 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *British Airways* 62 punkte Teisingumo Teismas pirmiausia priminė teismo praktiką, suformuluotą šio sprendimo 71 punkte nurodytame Sprendime *Hoffmann-La Roche*, ir, antra, pažymėjo, kad skyrėsi pastarojo sprendimo ir šio sprendimo 74 punkte minėto Sprendimo *Michelin I* faktinės aplinkybės, 65 punkte pabrėžęs, kad tas sprendimas buvo susijęs su nuolaidomis, kurios nebuvo susietos su jokių dominuojančią padėtį užimančios įmonės klientų įsipareigojimu dėl išimtinumo ar įsipareigojimu įsigyti sau reikalingos produkcijos dalį iš šios įmonės. Toliau 67 punkte jis pažymėjo, jog remiantis teismų praktika darytina išvada, kad reikia įvertinti visas aplinkybes siekiant nustatyti, ar dominuojančią padėtį užimanti įmonė piktnaudžiavo šia padėtimi, taikydama tokią nuolaidų sistemą, „kuri apibūdinta šio sprendimo 65 punkte“. Galiausiai 68 punkte Teisingumo Teismas pažymėjo, kad būtinybė patikrinti, ar nuolaidos gali sukelti išstūmimo poveikį, yra susijusi su sistema tokių nuolaidų ar priemonių, „kurios nėra nei nuolaidos ar priemonės už kiekį, nei lojalumo nuolaidos ar priemonės, kaip tai suprantama Sprendime *Hoffmann-La Roche*“.
- 84 Remiantis tuo darytina išvada, kad pagal teismų praktiką vertinti visas aplinkybes būtina tik jeigu nuolaidos priklauso trečiajai kategorijai, o ne tuo atveju, kai kalbama apie nuolaidas už išimtinumą, priklausančias antrajai kategorijai.
- 85 Ši požiūrį pateisina tai, kad nuolaidos už išimtinumą, kurias suteikia dominuojančią padėtį užimanti įmonė, dėl savo pobūdžio gali riboti konkurenciją.

- 86 Iš tiesų nuolaidoms už išimtinumą būdinga galimybė susieti klientus su dominuojančią padėtį užimančia įmone. Tai, kad dominuojančią padėtį užimanti įmonė suteikia nuolaidą kaip atlygį už kliento išimtinį visos jam reikalingos produkcijos ar didelės jos dalies pirkimą iš šios įmonės, reiškia, kad dominuojančią padėtį užimanti įmonė suteikia finansinę naudą, kuria siekia sukludyti klientams pirkti iš konkuruojančių gamintojų. Taigi nebūtina nagrinėti šios bylos aplinkybių siekiant nustatyti, ar šia nuolaida siekta sukludyti klientams pirkti iš konkurentų.
- 87 Be to, reikia pažymėti, kad dominuojančią padėtį užimančios įmonės suteiktos nuolaidos dėl savo pobūdžio gali išstumti konkurentus. Iš tiesų finansinė nauda, suteikta siekiant paskatinti klientą pirkti visą reikalingą produkciją arba didelę jos dalį iš dominuojančią padėtį užimančios įmonės, reiškia šio kliento skatinimą nepirkti jam reikalingos produkcijos dalies, kuriai taikoma išimtinumo sąlyga, iš dominuojančią padėtį užimančios įmonės konkurentų.
- 88 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad išstūmimo poveikis atsiranda ne tik tuomet, kai konkurentams tampa neįmanoma patekti į rinką, bet ir kai į ją tampa sunkiau patekti (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 74 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Michelin I* 85 punktą; 2011 m. vasario 17 d. Sprendimo *TeliaSonera Sverige*, C-52/09, Rink. p. I-527, toliau – Sprendimas *TeliaSonera*, 63 punktą ir šio sprendimo 75 punkte nurodyto Sprendimo *Michelin II* 244 punktą). Dominuojančią padėtį užimančios įmonės suteikta finansinė paskata, skirta paskatinti klientą nepirkti sau reikalingos produkcijos dalies, kuriai taikoma išimtinumo sąlyga, iš šios įmonės konkurentų dėl savo pobūdžio gali apsunkinti šių konkurentų galimybę patekti į rinką.
- 89 Nors iš principo išimtinumo sąlygos gali daryti teigiamą poveikį konkurencijai, todėl, esant įprastai konkurencinės rinkos padėčiai, šių sąlygų poveikį rinkai reikia vertinti atsižvelgiant į konkrečias jų aplinkybes (šiuo klausimu žr. 1991 m. vasario 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Delimitis*, C-234/89, Rink. p. I-935, 14–27 punktus), su šiais argumentais negalima sutikti tuo atveju, jeigu konkurencija rinkoje jau yra apribota būtent dėl vieno iš subjektų užimamos dominuojančios padėties (šiuo klausimu žr. 1995 m. balandžio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *BPB Industries ir British Gypsum prieš Komisiją*, C-310/93 P, Rink. p. I-865, toliau – Teisingumo Teismo sprendimas *BPB Industries ir British Gypsum*, 11 punktą ir generalinio advokato Ph. Léger išvados toje byloje, Rink. p. I-867, 42–45 punktus).
- 90 Šis požiūris pateisinamas ypatinga dominuojančią padėtį užimančiai įmonei tenkančia atsakomybe nepakenkti veiksmingai ir neiškreiptai konkurencijai bendrojoje rinkoje ir tuo, kad jeigu subjektas užima įtakingą padėtį rinkoje, išimtinio tiekimo sąlygos, taikomos didelei kliento įsigijimų daliai, yra nepriimtina galimybės patekti į rinką kliūtis (šiuo klausimu žr. 1993 m. balandžio 1 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *BPB Industries ir British Gypsum prieš Komisiją*, T-65/89, Rink. p. II-389, toliau – Pirmosios instancijos teismo sprendimas *BPB Industries ir British Gypsum*, 65–68 punktus). Iš tiesų tokiu atveju dėl tiekimo išimtinumo kyla papildoma grėsmė rinkos konkurencinei struktūrai. Taigi piktnaudžiaujamojo išnaudojimo sąvoka iš principo apima bet kokią išimtinio tiekimo įsipareigojimą dominuojančią padėtį užimančios įmonės naudai (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 71 punkte minėto Sprendimo *Hoffmann-La Roche* 120, 121 ir 123 punktus; šio sprendimo 89 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *BPB Industries ir British Gypsum* 11 punktą ir tame pačiame šio sprendimo punkte minėtos generalinio advokato Ph. Léger išvados toje byloje 46 ir 47 punktus).
- 91 Be to, reikia pabrėžti, kad jeigu subjektas užima stiprią dominuojančią padėtį, pavyzdžiui, ieškovė, tuomet esminei paklausos daliai nėra tinkamų dominuojančios įmonės tiekiamų gaminių pakaitalų. Taigi dominuojančią padėtį užimantis tiekėjas labai dažnai yra neišvengiamas prekybos partneris (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 71 punkte minėto Sprendimo *Hoffmann-La Roche* 41 punktą; šio sprendimo 74 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *British Airways* 75 punktą ir šio sprendimo 72 punkte minėto Bendrojo Teismo sprendimo *Tomra* 269 punktą). Šioje byloje ieškovė neginčija ginčijamame sprendime padarytų išvadų, kad jai šioje byloje nagrinėjamu pažeidimo laikotarpiu rinkoje teko neišvengiamos prekybos partnerės padėtis.

- 92 Neišvengiamos prekybos partnerės padėtis rodo, kad klientai bet kuriuo atveju savo produkcijos dalimi (toliau – neginčijama dalis) apsirūpintų iš dominuojančią padėtį užimančios įmonės. Taigi dominuojančią padėtį užimančios įmonės konkurentas negali konkuruoti dėl visiško kliento aprūpinimo ir gali konkuruoti tik dėl jo paklausos dalies, viršijančios neginčijamą dalį (toliau – ginčijama dalis). Taigi ginčijama dalis yra ta klientui reikalingos produkcijos dalis, kuri referenciniu laikotarpiu gali realiai atitekti dominuojančią padėtį užimančios įmonės konkurentui, kaip Komisija pažymi ginčijamo sprendimo 1009 konstatuojamojoje dalyje. Kai dominuojančią padėtį užimanti įmonė taiko nuolaidas už išimtinumą, konkurentui dėl to tampa sunkiau tiekti savo paties gaminius šios įmonės klientams. Iš tiesų, jeigu dominuojančią padėtį užimančios įmonės klientas perka iš konkurento nepaisydamas visiško arba beveik visiško išimtinumo sąlygos, jis rizikuoja prarasti ne tik nuolaidas už vienetų, kuriuos perkėlė šiam konkurentui, bet ir visas nuolaidas už išimtinumą.
- 93 Taigi, norint pateikti patrauklų pasiūlymą, dominuojančią padėtį užimančios įmonės konkurentui nepakanka pasiūlyti patrauklias vienetų, kuriuos jis pats gali pateikti klientui, sąlygas, nes jis šiam klientui taip pat turi pasiūlyti kompensaciją už prarastą nuolaidą už išimtinumą. Taigi, kad pateiktų patrauklų pasiūlymą, konkurentas turi nuolaidas, kurias dominuojančią padėtį užimanti įmonė taiko visai arba beveik visai klientui reikalingai produkcijai, įskaitant neginčijamą dalį, paskirstyti vien ginčijamai daliai. Taigi dėl to, kad neišvengiama prekybos partnerė taiko nuolaidą už išimtinumą, konkurentui tampa struktūriškai sunkiau pateikti pasiūlymą už patrauklią kainą ir atitinkamai patekti į rinką. Nuolaidos už išimtinumą suteikimas leidžia dominuojančią padėtį užimančiai įmonei panaudoti savo ekonominę galią neginčijamai kliento paklausos daliai kaip svertą, siekiant užsitikrinti ir ginčijamą dalį, ir dėl to konkurentui tampa sunkiau patekti į rinką.
- 94 Galiausiai reikia pažymėti, kad dominuojančią padėtį užimanti įmonė gali pateisinti nuolaidų už išimtinumą sistemos taikymą, visų pirma įrodžiusi, kad jos elgesys yra objektyviai būtinas ar kad šio elgesio sukeltą galimo išstūmimo poveikį gali kompensuoti arba net viršyti produktyvumo nauda, kuri naudinga ir vartotojams (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 71 punkte minėto Sprendimo *Hoffmann-La Roche* 90 punktą; šio sprendimo 74 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *British Airways* 85 ir 86 punktus ir 2012 m. kovo 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Post Danmark*, C-209/10, toliau – Sprendimas *Post Danmark*, 40 ir 41 punktus ir juose nurodytą teismų praktiką). Tačiau šioje byloje nagrinėjamu atveju ieškovė šiuo atžvilgiu nepateikė jokių argumentų.

2) Dėl ieškovės argumentų

2.1) Dėl argumentų, kad Komisija turi išanalizuoti bylos aplinkybes, kad įrodytų bent galimą išstūmimo poveikį

- 95 Ieškovė teigia, kad Komisija turi išanalizuoti bylos aplinkybes siekdama įrodyti bent galimą išstūmimo poveikį.
- 96 Pirma, ieškovė remiasi šio sprendimo 74 punkte minėto Sprendimo *Michelin I* 73 punktu ir tame pačiame sprendimo punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *British Airways* 67 punktu. Tačiau tie punktai susiję su nuolaidomis, priklausančiomis trečiajai kategorijai, taigi jie nėra reikšmingi, kiek tai susiję su nuolaidomis už išimtinumą.
- 97 Šiuo atžvilgiu reikia atmesti ieškovės argumentą, pateiktą per posėdį, kad šio sprendimo 73 punkte minėtame Sprendime *Tomra* Teisingumo Teismas nepritarė tam, kad būtų išskirtos nuolaidos už išimtinumą ir trečiajai kategorijai priklausančios nuolaidos. Tiesa, to sprendimo 70 punkte Teisingumo Teismas iš pradžių nurodė šio sprendimo 73 punkte minėtą formuluotę, kad dominuojančią padėtį užimančios įmonės taikoma lojalumo nuolaidų sistema yra piktnaudžiavimas, vėliau 71 punkte pridūrė, kad „šiuo atžvilgiu reikia vertinti visas aplinkybes <...>“. Tačiau, kaip teisingai pažymi Komisija, iš sprendimo konteksto matyti, kad taip Teisingumo Teismas neišplėtė bylos aplinkybių analizės iki nuolaidų už išimtinumą. Iš tiesų argumentai, pateikti to sprendimo 70 ir 71 punktuose,

kuriuose Teisingumo Teismas priminė teismų praktiką, nurodyti nagrinėjant trečiąją pagrindą, kuris buvo susijęs ne su nuolaidų už išimtinumą sistema, o su trečiajai kategorijai priklausančių nuolaidų sistema, t. y. atgaline data taikytų individualizuotų nuolaidų sistema (šio sprendimo 73 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Tomra* 73, 74, 77 ir 78 punktai ir generalinio advokato J. Mazák išvados toje byloje, 27 punktas).

98 Antra, ieškovė remiasi 2010 m. spalio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Deutsche Telekom prieš Komisiją*, C-280/08 P (Rink. p. I-9555, toliau – Teisingumo Teismo sprendimas *Deutsche Telekom*, 175 punktas), šio sprendimo 88 punkte minėtu Sprendimu *TeliaSonera* (28 punktas) ir šio sprendimo 94 punkte minėtu Sprendimu *Post Danmark* (26 punktas). Tuose sprendimuose Teisingumo Teismas nutarė, kad „siekiant nustatyti, ar taikydama savo tarifus dominuojanti įmonė [piktnaudžiavo] šia padėtimi, reikia įvertinti visas aplinkybes <...>“.

99 Tačiau ta teismų praktika yra susijusi tik su tarifų taikymu ir neturi įtakos nuolaidų už išimtinumą teisiniam kvalifikavimui. Iš tiesų šio sprendimo 98 punkte minėtas Teisingumo Teismo sprendimas *Deutsche Telekom* ir šio sprendimo 88 punkte minėtas Sprendimas *TeliaSonera* buvo susiję su maržos mažinimo praktika, o šio sprendimo 94 punkte minėtas Sprendimas *Post Danmark* susijęs su mažų kainų taikymo praktika, todėl šių trijų bylų dalykas buvo tarifų taikymo praktika. Tačiau ši byla nesusijusi su tarifų taikymo praktika. Kalbant apie nuolaidas, taikytas įvairiems OEM, pažymėtina, kad ginčijamame sprendime ieškovei pateiktas kaltinimas grindžiamas ne tiksliais nuolaidų dydžiais, taigi ir ieškovės taikytomis kainomis, o tuo, kad nuolaidos buvo suteikiamos su išimtinio arba beveik išimtinio tiekimo sąlyga. Skirtingą tarifų taikymo ir išimtinių nuolaidų vertinimą pateisina tai, kad, kitaip nei išimtinio tiekimo paskata, kainų lygis savaime negali būti laikomas neteisėtu.

100 Šiuo atžvilgiu taip pat reikia atmesti ieškovės per posėdį pateiktą argumentą, kad šio sprendimo 94 punkte minėtame Sprendime *Post Danmark* nagrinėtos lojalumo nuolaidos buvo panašios į šioje byloje nagrinėjamas lojalumo nuolaidas. Iš tiesų toje byloje procesas Teisingumo Teisme buvo susijęs su *Post Danmark* veiksmais buvusių jos pagrindinio konkurento klientų atžvilgiu, pasireiškusiais kitokių tarifų nei esamiems savo klientams taikymu, ir *Post Danmark* negalėjo šių didelių savo tarifų ir nuolaidų skirtumų pateisinti su jos sąnaudomis susijusiais argumentais, ir Danijos konkurencijos institucija pripažino šią veiklą „pagrindine diskriminacija pagal kainas“ (šio sprendimo 94 punkte minėto Sprendimo *Post Danmark* 8 punktas). Tačiau taip apibūdinant antikonkurencinę veiklą nėra nurodyta jokia nuolaidų už išimtinumą sistema. Atvirkščiai, byla, kurioje pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, buvo susijusi tik su piktnaudžiavimu dėl mažų ir pasirinktinių kainų (šio sprendimo 94 punkte minėto Sprendimo *Post Danmark* 15–17 punktai). Taigi atsakydamas į jam pateiktą prejudicinį klausimą Teisingumo Teismas atsakė tik į klausimą, kokiomis sąlygomis mažų kainų politiką reikia laikyti EB 82 straipsniui prieštaraujančiu piktnaudžiavimu siekiant išstumti konkurentą (šio sprendimo 94 punkte minėto Sprendimo *Post Danmark* 19 punktas).

101 Taigi šiuos ieškovės argumentus reikia atmesti.

2.2) Dėl argumento, kad Komisija turėjo įrodyti konkretų išstūmimo poveikį

102 Ieškovė nurodo, kad dėl to, jog nagrinėjamas elgesys yra įvykęs faktas, Komisija turi įrodyti konkretų išstūmimo poveikį. Komisija neteisingai neatsižvelgė į tai, kad ieškovės veiksmai nepadarė konkretaus antikonkurencinio poveikio. Be to, ieškovė teigia, kad Komisija turi įrodyti veiksmų, kuriais kaltina, ir rinkai padaryto poveikio priežastinį ryšį.

103 Visų pirma reikia pripažinti, kad net analizuodama šios bylos aplinkybes Komisija turi įrodyti tik tai, kad veiksmai gali riboti konkurenciją (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 73 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo 68 punktą ir šio sprendimo 88 punkte minėto Sprendimo *TeliaSonera* 64 punktą). Dominuojančią padėtį užimančios įmonės, kuri yra neišvengiama prekybos partnerė, taikyta nuolaidų už išimtinumą sistema leido šiai įmonei pasinaudoti neginčijama kliento paklausos dalimi kaip svertu

siekiant užsitikrinti dar ir ginčijamą dalį (žr. šio sprendimo 93 punktą). Esant tokiai prekybos priemonei nebūtina atlikti konkretaus nuolaidų poveikio konkurencijai analizės (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 73 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Tomra* 79 punktą).

- 104 Be to, kadangi nebūtina įrodyti konkretaus nuolaidų poveikio, iš to neabejotinai darytina išvada, kad Komisija taip pat neturi įrodyti ir veiksmų, kuriais kaltina, bei konkretaus poveikio rinkai priežastinio ryšio. Taigi ieškovės nurodyta aplinkybė, kad klientai perka tik jos prekes dėl komercinių priežasčių, kurios nėra susijusios su nuolaidomis, jei tai būtų įrodyta, nereiškia, kad šios nuolaidos negalėjo paskatinti klientų pirkti išimtinai tik jos prekes.
- 105 Galiausiai reikia pabrėžti, kad Komisija juo labiau neturi įrodyti nei tiesioginės žalos vartotojams, nei šios žalos ir ginčijamame sprendime ginčijamų veiksmų priežastinio ryšio. Iš tiesų iš teismų praktikos matyti, kad EB 82 straipsnis draudžia ne tik veiksmus, galinčius tiesiogiai pažeisti vartotojų interesus, bet ir veiksmus, kurie pažeidžia jų interesus iškreipdami veiksmingą konkurenciją (šio sprendimo 74 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *British Airways prieš Komisiją* 106 punktas).

2.3) Dėl argumento, susijusio su formalių įpareigojimų nebuvimu

- 106 Ieškovė teigia, kad šioje byloje nagrinėjamos nuolaidos nebuvo susietos su formaliais ar privalomais išimtinumo įpareigojimais. Tačiau iš šio sprendimo 71 punkte minėto Sprendimo *Hoffmann-La Roche* (89 punktas) matyti, kad dominuojančią padėtį užimanti įmonė piktnaudžiauja šia padėtimi, jeigu taiko nuolaidų už išimtinumą sistemą net „nenustačiusi pirkėjams formalaus įpareigojimo“. Šiuo atžvilgiu Komisija teisingai pabrėžia, kad antikonkurencinį nuolaidų už išimtinumą skatinimą lemia ne formalus įpareigojimo pirkti išimtinai arba beveik išimtinai iš dominuojančios įmonės nustatymas, o gauta finansinė nauda arba finansiniai nuostoliai, kurių išvengiama šitaip perkant. Taigi pakanka to, kad dominuojančią padėtį užimanti įmonė įtikimai nurodytų savo klientui, kad finansinės naudos gavimas priklauso nuo išimtinio arba beveik išimtinio tiekimo.

2.4) Dėl argumento, susijusio su nuolaidos dydžio reikšme

- 107 Ieškovė tvirtina, kad Komisija neatsižvelgė į nuolaidų, kurias *Intel* taikė OEM už išimtinį arba beveik išimtinį tiekimą, dydį ir kad nelogiška bausti už labai mažas nuolaidas (pvz., 1 USD), kurias AMD galėjo nusiderėti.
- 108 Tačiau, kaip teisingai pažymi Komisija, ginčijamame sprendime kvestionuojamas ne nuolaidų dydis, o išimtinumas, už kurį atsilyginant jos buvo suteiktos. Taigi pakanka, kad nuolaida galėtų skatinti klientą pirkti išimtinai iš dominuojančios įmonės, neatsižvelgiant į tai, ar konkuruojantis tiekėjas galėjo pasiūlyti klientui kompensaciją už nuolaidos praradimą pakeitus tiekėją.
- 109 Taigi nebūtina nagrinėti klausimo, ar visiškai teoriniu atveju, kai suteikiama tik 1 USD dydžio nuolaida, kaip nurodė ieškovė, tokia minimali nuolaida gali paskatinti klientą laikytis išimtinumo sąlygos. Iš tiesų šioje byloje nagrinėjamu atveju Komisija teisiniu požiūriu pakankamai įrodė, kad ieškovė pritaikė OEM nuolaidas, kurios per metus sudarė milijonus JAV dolerių. Be to, Komisija teisiniu požiūriu pakankamai įrodė, kad šios nuolaidos bent iš dalies buvo suteiktos kaip atlygis už išimtinumą (žr. šio sprendimo 444–584, 673–798, 900–1017, 1145–1208 ir 1381–1502 punktus). Šių aplinkybių pakanka padaryti išvadą, kad ginčijamame sprendime nagrinėjamos nuolaidos už išimtinumą galėjo paskatinti OEM pirkti išimtinai.

2.5) Dėl argumento, susijusio su trukmės reikšme

- 110 Ieškovės teigimu, reikia atsižvelgti į trumpą jos tiekimo sutarčių trukmę ir į tai, kad kai kurios jos sutartys galėjo būti nutrauktos įspėjus prieš 30 dienų.

- 111 Šis argumentas taip pat atmestinas. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad iš principo bet kokia finansinė išimtinio pirkimo paskata reiškia papildomą žalą rinkos konkurencinei struktūrai, todėl ją reikia laikyti piktnaudžiavimu, jeigu ją taiko dominuojančią padėtį užimanti įmonė (žr. šio sprendimo 90 punktą).
- 112 Kalbant apie argumentą, susijusį su galimybe nutraukti kai kurias sutartis įspėjus prieš trumpą laiką, reikia pabrėžti, kad teisė nutraukti sutartį niekaip nekliudo jos veiksmingai taikyti, kol nėra pasinaudota nutraukimo galimybe (šio sprendimo 90 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *BPB Industries ir British Gypsum* 73 punktas).
- 113 Be to, reikia pažymėti, kad šioje byloje visas laikas, per kurį visiems OEM ir MSH buvo taikomos nuolaidos už išimtinumą, nebuvo trumpas. Iš tiesų *Lenovo* atveju jos buvo taikomos maždaug metus, o MSH atveju – ilgiau nei penkerius metus. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad klientų skatinimas pirkti visą arba beveik visą jiems reikalingą produkciją iš dominuojančią padėtį užimančios įmonės trunka tiek ilgai, kiek ji taiko nuolaidas už išimtinumą, neatsižvelgiant į tai, ar sudaryta ilgalaikė sutartis, ar viena po kitos sudaromos trumpesnės trukmės sutartys (taip pat žr. šio sprendimo 195 punktą).

2.6) Dėl argumento, susijusio su nedidele rinkos dalimi, siejama su inkriminuojamu elgesiu

- 114 Ieškovė teigia, jog Komisija turėjo atsižvelgti į tai, kad ginčijamame sprendime inkriminuojamais veiksmais buvo susijusi tik su nedidele CPU x86 rinkos dalimi, t. y. 0,3–2 % per metus.
- 115 Iš pradžių reikia pažymėti, kad dėl šio sprendimo 187–194 punktuose nurodytų priežasčių toks argumentas neturi faktinio pagrindo, nes metodas, kurį ieškovė taikė, kad gautų minėtus skaičius, yra klaidingas.
- 116 Be to, tai, kad rinkos dalys, susijusios su nagrinėjamais veiksmais, galimai buvo nedidelės, nėra reikšmingas argumentas. Iš tiesų, kalbant apie dominuojančią padėtį užimančios įmonės elgesį rinkoje, kurioje dėl šios aplinkybės konkurencinė struktūra jau yra susilpnėjusi, bet koks papildomas šios konkurencinės struktūros apribojimas gali reikšti piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi (šio sprendimo 71 punkte minėto Sprendimo *Hoffmann-La Roche* 123 punktas). Taigi Teisingumo Teismas EB 82 straipsnio taikymo tikslais atsisakė taikyti „juntamo poveikio“ arba minimalios ribos kriterijų (šio sprendimo 97 punkte minėtos generalinio advokato J. Mazák išvados byloje *Tomra* 17 punktas).
- 117 Be to, „neprieinamos“ rinkos dalies klientai turi turėti galimybę pasinaudoti bet kokio lygio įmanoma konkurencija rinkoje, o konkurentai turi galėti laisvai konkuruoti pranašumais visoje rinkoje, o ne tik jos dalyje (šio sprendimo 73 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Tomra* 42 ir 46 punktai). Taigi dominuojanti įmonė negali pateisinti kai kuriems klientams suteiktų nuolaidų už išimtinumą tuo, kad konkurentai gali nevaržomai aprūpinti kitus klientus.
- 118 Remiantis tuo darytina išvada, kad ieškovės argumentus reikia atmesti.
- 119 Šios išvados nepaneigia tai, kad šio sprendimo 73 punkte minėtame Teisingumo Teismo sprendime *Tomra* (41–45 punktai) Teisingumo Teismas pritarė Bendrojo Teismo išvadai, kad toje byloje buvo neprieinama „didelė“ rinkos dalis. Iš tiesų ši išvada nepatvirtina teiginio, kad išstūmimo poveikio negali būti, jeigu neprieinama nedidelė rinkos dalis. Šiuo atžvilgiu reikia pripažinti, jog iš šio sprendimo 72 punkte minėto Bendrojo Teismo sprendimo *Tomra* (243 punktas) matyti, kad „net pripažinus ieškovių tvirtinimą, kad mažos paklausos dalies neprieinamumas yra nereikšmingas, pagrįstu, reikia konstatuoti kad nagrinėjamu atveju susieta dalis nebuvo maža“. Taigi Bendrasis Teismas nepareikšė savo pozicijos dėl to, ar šis teiginys yra teisingas.
- 120 Teisingumo Teismui pakako patvirtinti Bendrojo Teismo išvadą, kad toje byloje buvo padaryta neprieinama didelė rinkos dalis, tačiau šios aplinkybės negalima suvokti taip, jog Teisingumo Teismas laikėsi nuomonės, kad didelės rinkos dalies pavertimas neprieinama yra būtina sąlyga piktnaudžiavimui konstatuoti. Be to, Teisingumo Teismas šio sprendimo 73 punkte minėtame Sprendime *Tomra* aiškiai

pripažino (46 punktas), kad neprieinamos rinkos dalies, kurią padidinus dominuojančios įmonės praktika turėtų būti laikoma piktnaudžiavimu, tikslus nustatymas nebuvo būtinas taikant EB 82 straipsnį ir kad „bet kuriuo atveju“ toje byloje teisiniu požiūriu buvo pakankamai įrodyta, kad dėl nagrinėjamų veiksmų buvo užkirstas kelias konkurencijai rinkoje.

- 121 Ši išvada taip pat nepaneigiama 2003 m. spalio 23 d. Pirmosios instancijos teismo sprendime *Van den Bergh Foods prieš Komisiją* (T-65/98, Rink. p. II-4653, 160 punktas), kuriuo remiasi ieškovė ir ACT. Iš tiesų tas sprendimas nebuvo susijęs su veiksmais, kuriuos vykdant finansinė paskata buvo tiesiogiai susieta su sąlyga, kad klientas visą sau reikalingą produkciją arba didelę jos dalį pirktų iš dominuojančią padėtį užimančios įmonės. Toje byloje dominuojančią padėtį užimanti įmonė Airijos ledų mažmenininkams nemokamai tiekė šaldiklius su sąlyga, kad jie bus naudojami tik dominuojančią padėtį užimančios įmonės ledams laikyti. Tačiau mažmenininkai vis dėlto galėjo laisvai prekiauti konkurentų tiekiamais ledais, jeigu tik laikė juos savo pačių arba kitų ledų gamintojų parūpintuose šaldikliuose.
- 122 Būtent tokiomis aplinkybėmis Komisija manė, jog piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi sudarė tai, kad dominuojančią padėtį užimanti įmonė skatino savo ar kitų ledų gamintojų šaldiklio (-ių) neturinčius Airijos mažmenininkus pasirašyti šaldiklių tiekimo sutartis su išimtinumo sąlyga, siūlydama jiems tiekti šaldiklius, kuriuose būtų laikomi po vieną supakuoti ir iš karto vartoti skirti ledai, ir užtikrinti jų priežiūrą, nepatiriant dėl to jokių tiesioginių išlaidų (šio sprendimo 121 punkte minėto Sprendimo *Van den Bergh Foods prieš Komisiją* 23 punktas). Toje byloje Komisija taip pat konstatavo, kad maždaug 40 % pardavimo vietų Airijoje vienintelis šaldiklis (-iai) iš karto vartoti skirtiems ledams laikyti buvo parūpintas (-ti) dominuojančią padėtį užimančios įmonės (šio sprendimo 121 punkte minėto Sprendimo *Van den Bergh Foods prieš Komisiją* 19 punktas).
- 123 Būtent tokiomis aplinkybėmis šio sprendimo 121 punkte minėtame sprendime *Van den Bergh Foods prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas konstatavo (160 punktas), kad „aplinkybė, jog rinkoje dominuojančią padėtį užimanti įmonė de facto nustatė 40 % referencinės rinkos pardavimo vietoms išimtinumo sąlygą, kuri iš tikrųjų veikia kaip šias pardavimo vietas ribojantis išimtinumas, net jeigu tai buvo padaryta jų prašymu, yra piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi“.
- 124 Reikia pažymėti, kad toje byloje sąlyga, susijusi su tik dominuojančią padėtį užimančios įmonės patiektų prekių laikymu, kaip išimtinumo sąlyga *de facto* buvo taikoma tik tiems 40 % pardavimo vietų, nes kitos pardavimo vietos turėjo kitus šaldiklius, kuriuose galėjo laikyti kitų gamintojų patiektus ledus. Taigi remiantis tuo sprendimu negalima daryti išvados, kad jeigu taikomos nuolaidos, tiesiogiai susijusios su išimtinio arba beveik išimtinio tiekimo sąlyga, būtina nustatyti neprieinamą rinkos dalį.
- 2.7) Dėl argumento, susijusio su tuo, kad tariamos išimtinumo sąlygos nebuvo taikomos didėliai kai kurių OEM poreikių daliai
- 125 Ieškovė pabrėžia, kad, kalbant apie kai kuriuos OEM, konkrečiai HP, NEC ir *Lenovo*, išimtinumo sąlyga, kurią Komisija nurodė ginčijamame sprendime, nebuvo susijusi su visu šių OEM CPU x86 poreikiu, nes HP atveju ji buvo susijusi tik su 95 % jos staliniams kompiuteriams, kurie patys buvo skirti įmonėms, skirtų CPU x86 poreikio, NEC atveju – tik su 80 % jos AK „klientų“, t. y. staliniams ir nešiojamiesiems kompiuteriams, išskyrus serverius, skirtų CPU x86 poreikio, o *Lenovo* atveju – tik nešiojamiesiems kompiuteriams skirtų CPU x86 poreikiu.
- 126 Per posėdį ieškovė pridūrė, kad HP įmonėms skirtų stalinių kompiuterių CPU x86 poreikis tesudarė 30 % viso HP CPU x86 poreikio. Kadangi tariama sąlyga apėmė tik 95 % HP įmonėms skirtų stalinių kompiuterių CPU x86 poreikio, ji buvo susijusi tik su maždaug 28 % viso HP CPU x86 poreikio, todėl jos negalima buvo laikyti išimtinumo sąlyga.

- 127 Šiuo argumentu ieškovė iš esmės teigia, kad HP, NEC ir *Lenovo* suteiktų nuolaidų negalima laikyti nuolaidomis už išimtinumą, nes minėta sąlyga nebuvo susijusi su „visu“ šių OEM CPU x86 poreikiu „ar didele“ jo „dalimi“, kaip tai suprantama šio sprendimo 71 punkte minėtame Sprendime *Hoffmann-La Roche* (89 punktas).
- 128 Šiuos argumentus reikia atmesti.
- 129 Dėl HP suteiktų nuolaidų reikia pabrėžti, kad nagrinėjamas elgesys susijęs ne su sąlyga, kad HP turėjo įsigyti bent 28 % visų sau reikalingų CPU x86 iš *Intel*, bet su sąlyga, kad HP konkrečiame rinkos segmente turėjo iš *Intel* įsigyti 95 % visų jai reikalingų CPU x86. Sąlyga, kad HP konkrečiame sektoriuje turėjo 95 % jai reikalingų CPU x86 įsigyti iš dominuojančią padėtį užimančios įmonės, nėra nei tapati hipotetinei sąlygai, pagal kurią HP turėjo 28 % savo poreikio visuose segmentuose patenkinti pirkdama produkciją iš *Intel*, nei panaši į šią sąlygą.
- 130 HP laisvė įsigyti sau reikalingus įmonėms skirtų stalinių kompiuterių CPU x86 iš AMD galėjo būti ribojama dėl *Intel* taikytų nuolaidų už išimtinumą. Iš tiesų, jeigu HP būtų nusprendusi patenkinti bent 5 % savo įmonėms skirtų stalinių kompiuterių CPU x86 poreikio pirkdama juos iš AMD, taigi nesilaikyti beveik išimtinio tiekimo sąlygos, ji būtų rizikavusi prarasti nuolaidą už išimtinumą ne tik už AMD perkamus vienetus. Tad, kad galėtų aprūpinti HP daugiau nei jai reikalingais 5 % įmonėms skirtų stalinių kompiuterių CPU x86, AMD būtų turėjusi pateikti ne tik patrauklesnį ginčijamos HP paklausos dalies pasiūlymą įsigyti CPU x86, bet ir pasiūlyti HP kompensaciją už prarastą nuolaidą už išimtinumą. Būtent toks yra nuolaidų už išimtinumą antikonkurencinis mechanizmas.
- 131 Šis mechanizmas neprarado neigiamo poveikio dėl to, kad AMD galėjo aprūpinti HP jai reikalingais visų ne specialistams skirtų kompiuterių ir įmonėms skirtų nešiojamųjų kompiuterių CPU x86. Iš tiesų tai, kad HP pasirinkimo laisvė šiuose segmentuose nebuvo ribojama, neleidžia abejoti aplinkybe, kad HP pasirinkimo laisvė galėjo būti apribota įmonėms skirtų stalinių kompiuterių segmente.
- 132 Šiomis aplinkybėmis reikia priminti, kad dominuojančią padėtį užimančios įmonės konkurentai turi galėti konkuruoti pranašumais visoje rinkoje, o ne tik jos dalyje (šio sprendimo 73 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Tomra* 42 punktas). Taigi dominuojančią padėtį užimanti įmonė negali pateisinti nuolaidų už išimtinumą taikymo tam tikriems klientams aplinkybe, kad jos konkurentai gali nevaržomi tiekti kitiems klientams (žr. šio sprendimo 117 punktą). Be to, dominuojančią padėtį užimanti įmonė negali pateisinti nuolaidų taikymo klientui su beveik išimtinio aprūpinimo sąlyga tam tikrame rinkos segmente aplinkybe, kad kituose segmentuose šis klientas tebegali laisvai įsigyti jo poreikius tenkinančios produkcijos iš konkurentų.
- 133 Šiuo atžvilgiu neturi reikšmės ACT per posėdį nurodyta aplinkybė, kad apibūdama atitinkamą prekių rinką Komisija neatskyrė CPU, naudojamų specialistams skirtuose kompiuteriuose, ir CPU, naudojamų ne specialistams skirtuose kompiuteriuose, kaip tai matyti iš ginčijamo sprendimo 831 konstatuojamosios dalies 2 punkto. Iš tiesų antikonkurencinis šiuo atveju taikytų nuolaidų už išimtinumą mechanizmas veikia, nepaisant to, ar specialistams ir ne specialistams skirtiems kompiuteriams naudojami CPU yra pakeičiami tarpusavyje, ar ne. Nagrinėjamu atveju sąlyga buvo suformuluota atsižvelgiant į HP įmonėms skirtų stalinių kompiuterių poreikį. Taigi HP turėjo naudoti *Intel* CPU (toliau – *Intel* CPU) 95 % įmonėms skirtų stalinių kompiuterių su *Intel* pagamintais CPU x86. Klausimas, ar šie CPU skiriasi nuo CPU x86, naudojamų ne specialistams skirtiems kompiuteriams, šiuo atžvilgiu neturi reikšmės, nes net jeigu jie būtų pakeičiami tarpusavyje, HP nebūtų galėjusi naudoti konkurentų CPU daugiau nei 5 % savo įmonėms skirtų stalinių kompiuterių, nepažeisdama nuolaidos už išimtinumą sąlygos.
- 134 Remiantis tuo darytina išvada, kad HP suteiktas nuolaidas reikia laikyti nuolaidomis už išimtinumą, net jei beveik išimtinio tiekimo sąlyga buvo susijusi tik su HP poreikių segmentu.

- 135 Kalbant apie NEC suteiktas nuolaidas, reikia pažymėti, kad išimtinumo sąlygos apimamų 80 % pakanka, kad šią jos poreikių dalį būtų galima laikyti „didele“, kaip tai suprantama šio sprendimo 71 punkte minėtame Sprendime *Hoffmann-La Roche* (89 punktas). Šiuo atžvilgiu aišku, kad tame sprendime nagrinėtas elgesys apėmė pirkimo išsipareigojimus, susijusius su 80 % arba 75 % kliento poreikių (šio sprendimo 71 punkte minėto Sprendimo *Hoffmann-La Roche* 83 punktas).
- 136 Kalbant apie aplinkybę, kad išimtinumo sąlyga buvo susijusi tik su staliniais ir nešiojamaisiais kompiuteriais, ir neapėmė serverių, pažymėtina, kad ji neturi reikšmės. Šiuo atžvilgiu šio sprendimo 130–132 punktuose nurodyti argumentai taikomi *mutatis mutandis*.
- 137 Galiausiai dėl *Lenovo* suteiktų nuolaidų pažymėtina, jog aplinkybė, kad išimtinumo sąlyga buvo susijusi tik su nešiojamaisiais kompiuteriais, dėl tų pačių priežasčių neturi reikšmės.

2.8) Dėl argumento, susijusio su klientų perkamąja galia

- 138 Ieškovė tvirtina, kad klientų perkamoji galia neleidžia konstatuoti piktnaudžiavimo. Šioje byloje klientai naudojo perkamąją galia, kad gautų didesnes nuolaidas.
- 139 Šį argumentą reikia atmesti. Iš tiesų aplinkybė, net jei būtų įrodyta, kad ieškovės suteiktos nuolaidos reiškė atsaką į klientų poreikius ir perkamąją galią, nepateisina išimtinio aprūpinimo sąlygos jai taikymo (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 71 punkte minėto Sprendimo *Hoffmann-La Roche* 89 punktą; šio sprendimo 90 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *BPB Industries ir British Gypsum* 68 punktą ir 2010 m. birželio 25 d. Sprendimo *Imperial Chemical Industries prieš Komisiją*, T-66/01, Rink. p. II-2631, 305 punktą). Kaip Teisingumo Teismas pažymėjo šio sprendimo 71 punkte minėtame Sprendime *Hoffmann-La Roche* (120 punktas), tai, kad dominuojančią padėtį užimančios įmonės sudarytos sutarties šalis pati yra įtakinga įmonė ir kad sutartis tikrai sudaryta ne dėl dominuojančią padėtį užimančios įmonės spaudimo savo partneriui, nereiškia, kad nėra piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, nes šis piktnaudžiavimas pasireiškia išimtinio tiekimo keliama papildoma grėsme rinkos, kurioje dėl dominuojančios įmonės buvimo konkurencijos lygis ir taip jau sumažėjęs, konkurencinei struktūrai. Be to, OEM perkamoji galia niekaip nekeičia aplinkybės, kad jie priklausė nuo ieškovės, kaip neišvengiamos prekybos partnerės, CPU x86 rinkoje.

2.9) Dėl argumentų, susijusių su AEC kriterijaus reikšmingumu

- 140 Ieškovė teigia, kad AEC kriterijus (žr. šio sprendimo 30 punktą) yra svarbus veiksnys, nes reikia nustatyti galimą nagrinėjamų nuolaidų išstūmimo poveikį. AEC kriterijus buvo vienintelis įrodymas, kurį Komisija pateikė ginčijamame sprendime siekdama įrodyti, kad *Intel* nuolaidos galėjo daryti antikonkurencinį išstūmimo poveikį. Vis dėlto Komisija nesutiko su tuo, kad AEC kriterijus sudarė ginčijamo sprendimo teisinės analizės dalį. Ieškovės teigimu, remiantis tuo darytina išvada, kad ginčijamame sprendime atlikusi teisinį vertinimą Komisija neįrodė, jog taikant nagrinėjamas nuolaidas gali būti išstumti konkurentai. Be to, ieškovės teigimu, taikydama šį kriterijų Komisija padarė daug klaidų. Jos teigimu, teisingai taikomas AEC kriterijus įrodo, kad *Intel* taikytos nuolaidos negalėjo išstumti konkurentų.
- 141 Pirmiausia reikėtų pažymėti, kad ginčijamame sprendime pritaikius AEC kriterijų kaip atspirties tašką remiamasi aplinkybe, nurodyta šio sprendimo 93 punkte, kad toks pat produktyvus konkurentas, norintis gauti ginčijamą užsakymą, kuriuos iki tol tenkino dominuojančioji įmonė, neišvengiama prekybos partnerė, dalį, turi pasiūlyti klientui kompensaciją už nuolaidą už išimtinumą, kurią jis prarastų įsigijęs mažesnę dalį, nei apibrėžta pagal išimtinio arba beveik išimtinio tiekimo sąlygą. Taikant AEC kriterijų siekiama nustatyti, ar toks pat produktyvus konkurentas kaip dominuojančią padėtį užimanti įmonė, patiriantis tokių pačių kaip ji sąnaudų, tokiu atveju vis tiek gali jas padengti.
- 142 Dėl AEC kriterijaus, susijusio su nuolaidomis už išimtinumą, reikšmingumo reikia pažymėti štai ką.

- 143 Visų pirma reikia priminti, kad, norint konstatuoti nuolaidos už išimtinumą neteisėtumą, nereikia nagrinėti bylos aplinkybių (žr. šio sprendimo 80–93 punktus). Taigi Komisija neprivalo kiekvienu konkrečiu atveju įrodyti, kad taikant nuolaidas už išimtinumą galėjo būti išstumti konkurentai.
- 144 Tuomet iš teismų praktikos matyti, kad net jeigu nuolaidos priskiriamos prie trečiosios kategorijos ir jų atveju reikia nagrinėti bylos aplinkybes, nebūtina taikyti AEC kriterijaus. Be to, šio sprendimo 74 punkte minėtame Sprendime *Michelin I* (81–86 punktai) Teisingumo Teismas rėmėsi nagrinėjamų nuolaidų lojalumo mechanizmu ir nereikalavo taikant kiekybinį kriterijų įrodyti, jog konkurentai buvo priversti pardavinėti nuostolingai, kad galėtų kompensuoti prie trečiosios kategorijos priskiriamas nuolaidas, kurias taikė dominuojančią padėtį užimanti įmonė.
- 145 Be to, iš šio sprendimo 73 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Tomra* (73 ir 74 punktai) matyti, kad, siekiant konstatuoti antikonkurencinius padarinius, nebūtina, kad dėl nuolaidų sistemos toks pat produktyvus konkurentas būtų priverstas taikyti „neigiamas“ kainas, t. y. mažesnes už savikainą. Siekiant nustatyti galimą antikonkurencinį poveikį pakanka įrodyti lojalumo mechanizmo buvimą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 73 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Tomra* 79 punktą).
- 146 Remiantis tuo darytina išvada, kad net jei siekiant įrodyti galimą nuolaidų už išimtinumą antikonkurencinį poveikį ir būtina vertinti bylos aplinkybes, šio poveikio nebūtina įrodyti taikant AEC kriterijų.
- 147 Be to, ieškovės argumentas, kad AEC kriterijus yra vienintelis įrodymas, kurį Komisija pateikė ginčijamame sprendime siekdama įrodyti, kad taikant nagrinėjamas nuolaidas galėjo būti išstumti konkurentai, neturi faktinio pagrindo (žr. šio sprendimo 173–175 punktus).
- 148 Kalbant apie ieškovės argumentą, jog, teisingai taikydama AEC kriterijų, ji būtų įrodžiusi, kad taikant nagrinėjamas nuolaidas negalėjo būti išstumti konkurentai, reikia pažymėti toliau nurodytus dalykus.
- 149 Pirmiausia reikia priminti, kad išstūmimo poveikis atsiranda ne tik tada, kai konkurentams tampa neįmanoma patekti į rinką. Iš tiesų pakanka, kad į ją būtų sunkiau patekti (žr. šio sprendimo 88 punktą).
- 150 Tačiau reikia pripažinti, jog AEC kriterijus leidžia tik patikrinti hipotezę, kad patekti į rinką tapo neįmanoma, o ne atmesti galimybę, kad į ją tapo sunkiau patekti. Aišku, neigiamas rezultatas reikštų, kad tokiam pat produktyviam konkurentui tampa ekonomiškai neįmanoma užsitikrinti ginčijamą kliento paklausos dalį. Iš tiesų, kad pasiūlytų klientui kompensaciją už prarastą nuolaidą už išimtinumą, tas konkurentas būtų priverstas parduoti savo produktus už tokią kainą, kuri neleistų padengti net savo sąnaudų. Vis dėlto teigiamas rezultatas reiškia tik tai, kad toks pat produktyvus konkurentas gali padengti savo sąnaudas (ginčijamame sprendime pritaikyto ir ieškovės pasiūlyto AEC kriterijaus atveju – tik vidutinės sąnaudas, kurių galima išvengti). Tačiau ši aplinkybė nereiškia, kad nėra išstūmimo poveikio. Iš tiesų nuolaidų už išimtinumą mechanizmas, apibūdintas šio sprendimo 93 punkte, vis tiek gali apsunkinti dominuojančią padėtį užimančios įmonės konkurentų galimybę patekti į rinką, net jei toks pateikimas ekonominiu požiūriu nėra neįmanomas (dėl šio atskyrimo žr. šio sprendimo 97 punkte minėtos generalinio advokato J. Mazák išvados byloje *Tomra* 54 punktą).
- 151 Remiantis tuo, kas nurodyta, darytina išvada, kad nebūtina nagrinėti, ar Komisija pritaikė AEC kriterijų pagal taikytinas taisykles; juo labiau nebūtina nagrinėti klausimo, ar ieškovės pasiūlyti alternatyvūs apskaičiavimai buvo atlikti teisingai. Iš tiesų net teigiamas rezultatas pritaikius AEC kriterijų nereikštų, kad nėra galimo išstūmimo poveikio, būdingo šio sprendimo 93 punkte apibūdintam mechanizmui.
- 152 Šios išvados nepaneigia šio sprendimo 88 punkte minėtas Sprendimas *TeliaSonera*, 98 punkte minėtas Teisingumo Teismo sprendimas *Deutsche Telekom* ir 94 punkte minėtas Sprendimas *Post Danmark*. Ieškovės nuomone, remiantis tais sprendimais darytina išvada, kad svarbiausias kriterijus yra tai, ar

toks pat kiek dominuojančią padėtį užimanti įmonė produktyvus konkurentas galėtų toliau su ja konkuruoti. Tačiau reikia priminti, kad tos bylos buvo susijusios su „kainų žirklių“ (sprendimai *TeliaSonera* ir *Deutsche Telekom*) arba mažų kainų (Sprendimas *Post Danmark*) taikymo veiksmais. Iš tų sprendimų kylanti pareiga išanalizuoti kainas ir sąnaudas paaiškinama tuo, kad neįmanoma įvertinti, ar kaina piktnaudžiaujama, nepalyginus jos su kitomis kainomis ir sąnaudomis. Pati kaina savaime negali būti neteisėta. Tačiau jeigu taikoma nuolaida už išimtinumą, piktnaudžiavimą lemia nuolaidai taikyti nustatyta išimtinio arba beveik išimtinio tiekimo sąlyga, o ne nuolaidos dydis.

- 153 Be to, iš šio sprendimo 73 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Tomra* (73, 74 ir 80 punktai), priimto vėliau už pirmesniame punkte minėtus sprendimus, darytina išvada, kad nebūtina nagrinėti, ar nuolaidų sistema priverčia tokį pat produktyvų konkurentą taikyti neigiamas kainas, net jei taikomos trečiosios kategorijos nuolaidos. Juo labiau to nebūtina daryti nuolaidų už išimtinumą atveju.
- 154 Šios išvados taip pat nepaneigia Komisijos komunikatas „Įgyvendinimo prioritetų taikant [EB] 82 straipsnį dominuojančių įmonių piktnaudžiaujamam antikonkurenciniam elgesiui gairės“ (OL C 45, 2009, p. 7, toliau – 82 straipsnio gairės).
- 155 Pagal 82 straipsnio gairių 2 punktą „šiam dokumente išdėstyti įgyvendinimo prioritetai, kuriais Komisija vadovausis taikydama [EB] 82 straipsnį antikonkurenciniam dominuojančių įmonių elgesiui“. Kaip ginčijamo sprendimo 916 konstatuojamojoje dalyje pažymėjo Komisija, kadangi 82 straipsnio gairėse siekiama nustatyti prioritetus pasirenkant atvejus, kuriems Komisija skirs daugiausia dėmesio ateityje, jos neskirtos taikyti procedūroms, kurias Komisija jau buvo pradėjusi prieš paskelbiant gaires. Komisijos sprendimas pradėti procedūrą priimtas 2007 m. liepos 26 d., taigi ji šioje byloje bet kuriuo atveju neprivalėjo vadovautis 82 straipsnio gairėmis.
- 156 Aplinkybė, kad 82 straipsnio gairės buvo paskelbtos prieš priimant ginčijamą sprendimą, nereiškia, kad jos taikytinos. Iš tiesų tai, kad Komisija pateikia gaires dėl prioritetų, kuriais vadovausis ateityje, negali įpareigoti jos persvarstyti klausimo, ar ji laiko pirmenybine bylą, kurią jau nusprendė tokia laikyti ir kurios nagrinėjimas jau gerokai pažengęs į priekį.
- 157 Taigi nebūtina nagrinėti klausimo, ar ginčijamas sprendimas atitinka 82 straipsnio gaires.
- 158 Vien tai, kad Komisija ginčijamo sprendimo 916 punkte nurodė vis dėlto mananti, kad minėtas sprendimas atitinka 82 straipsnio gaires, negali priversti suabejoti 82 straipsnio gairių nereikšmingumu šiai bylai. Akivaizdu, kad šį aspektą Komisija nurodė siekdama išsamumo, paaiškinusi, kad 82 straipsnio gairės šioje byloje netaikomos.
- 159 Kalbant apie ieškovės nurodytą aplinkybę, kad Komisijos narys, bylos aplinkybių laikotarpiu atsakingas už konkurenciją, 2009 m. liepos 17 d. sakydamas kalbą nurodė, kad *Intel* byloje Komisija taikė AEC kriterijų vadovaudamasi 82 straipsnio gairėse nustatyta metodika, reikia pažymėti, jog iš ginčijamo sprendimo, kurį priėmė Komisijos narių kolegija, aiškiai matyti, kad Komisija manė, jog 82 straipsnio gairės netaikomos ir kad AEC kriterijus nėra būtinas siekiant įrodyti nagrinėjamų veiksmų neteisėtumą. Taigi Komisija taikė AEC kriterijų tik siekdama išsamumo ir pažymėjo, kad ginčijamas sprendimas atitinka 82 straipsnio gaires. Tai, kad už konkurenciją atsakingas Komisijos narys po ginčijamo sprendimo priėmimo pasakė kalbą, kurioje nurodė, kad Komisija *Intel* byloje taikė AEC kriterijų, tačiau nepatikslino, kad šis kriterijus buvo pritaikytas siekiant išsamumo, nepakeičia to, kaip reikia aiškinti ginčijamą sprendimą.
- 160 Atsakydama į per posėdį užduotą klausimą, ieškovė nurodė, kad jos argumentus, susijusius su AEC kriterijaus, kuriam, jos teigimu, per administracinę procedūrą teko svarbus vaidmuo, reikšmingumu, reikėjo suprasti taip, kad ji taip pat rėmėsi teisėtų lūkesčių apsaugos principu.

- 161 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką teisę remtis teisėtų lūkesčių apsaugos principu, kuris yra vienas iš pagrindinių Sąjungos principų, turi kiekvienas asmuo, kurio padėtis tokia, kad aišku, jog Sąjungos institucija, suteikdama konkrečių garantijų, sukėlė jam pagrįstų lūkesčių. Tokias garantijas, neatsižvelgiant į jų pateikimo formą, sudaro tiksli, nesąlyginė ir nuosekli informacija iš įgaliotų ir patikimų šaltinių. Tačiau niekas negali remtis šio principo pažeidimu, jeigu institucija nesuteikė jam konkrečių garantijų (žr. 2003 m. kovo 19 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Innova Privat-Akademie prieš Komisiją*, T-273/01, Rink. p. II-1093, 26 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 162 Šioje byloje ieškovė neįrodė, kad per administracinę procedūrą būtų buvusi konkrečiai patikinta, jog AEC kriterijus turi esminę reikšmę Komisijai nustatant EB 82 straipsnio pažeidimą. Priešingai, kaip per posėdį teisingai pažymėjo Komisija, iš bylą nagrinėjančio pareigūno šioje byloje pateiktos galutinės ataskaitos (OL C 227, p. 7) II 1 punkto antros pastraipos matyti, kad „per nagrinėjimą Komisija aiškiai nurodė *Intel*, ir ši suprato, kad ekonominis vertinimas nėra būtina sąlyga piktnaudžiavimui konstatuoti“.
- 163 Ieškovė per posėdį taip pat patikslino, kad visiškai suprato bylą nagrinėjančio pareigūno pastabas. Ji nurodė, jog iš 2007 m. pranešimo apie kaltinimus 340 punkto matyti, kad tuo atveju, jei būtų būtina įrodyti išstūmimo galimybę, tai darydama Komisija remtųsi tik AEC kriterijumi.
- 164 Tačiau reikia pažymėti, jog vien to, kad Komisija 2007 m. pranešimo apie kaltinimus 340 punkte nurodė, jog įrodys, kad nagrinėjamos nuolaidos darė išstūmimo poveikį, nes kliudė tokiam pat produktyviam konkurentui pasiūlyti OEM kompensaciją už galimai prarastas nuolaidas, negalima laikyti konkrečiu patikiniu, kad Komisija nesirėmė jokių kitu pagrindu išstūmimo galimybei įrodyti. Be to, iš 2008 m. papildomo pranešimo apie kaltinimus 260 ir 329 punktų matyti, kad atlikdama analizę Komisija rėmėsi ne vien AEC kriterijumi, bet ir kitais kokybiniais ir kiekybiniais įrodymais.
- 165 Taigi vadovaudamasi ginčijamame sprendime pateiktu požiūriu Komisija nepažeidė teisėtų lūkesčių principo.
- 166 Remiantis tuo, kas nurodyta, darytina išvada, kad ieškovės pateikti argumentai negali paneigti nei išvados, kad nebūtina tikrinti, ar Komisija pritaikė AEC kriterijų pagal taikomas taisykles, ar išsamiai nagrinėti ieškovės argumentus, susijusius su klaidomis, kurias Komisija padarė taikydama šį kriterijų, nei išvados, kad nebūtina nagrinėti ir ieškovės pasiūlytų alternatyvių apskaičiavimų (žr. šio sprendimo 151 punktą).

b) Dėl numatytų atlikti mokėjimų MSH

- 167 Komisija ginčijamo sprendimo 1000 konstatuojamojoje dalyje iš esmės pripažįsta, kad mokėjimų MSH, numatytų atlikti su sąlyga, kad ši įmonė parduos išimtinai ieškovės produktus, poveikis prilygo nuolaidos už išimtinumą poveikiui, todėl šie mokėjimai atitiko teismų praktikoje nustatytas sąlygas, kurioms esant jos pripažįstamos piktnaudžiavimu.
- 168 Per posėdį ieškovė iš esmės teigė, kad Komisija klaidingai taikė tą patį kriterijų teisiškai kvalifikuodama OEM pritaikytas nuolaidas už išimtinumą ir kvalifikuodama numatytus atlikti mokėjimus MSH. Be kita ko, ji nurodė, kad, priešingai nei OEM, MSH vykdė veiklą mažmeninėje rinkoje. Siekiant nustatyti, ar konkuruojantis gamintojas išstumtas iš mažmeninės rinkos, teismų praktikoje reikalaujama išanalizuoti išimtinumo santykių tinklo sukeltus kumuliacinius padarinius. Tačiau nagrinėjamu laikotarpiu MSH turėjo tik nedidelę atitinkamos pasaulinės rinkos dalį, t. y. maždaug 1 %.
- 169 Reikia pripažinti, jog pateikdama savo argumentą ieškovė tvirtina, kad Komisija turėjo išanalizuoti bylos aplinkybes mažmeninėje rinkoje, kad įrodytų, jog MSH atžvilgiu atliekamais veiksmais ieškovė gali riboti konkurenciją. Tačiau šiam argumentui negalima pritarti. Iš tiesų, kaip per posėdį teisingai

pažymėjo Komisija, ieškovės antikonkurencinis veiksmų OEM ir MSH atžvilgiu mechanizmas buvo tas pats ir skyrėsi tik tai, kad už išimtinumą numatyta atlikti mokėjimu MSH buvo siekiama sukliudyti žemiau aprūpinimo grandinėje esančiam mažmenininkui parduoti konkuruojančius produktus, o ne tiesioginiam ieškovės klientui pirkti iš konkurento. Iš tiesų OEM įdiegia CPU į kompiuterius, kuriuos vartotojams vėliau parduoda tokie mažmenininkai kaip MSH. Be to, skatindama mažmenininką parduoti kompiuterius, kuriuose įdiegti tik *Intel* CPU, ieškovė atėmė iš OEM kompiuterių su konkuruojančių įmonių CPU platinimo kanalą. Taigi atėmusi iš MSH pasirinkimo laisvę, susijusią su jos pardavimais, ieškovė apribojo OEM pasirinkimo laisvę, susijusią su jų platinimo kanalais. Kadangi šis apribojimas galėjo paveikti OEM poreikį įsigyti AMD CPU x86, skatinant MSH vykdyti išimtinus pardavimus buvo siekiama apsunkinti AMD galimybę patekti į CPU x86 rinką. Abiem atvejais ieškovė panaudojo savo ekonominę galią neginčijamai paklausos daliai kaip svertą užsitikrinti ir ginčijamą paklausos dalį, taip apsunkindama AMD patekimą į rinką (žr. šio sprendimo 93 punktą).

170 Nors dėl EB 81 straipsnio Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad, esant įprastai konkurencinės rinkos padėčiai, tiekėjo ir mažmenininko išimtinumo santykius reikia vertinti atsižvelgiant į konkrečias jų aplinkybes, o tam visų pirma reikia išanalizuoti tokių santykių tinklo kumuliatyvų poveikį, vis dėlto reikia konstatuoti, kad šie argumentai netinka įgyvendinant EB 82 straipsnį, kai kalbama apie rinkas, kuriose būtent dėl vieno iš subjektų užimamos dominuojančios padėties konkurencija jau yra apribota (žr. šio sprendimo 89 punktą).

171 Todėl, kalbant ir apie numatytus atlikti mokėjimus MSH, Komisija neprivalėjo nagrinėti bylos aplinkybių ir turėjo įrodyti tik tai, kad ieškovė suteikė finansinę paskatą, kuriai buvo nustatyta išimtinumo sąlyga.

c) Klausimo, ar atsižvelgiant į bylos aplinkybes nuolaidos galėjo apriboti konkurenciją, nagrinėjimas

172 Kalbant apie klausimą, ar išanalizavusi bylos aplinkybes Komisija ginčijamame sprendime įrodė, kad *Dell*, HP, NEC, *Lenovo* ir MSH suteiktos nuolaidos ir numatyti joms atlikti mokėjimai už išimtinumą galėjo riboti konkurenciją, dėl išsamumo būtina nurodyti štai ką.

173 Pirmiausia reikia pažymėti, jog Komisija ginčijamo sprendimo 924 konstatuojamojoje dalyje manė, kad *Dell*, HP, NEC, *Lenovo* ir MSH suteiktos nuolaidos ir mokėjimai joms už išimtinumą įėjo į ilgalaikę strategiją, kuria siekta išstumti konkurentus iš rinkos. Ginčijamo sprendimo 925 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo to sprendimo VII.4.2.3–VII.4.2.6 punktuose įrodžiusi, kad *Intel* veiksmams ne tik atitiko teismų praktikoje nustatytas sąlygas, bet ir galėjo daryti išstūmimo poveikį. Nors tai nėra būtina EB 82 straipsnio pažeidimui įrodyti, vienas iš būdų įrodyti, kad *Intel* veiksmams galėjo išprovokuoti konkurentų išstūmimą arba buvo tikėtina, kad konkurentai bus išstumti, buvo atlikti tokio pat produktyvaus konkurento analizę (žr. ginčijamo sprendimo VII.4.2.3 punktą). Remdamasi šios analizės rezultatais ir kokybiniais bei kiekybiniais įrodymais (žr. ginčijamo sprendimo VII.4.2.4 ir VII.4.2.5 punktus), taip pat objektyvaus pateisinimo ir našumo pranašumo nebuvimu (žr. ginčijamo sprendimo VII.4.2.6 punktą), Komisija ginčijamo sprendimo 925 konstatuojamojoje dalyje padarė išvadą, kad sąlyginės nuolaidos, kurias *Intel* suteikė *Dell*, HP, NEC ir *Lenovo*, taip pat *Intel* mokėjimai MSH yra piktnaudžiavimas, į kurį Komisija turėjo atkreipti ypatingą dėmesį.

174 Be to, reikia pažymėti, kad kitas ginčijamo sprendimo dalis, ypač susijusias su aptariamų prekių apibrėžimu ir tame sprendime ginčytu elgesiu (minėto sprendimo V. ir VI. punktus), su rinkos apibrėžtimi (minėto sprendimo VII.1 ir VII.2 punktus) ir ieškovės dominuojančia padėtimi (minėto sprendimo VII.3 punktą), taip pat dalis, susijusias su mokėjimų už išimtinumą teisiniu kvalifikavimu (minėto sprendimo VII.4.2.2 punktą) reikia laikyti Komisijos išvados, kad nagrinėjami mokėjimai galėjo riboti konkurenciją, pagrindu.

- 175 Taigi, priešingai, nei teigia ieškovė, AEC kriterijus nėra vienintelis ginčijamame sprendime pateiktas įrodymas, patvirtinantis, kad mokėjimai už išimtinumą gali riboti konkurenciją (žr. šio sprendimo 147 punktą).
- 176 Dėl šioje byloje ginčijamų nuolaidų ir mokėjimų už išimtinumą galimybės riboti konkurenciją vertinimo reikia pažymėti, kad analizuodama bylos aplinkybes Komisija, visų pirma atsižvelgdama į kriterijus ir sąlygas, kuriomis numatyta atlikti mokėjimus už išimtinumą, turi patikrinti, ar šiomis nuolaidomis ir mokėjimais, suteikiant ekonomiškai nepagrįstą naudą, siekiama atimti arba apriboti pirkėjo galimybę pasirinkti tiekimo šaltinius, neleisti konkurentams patekti į rinką ar sustiprinti dominuojančią padėtį iškreipiant konkurenciją (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 73 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Tomra* 71 punktą).
- 177 Reikia patikslinti, kad net analizuodama bylos aplinkybes Komisija neprivalo įrodyti konkretaus poveikio buvimo. Komisija gali tiesiog nustatyti, kad inkriminuojamas elgesys gali riboti konkurenciją (žr. šio sprendimo 103 punktą).
- 178 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad net jeigu būtų laikomasi nuomonės, kad tai, jog dominuojančią padėtį užimanti įmonė suteikia nuolaidą arba numato atlikti mokėjimą už išimtinumą, savaime negali riboti konkurencijos, negalima neigti, kad aplinkybė, jog tokią finansinę paskatą suteikia neišvengiama prekybos partnerė, kaip antai ieškovė, parodo bent jau jos galimybę riboti konkurenciją. Iš tiesų, kadangi nuolaidą už išimtinumą taiko neišvengiama prekybos partnerė, ši nuolaida leidžia jai panaudoti savo ekonominę galią neginčijamai paklausos daliai kaip svertą siekiant užsitikrinti ir ginčijamą paklausos dalį, todėl konkurentui tampa sunkiau patekti į rinką (žr. šio sprendimo 91 ir 92 punktus).
- 179 Nagrinėjamu atveju ši nuolaidoms ir mokėjimams už išimtinumą būdingą gebėjimą apsunkinti konkurento galimybę patekti į rinką patvirtina ginčijamo sprendimo 893 konstatuojamojoje dalyje padarytos išvados, kad OEM nuolaidos buvo svarbus dalykas, į kurį reikėjo atsižvelgti dėl didelės konkurencijos OEM rinkoje ir nedidelių jų bendrojo pelno maržų. Ieškovė neginčija šių rinkos, kurioje vykdo veiklą OEM, ypatybių. Tačiau ypatinga nuolaidų svarba jų gavėjams dar labiau skatina juos laikytis išimtinio arba beveik išimtinio tiekimo sąlygų ir taip padidina nuolaidų galimybę riboti konkurenciją.
- 180 Be to, įrodymas, kad į finansinę paskatą jos gavėjai tikrai atsižvelgė priimdami sprendimą visiškai arba beveik visiškai tenkinti savo poreikius pirkdami iš dominuojančią padėtį užimančios įmonės arba neparduoti konkuruojančių produktų, patvirtina tai, kad ši finansinė paskata gali riboti konkurenciją. Šioje byloje Komisija įrodė, kad ieškovės nuolaidos ir numatyti atlikti mokėjimai už išimtinumą buvo bent jau ta aplinkybė, į kurią *Dell*, HP, NEC ir *Lenovo* atsižvelgė priimdami sprendimą visus arba beveik visus savo poreikius tenkinti pirkdami iš ieškovės, o MSH priimdama sprendimą neparduoti konkuruojančių produktų (žr. šio sprendimo 592–599, 882–890, 1027–1030, 1215–1220 ir 1513–1521 punktus).
- 181 Be to, tai, kad keturiems OEM ir MSH suteiktos nuolaidos ir numatyti atlikti mokėjimai už išimtinumą gali riboti konkurenciją, nagrinėjamu atveju patvirtina ginčijamame sprendime padaryta išvada, kad ieškovė piktnaudžiavo dviem skirtingais būdais, t. y. pirma, nuolaidomis ir mokėjimais už išimtinumą ir, antra, nepaslėptais apribojimais. Kaip ginčijamo sprendimo 917 konstatuojamojoje dalyje teisingai pažymėjo Komisija, 1681 konstatuojamojoje dalyje, aiškinamoje kartu su 1999 išnaša (viešai skelbiamo teksto 1990 išnaša), ir 1747 konstatuojamojoje dalyje šie du būdai vienas kitą papildė ir sustiprina.
- 182 Be to, reikia pažymėti, jog aplinkybė, kad dominuojančią padėtį užimanti įmonė mėgina prie savęs „pririšti“ svarbius klientus, taip pat yra veiksnys, į kurį galima atsižvelgti vertinant jos antikonkurencinį elgesį (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 73 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo 75 punktą). Reikia pažymėti, kad pagal ginčijamą sprendimą būtent *Dell* ir HP išsiskiria iš kitų OEM didesnėmis rinkos dalimis, tvirta pozicija pelningesniame rinkos segmente ir gebėjimu rinkoje įtvirtinti naują

CPU x86. Ginčijamo sprendimo 1597 konstatuojamojoje dalyje Komisija pripažino, kad šių įmonių, kurios turėjo ypatingą strateginę reikšmę patekimui į rinką, veiklos nukreipimas darė didesnę poveikį visai rinkai už atitinkamą poveikį vien jų bendrai rinkos daliai, ir ieškovė to neginčijo. Todėl Komisija galėjo pagrįstai daryti išvadą, kad nuolaidos už išimtinumą buvo susijusios su reikšmingais OEM.

183 Dėl MSH šio sprendimo 1507–1511 punktuose bus išsamiau nurodyta, kad ši įmonė turėjo ypatingą strateginę reikšmę, kiek tai buvo susiję su Europos vartotojams skirtų kompiuterių, kuriuose įdiegti CPU x86, platinimu.

184 Galiausiai reikia pripažinti, jog tai, kad ginčijamame sprendime ginčijami veiksmai buvo bendros strategijos, kuria siekta užkirsti AMD prieigą prie svarbiausių pardavimo kanalų, dalis, taip pat yra aplinkybė, patvirtinanti, kad nuolaidos ir mokėjimai už išimtinumą gali riboti konkurenciją (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 73 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Tomra* 19 ir 20 punktus). Šio sprendimo 1523–1552 punktuose bus patvirtinta išsamiau, kad Komisija teisiniu požiūriu pakankamai įrodė tokios bendros strategijos buvimą.

185 Pirma, ieškovė mėgina paneigti, kad jos veiksmai gali riboti konkurenciją, teigdama, kad referenciniu laikotarpiu AMD patyrė didžiausią komercinę sėkmę per visą savo veiklos laikotarpį, pranešė apie išskirtinai greitą augimo tempą, susijusį su OEM, kurie buvo piktnaudžiaujamojo elgesio objektas, susidūrė su gamybos pajėgumų apribojimais, kurie sukliudė jos gebėjimui patenkinti CPU paklausą, ir didino savo investicijas į mokslo tyrimus ir plėtrą. Be to, pagal kokybę pakoreguota CPU kaina per ginčijamame sprendime nurodytą laikotarpį kasmet mažėjo 36,1 %.

186 Šiems argumentams negalima pritarti. Jeigu dominuojančią padėtį užimanti įmonė iš tikrųjų atlieka veiksmus, galinčius riboti konkurenciją, aplinkybės, kad ši galimybė nepasireiškia konkrečiais padariniais, nepakanka EB 82 straipsniui netaikyti (šiuo klausimu žr. 2003 m. gruodžio 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *British Airways prieš Komisiją*, T-219/99, Rink. p. II-5917, toliau – Pirmosios instancijos teismo sprendimas *British Airways*, 297 punktą). Tačiau tai, kad AMD ginčijamame sprendime nurodytu laikotarpiu patyrė didelę komercinę sėkmę ir atitinkamai susidūrė su pajėgumų apribojimais, galėtų įrodyti nebent tai, kad ieškovės veikla nesukėlė konkrečių padarinių. Tačiau to negali pakakti norint paneigti, kad ieškovės veiksmai gali riboti konkurenciją. Be to, nei AMD rinkos dalies ir jos investicijų į mokslo tyrimus ir plėtrą padidėjimas, nei CPU x86 kainų mažėjimas ginčijamame sprendime nurodytu laikotarpiu nereiškia, kad ieškovės veiksmai neturėjo poveikio. Galima manyti, kad jeigu šių veiksmų nebūtų buvę, konkurento rinkos dalys ir jo investicijos į mokslo tyrimus ir plėtrą būtų labiau išaugusios, o CPU x86 kainos – daugiau sumažėjusios (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 75 punkte minėto Sprendimo *Michelin II* 245 punktą ir minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *British Airways* 298 punktą). Todėl nereikia priimti sprendimo dėl Komisijos teiginių, kad ieškovės argumentai, susiję su AMD rinkos dalių didėjimu ir CPU x86 kainų mažėjimu, neatitinka tikrovės.

187 Antra, ieškovė negali pagrįstai remtis aplinkybe, kad ginčijamame sprendime ginčijami veiksmai buvo susiję tik su nedidele visos CPU x86 rinkos dalimi, t. y. 0,3–2 % per metus. Šalia šio sprendimo 116–124 punktuose nurodytų argumentų, reikia pripažinti ir tai, kad ieškovė remiasi klaidingu apskaičiavimo metodu, kai daro išvadą, kad jos veiksmai turėjo įtakos tik 0,3–2 % CPU x86 rinkos. Iš tiesų šie skaičiai gauti atsižvelgiant tik į ginčijamą dalį (žr. šio sprendimo 92 punktą), kiek tai susiję su atitinkamais OEM ir MSH, o ne į bendrą šių įmonių turimą rinkos dalį.

188 Taikant tokį apskaičiavimo metodą gautas rezultatas dirbtinai sumažinamas, nes dėl nuolaidos už išimtinumą neprieinama rinkos dalis apima ne vien ginčijamą dalį. Priešingai, kliento poreikių dalis, susijusi su nuolaidomis už išimtinumą, yra konkurentams visiškai neprieinama.

189 Remiantis tuo darytina išvada, kad, siekiant nustatyti dominuojančią padėtį užimančios įmonės elgesio paveiktą rinkos dalį, negalima atsižvelgti vien į ginčijamą klientų paklausos dalį.

- 190 Šioje byloje *Dell* rinkos dalis pirmąjį 2003 m. ketvirtį buvo 14,58 %, o ketvirtąjį 2005 m. ketvirtį padidėjo iki 16,34 %, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 1580 konstatuojamosios dalies. Kadangi, remiantis ginčijamu sprendimu, *Intel* suteikė nuolaidas *Dell* su sąlyga, kad *Dell* iš jos pirks visus jai reikalingus CPU x86, tai rodo, kad 2003–2005 m. vien dėl *Dell* pritaikytų nuolaidų *Intel* jau buvo padariusi neprieinamą 14,58–16,34 % rinkos.
- 191 Šią rinkos dalį reikia laikyti didele atsižvelgiant į tai, kad dominuojančią padėtį užimančios įmonės konkurentai turi teisę konkuruoti remiantis pranašumais visoje rinkoje, o ne tik jos dalyje.
- 192 2006 ir 2007 m. paveiktoji rinkos dalis buvo mažesnė, nes elgesys, kurį Komisija konstatavo ginčijamame sprendime, buvo susijęs tik su MSH, numatant atlikti mokėjimus už išimtinumą, ir *Lenovo*, taikant nepaslėptus apribojimus 2006 m. birželio mėn.–gruodžio mėn. bei nuolaidas už išimtinumą 2007 m.
- 193 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, jog Komisija teisingai padarė išvadą, kad buvo padarytas vienas tęstinis pažeidimas, kaip bus išsamiau nurodyta šio sprendimo 1561–1563 punktuose. Esant vienam tęstiniam pažeidimui, negalima reikalauti, kad visą nagrinėjamą laikotarpį nagrinėjamas elgesys darytų poveikį didelei rinkos daliai. Šiuo atžvilgiu pakanka bendrai įvertinti vidutinę rinkos dalį, kuri buvo neprieinama (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 72 punkte minėto Bendrojo Teismo sprendimo *Tomra* 243 punktą).
- 194 Šioje byloje ieškovės prie dubliko pridėtos eksperto ataskaitos su nuoroda C.1 48 punkte nurodyta, kad bendra rinkos, kurią apėmė ginčijamame sprendime nagrinėjamas elgesys, dalis per visą Komisijos nurodytą pažeidimo laikotarpį vidutiniškai buvo apie 14 %, jeigu apskaičiuojant atsižvelgta ne vien į ginčijamą atitinkamų klientų paklausos dalį. Reikia pažymėti, kad tokią dalį reikia laikyti didele.
- 195 Toliau, kalbant apie ieškovės argumentą, kad jos tiekimo sutartys buvo trumpalaikės arba galėjo būti nutrauktos išpėjus prieš 30 dienų, reikia pripažinti, kad svarbus kriterijus yra ne sutarties nutraukimo termino trukmė ar apibrėžta atskiros sutarties, kuri yra viena iš paeiliui sudaromų sutarčių, trukmė, o visas laikas, per kurį ieškovė taikė klientui nuolaidas ir mokėjimus už išimtinumą (žr. šio sprendimo 112 ir 113 punktus). Šis laikotarpis šioje byloje truko maždaug penkerius metus, kiek tai susiję su MSH, maždaug trejus metus, kiek tai susiję su *Dell* ir NEC, ilgiau kaip dvejus metus, kiek tai susiję su HP, ir maždaug metus, kiek tai susiję su *Lenovo*. Nuolaidų ir mokėjimų už išimtinumą suteikimas tokiais laikotarpiais apskritai gali riboti konkurenciją. Juo labiau taip yra tokioje rinkoje, kokia yra CPU rinka, kuri labai dinamiška ir kuriai būdingi trumpi produkto gyvavimo ciklai.
- 196 Galiausiai, kalbant apie ieškovės argumentus, susijusius su formalių išimtinumo įpareigojimų nebuvimu, OEM perkamąja galia ir AEC kriterijaus reikšmingumu vertinant mokėjimus už išimtinumą, reikia nurodyti atitinkamai šio sprendimo 106, 138 ir 139 bei 140–166 punktus.
- 197 Taigi remiantis prieš tai nurodytais argumentais galima daryti išvadą, kad išanalizavusi nagrinėjamo atvejo aplinkybes Komisija ginčijamame sprendime teisiniu požiūriu pakankamai įrodė, kad nuolaidos ir mokėjimai už išimtinumą, kuriuos ieškovė taikė *Dell*, HP, NEC, *Lenovo* ir MSH, galėjo riboti konkurenciją.

3. Dėl veiksmų, vadinamų „nepaslėptais apribojimais“, teisinio kvalifikavimo

- 198 Ginčijamame sprendime Komisija piktnaudžiavimu laikė trijų rūšių veiksmus, kuriuos pavadino „nepaslėptais apribojimais“. Jos teigimu, šių trijų rūšių veiksmai turėjo bendrą bruožą, t. y. kad ieškovė numatė atlikti mokėjimus OEM, kad šie, vienaip ar kitaip, atidėtų, apribotų tam tikrų produktų su AMD CPU tiekimą rinkai ar jo atsisakytų. Konkrečiai kalbant, mokėjimus buvo numatyta atlikti tokiomis sąlygomis:
- pirma, HP turėjo įmonėms skirtus stalinius kompiuterius su AMD CPU x86 orientuoti į mažąsias ir vidutines įmones (MVI) ir valdžios, švietimo bei medicinos (toliau – VŠM) sektoriaus klientus, o ne į dideles įmones,
 - antra, HP turėjo uždrausti savo platinimo partneriams kaupti įmonėms skirtus stalinius kompiuterius su AMD CPU x86, kad šie kompiuteriai būtų prieinami klientams tik užsisakant juos iš HP tiesiogiai arba per platinimo partnerius, veikiančius kaip prekybos atstovai,
 - trečia, *Acer*, HP ir *Lenovo* turėjo atidėti kompiuterių su AMD CPU tiekimą į rinką arba jo atsisakyti.
- 199 Siekdama motyvuoti nepaslėptų apribojimų kvalifikavimą kaip piktnaudžiavimą Komisija ginčijamo sprendimo 1643 ir 1671 konstatuojamosiose dalyse rėmėsi 1999 m. spalio 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimu *Irish Sugar prieš Komisiją* (T-228/97, Rink. p. II-2969, toliau – Sprendimas *Irish Sugar*). Be to, 1643 konstatuojamojoje dalyje ji konstatavo, kad EB 82 straipsnis taip pat gali būti pažeistas dėl dominuojančią padėtį užimančios įmonės atliekamų veiksmų tikslo. Be to, Komisija ginčijamo sprendimo 1670, 1672, 1678 ir 1679 konstatuojamosiose dalyse nurodė, kad nepaslėpti apribojimai turėjo poveikį OEM sprendimų priėmimo procesui, nes jie atidėjo, atsisakė arba kaip nors apribojo prekybą savo kompiuteriais su AMD CPU, nepaisant vartotojų paklausos šiems produktams. Galiausiai ginčijamo sprendimo 1642 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, kad apribojimai buvo vienos strategijos – išstumti AMD iš rinkos – dalis.
- 200 Pirma, ieškovė teigia, kad Komisija turi įrodyti, jog veiksmai gali apriboti konkurenciją „ekonominiu požiūriu“. Antra, nagrinėjamu atveju ginčijami veiksmai skiriasi nuo veiksmų, dėl kurių priimtas šio sprendimo 199 punkte minėtas Sprendimas *Irish Sugar*. Trečia, smerkdama nepaslėptus apribojimus Komisija nepagrįstai sukūrė naujo tipo piktnaudžiavimą, kuriam taikomas EB 82 straipsnis.
- 201 Visų pirma reikia priminti, kad išstūmimo poveikis atsiranda ne tik tuomet, kai konkurentams tampa neįmanoma patekti į rinką, bet ir kai į ją tampa sunkiau patekti (žr. šio sprendimo 88 punktą).
- 202 Nagrinėjamu atveju dėl numatytų atlikti mokėjimų, kuriems buvo taikomos šio sprendimo 198 punkte nurodytos trys sąlygos, AMD galėjo būti sunkiau patekti į rinką. Iš tiesų numatant atlikti mokėjimus, kuriems buvo taikoma pirmoji iš trijų minėtų sąlygų, galėjo būti sunkiau prekiauti AMD produktais, nes taip HP buvo skatinama aktyviai nesiūlyti įmonėms skirtų stalinių kompiuterių su AMD CPU x86 iš anksto apibrėžtai klientų grupei. Numatant atlikti mokėjimus, kuriems taikyta antroji iš minėtų sąlygų, galėjo būti sunkiau prekiauti AMD produktais, nes taip HP buvo skatinama neparduoti įmonėms skirtų stalinių kompiuterių su AMD CPU x86 per savo platinimo partnerius, nebent jie veiktų kaip prekybos atstovai. Galiausiai numatant atlikti mokėjimus, kuriems taikoma trečioji iš nurodytų sąlygų, galėjo būti sunkiau prekiauti AMD produktais, nes taip HP, *Lenovo* ir *Acer* buvo skatinamos visai neparduoti konkretaus tipo kompiuterių su AMD CPU x86 bent tam tikrą laikotarpį, o HP atveju – tam tikrame regione, t. y. Europoje, Viduriniuosiuose Rytuose ir Afrikoje (toliau – EVRA regionas). Taigi dėl ieškovės elgesio, pasireiškusio minėtų sąlygų nustatymu numatomiems atlikti mokėjimams, atitinkamiems OEM galėjo būti sunkiau prekiauti kompiuteriais su AMD CPU x86. Kadangi šie OEM buvo AMD klientai, dėl jų elgesio kartu AMD galėjo būti sunkiau patekti į rinką, taip keliant grėsmę CPU x86 rinkos konkurencinei struktūrai, nes šioje rinkoje konkurencija ir taip jau buvo susilpnėjusi būtent dėl ieškovės padėties.

- 203 Taip pat reikia pabrėžti, kad taikant EB 82 straipsnį antikonkurencinio tikslo ir poveikio įrodinėjimas tam tikrais atvejais gali sutapti. Jei įrodyta, kad dominuojančią padėtį užimanti įmonė savo veiksmais siekia apriboti konkurenciją, šie veiksmai taip pat gali turėti tokį poveikį (žr. 2007 m. sausio 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *France Télécom prieš Komisiją*, T-340/03, Rink. p. II-107, 195 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 204 Šioje byloje nagrinėjamas būtent toks atvejis. Iš tiesų šio sprendimo 198 punkte nurodytos trys sąlygos apėmė tik AMD produktus, todėl šią įmonę reikia laikyti konkrečiu ieškovės veiksmų taikiniu. Tačiau vienintelis tikslas, kurį dominuojančią padėtį užimanti įmonė gali turėti, tikslingai neleidama prekiauti produktais, kuriuose įdiegtas konkurento produktas, yra pakenkti šiam konkurentui. Todėl taikydama nepaslėptus apribojimus HP, *Lenovo* ir *Acer* ieškovė siekė antikonkurencinio tikslo.
- 205 Galiausiai reikia pažymėti, kad dominuojančią padėtį užimančiai įmonei tenka ypatinga atsakomybė nepakenkti veiksmingai ir neiškreiptai konkurencijai bendrojoje rinkoje, elgiantis kitaip, nei elgiamasi konkuruojant pranašumais (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 64 punkte minėto Sprendimo *AstraZeneca* 355 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Tačiau numatymas atlikti mokėjimus klientams kaip atlygio už prekybos produktais su įdiegtu konkurentų produktu apribojimus aiškiai nepriskiriamas prie konkuravimo pranašumais.
- 206 Todėl galima daryti išvadą, kad kiekvieno vadinamojo „nepaslėpto apribojimo“ įgyvendinimas reiškė piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi, kaip tai suprantama EB 82 straipsnyje.
- 207 Šią išvadą taip pat patvirtina šio sprendimo 199 punkte minėtas Sprendimas *Irish Sugar*. Jo 226 ir 233 punktuose Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad buvo piktnaudžiaujama, nes dominuojanti įmonė susitarė su didmenininku ir mažmenininku konkurentų mažmenininkų parduodamą cukrų pakeisti savo produktu. Pirmosios instancijos teismas pripažino, kad toje byloje ieškovė pakenkė konkurencijos struktūrai, kuri galėjo susiformuoti atitinkamoje rinkoje patekus naujam produktui, pakeitusi konkuruojančius produktus rinkoje, kurioje jos pardavimo apimtis sudarė daugiau kaip 80 %. Tame sprendime nurodyti argumentai taip pat taikytini šioje byloje. Iš tiesų prekybos konkurento produktais apribojimas kenkia konkurencijos struktūrai, nes tikslingai kliudoma šio konkurento produktus pateikti rinkai.
- 208 Ieškovės argumentai negali paneigti šios išvados.
- 209 Pirma, reikia atmesti ieškovės argumentą, kad Komisija privalo įrodyti gebėjimą apriboti konkurenciją „ekonominiu požiūriu“. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad ieškovė net nepatikslina, ką, jos nuomone, reiškia „ekonominiu požiūriu“. Kadangi trys vadinamieji „nepaslėpti apribojimai“ aiškiai nepriskiriami prie konkuravimo pranašumais (žr. šio sprendimo 205 punktą), Komisija neturėjo išsamiau įrodyti, kad jie gali riboti konkurenciją. Be to, reikia pažymėti, kad, remdamasi šio sprendimo 199 punkte minėtu Sprendimu *Irish Sugar* ir antikonkurenciniu veiksmų tikslu, Komisija teisiniu požiūriu pakankamai paaiškino piktnaudžiaujamąjį jų pobūdį.
- 210 Šiuo atžvilgiu taip pat reikia atmesti ieškovės argumentą, kad Komisija turėjo įrodyti konkurencijos išstūmimo galimybę ar tikimybę, užuot rėmusi antikonkurenciniu veiksmų tikslu. Kadangi nagrinėjamu atveju antikonkurencinis tikslas neatsiejamas nuo vadinamųjų „nepaslėptų apribojimų“ galimo poveikio (žr. šio sprendimo 203 ir 204 punktus), reikia manyti, kad Komisija nepadarė jokios klaidos, kai rėmėsi jų antikonkurenciniu tikslu.
- 211 Be to, reikia pažymėti, kad ginčijamame sprendime Komisija rėmėsi ne tik antikonkurenciniu trijų nepaslėptų apribojimų tikslu. Ji ne tik nurodė šio sprendimo 199 punkte minėtą Sprendimą *Irish Sugar*, bet ir rėmėsi papildomomis aplinkybėmis, patvirtinančiomis, kad nepaslėpti apribojimai gali riboti konkurenciją, nors tokių aplinkybių nebūtina nurodyti siekiant kvalifikuoti šiuos apribojimus kaip piktnaudžiavimą pagal EB 82 straipsnį.

- 212 Pirma, Komisija teisiniu požiūriu pakankamai įrodė, kad mokėjimai, dėl kurių nustatytos šio sprendimo 198 punkte nurodytos sąlygos, buvo veiksnys, į kurį HP (žr. šio sprendimo 882–890 punktus), *Lenovo* (žr. šio sprendimo 1215–1220 punktus) ir *Acer* (žr. šio sprendimo 1367–1369 punktus) atsižvelgė priimdamos sprendimą atidėti prekybą savo kompiuteriais su AMD CPU, ją atidėti arba kaip nors kitaip apriboti. Ši aplinkybė patvirtina, kad tokie mokėjimai gali riboti konkurenciją. Šiuo atžvilgiu reikia pabrėžti, kad nepaslėpto apribojimo pripažinimas piktnaudžiavimu priklauso tik nuo galėjimo riboti konkurenciją, todėl nereikia įrodyti nei konkretaus poveikio rinkai, nei priežastinio ryšio (dėl nuolaidų už išimtinumą žr. šio sprendimo 103 ir 104 punktus).
- 213 Antra, Komisija nustatė, kad nepaslėpti apribojimai buvo bendros ilgalaikės strategijos užkirsti AMD prieigą prie strateginiu požiūriu svarbiausių pardavimo kanalų dalis (žr. šio sprendimo 1523–1552 punktus).
- 214 Galiausiai tiek, kiek ieškovė ieškinio 307–311 punktuose nurodo, kad mokėjimams, susijusiems su nepaslėptu apribojimu, įgyvendintu *Lenovo* atžvilgiu, pritaikius AEC kriterijų gaunamas teigiamas rezultatas, reikia pripažinti, kad AEC kriterijus nėra priemonė, kuri galėtų paneigti antikonkurencinį nepaslėpto apribojimo poveikį. Net jei ieškovei pavyktų įrodyti, kad *Lenovo* taikytam nepaslėptam apribojimui pritaikius AEC kriterijų būtų gautas teigiamas rezultatas, dėl to ši veikla neprarastų nei savo antikonkurencinio tikslo, nei to, kad ji gali apsunkinti konkurento galimybę patekti į rinką.
- 215 Antra, reikia atmesti ieškovės argumentą, kad ginčijamame sprendime nurodyti nepaslėpti apribojimai pernelyg skiriasi nuo veiksmų, nagrinėtų byloje, kurioje priimtas šio sprendimo 199 punkte minėtas Sprendimas *Irish Sugar*, kad Komisija galėtų laikyti juos piktnaudžiavimu. Iš tiesų ieškovės nurodyti bylos *Irish Sugar* ir šios bylos skirtumai teisiškai neturi reikšmės.
- 216 Visų pirma, nors šio sprendimo 199 punkte minėtas Sprendimas *Irish Sugar* susijęs su naujos įmonės naujo produkto atėjimu į rinką, vis dėlto pagal EB 82 straipsnį apskritai draudžiamas piktnaudžiavimas, kuris gali riboti rinkas, nepaisant to, ar naujiems naujos įmonės produktams neleidžiama patekti į rinką, ar esami įsitvirtinusio konkurento produktai atsiduria nepalankioje padėtyje. Net jei šioje byloje AMD reikėjo laikyti jau įsitvirtinusia konkurentu ir net jeigu produktų, kuriems buvo taikomi nepaslėpti apribojimai, negalima buvo laikyti naujais, šios aplinkybės niekaip nekeičia to, kad tokie veiksmai gali pasunkinti AMD galimybę patekti į rinką. Be to, jos neleidžia abejoti tuo, kaip atitinkami veiksmai buvo tikslingai nukreipti į AMD. Nei sunkesnis AMD patekimas į rinką, nei antikonkurencinis nepaslėptų apribojimų tikslas nepriklauso nuo to, ar šie apribojimai susiję su rinkoje naujai atsiradusios įmonės nauju produktu.
- 217 Be to, kiek ieškovė teigia, kad šio sprendimo 199 punkte minėtame Sprendime *Irish Sugar* Pirmosios instancijos teismas rėmėsi aiškiomis finansinėmis grėsmėmis, reikia pripažinti, jog tai, kad ieškovė pranešė OEM, kad jiems gresia prarasti lengvatines nuolaidas, kalbant apie HP ir *Acer*, ar kad *Lenovo* atveju ji atsisakys padidinti finansavimą, jeigu bus pažeistos šio sprendimo 198 punkte nurodytos antikonkurencinės sąlygos, pakanka padaryti išvadą, kad ieškovės pranešimai galėjo paskatinti atitinkamus OEM laikytis šių sąlygų.
- 218 Galiausiai ieškovė teigia, kad byla, kurioje priimtas šio sprendimo 199 punkte minėtas Sprendimas *Irish Sugar*, skiriasi nuo šios bylos tuo, kad šioje byloje AMD nebuvo priversta palikti rinkos ir net padidino savo rinkos dalį. Ieškovės teigimu, tai, kad AMD nepavyko pasiekti didesnės sėkmės, lėmė jos pačios ribotos galimybės. Tačiau klausimas, ar ieškovės taikyti nepaslėpti apribojimai galėjo riboti konkurenciją, nepriklauso nuo to, ar AMD faktiškai buvo išstumta. Iš tiesų siekiant įrodyti šią galimybę nebūtina įrodyti konkretaus poveikio rinkai (žr. šio sprendimo 212 punktą). Be to, reikia pažymėti, kad įvairūs prekybos būdai, susiję su nepaslėptais apribojimais, atitinkamais laikotarpiais buvo neprieinami AMD CPU. Dar reikia pažymėti, kad ieškovės argumentus, kiek ji remiasi AMD komercine sėkme ir ribotomis šios įmonės komercinėmis galimybėmis, dėl šio sprendimo 186 punkte nurodytų priežasčių reikia atmesti.

- 219 Trečia, reikia atmesti ieškovės argumentą, kad sąvokos „nepaslėptas apribojimas“ vartojimas reiškia naujo tipo piktnaudžiavimą. Reikia pripažinti, kad piktnaudžiavimo teisinis kvalifikavimas priklauso ne nuo piktnaudžiavimo pavadinimo, o nuo šiuo atžvilgiu taikytų esminių kriterijų. Taigi vien sąvokos „nepaslėptas apribojimas“ vartojimo negali pakakti norint padaryti išvadą, kad taikyti esminiai kriterijai yra nauji. Kalbant apie šioje byloje taikytus esminius kriterijus, iš EB 82 straipsnio antros pastraipos b punkto aišku, kad pardavimo galimybių ribojimas yra piktnaudžiavimas. Be to, konkurencijos teisėje nėra nauja tai, kad veiksmai, kurie aiškiai nelaikytini konkuravimu pranašumais, laikomi neteisėtais (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 71 punkte minėto Sprendimo *Hoffmann-La Roche* 91 punktą ir 1991 m. liepos 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *AKZO prieš Komisiją*, C-62/86, Rink. p. I-3359, 70 punktą).
- 220 Galiausiai, nors nagrinėjamų veiksmų kvalifikavimas kaip piktnaudžiavimo buvo „naujas“, tai neleidžia suabejoti Komisijos įgaliojimais juos uždrausti. Iš tiesų net baudų apskaičiavimo srityje Bendrasis Teismas jau yra pripažinęs, jog tai, kad tokių pačių požymių turintis elgesys nebuvo nagrinėtas ankstesniuose Komisijos sprendimuose, neatleidžia įmonės nuo atsakomybės (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 74 punkte minėto Sprendimo *Michelin I* 107 punktą ir šio sprendimo 64 punkte minėto Sprendimo *AstraZeneca* 901 punktą).

B – Dėl Komisijos kompetencijos

1. Šalių argumentai

- 221 Ieškovė, palaikoma ACT, pažymi, kad EB 81 ir 82 straipsnių teritorinė taikymo sritis nėra neribota, todėl norėdama pripažinti save kompetentinga įvertinti elgesį, įgyvendintą už Sąjungos ribų, Komisija privalo įrodyti tiesioginį priežastinį ryšį su Sąjungos teritorija, pateikdama patikimų įrodymų, kad faktinis nagrinėjamos veiklos įgyvendinimas turėjo reikšmingą poveikį konkurencijai Sąjungoje. Taip pat įrodyta, kad, vykstant prekybai su trečiosiomis šalimis, net jei nagrinėjami veiksmai įgyvendinami Sąjungoje, Komisija taip pat privalo įrodyti, kad jų poveikis Sąjungoje pasireiškia iš karto, yra esminis, tiesioginis ir jį galima numatyti.
- 222 Ginčydama susitarimą su *Lenovo*, sudarytą antrąjį 2006 m. ketvirtį dėl nešiojamojo kompiuterio, skirto Kinijos vidaus rinkai, ieškovė teigia, kad, pavyzdžiui, ginčijamas sprendimas neatitinka ankstesniame punkte nurodytų kriterijų.
- 223 Net jei Komisijos požiūris, kad, kalbant apie nagrinėjamas nuolaidas ir nepaslėptus apribojimus, ji galėjo įrodyti piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi, neįrodžiusi šių nuolaidų ir nepaslėptų apribojimų poveikio, buvo teisingas, Komisija vis dėlto turėjo įrodyti jų poveikį Sąjungoje, kad įrodytų savo kompetenciją. Iš tiesų teritorinės kompetencijos klausimas yra kitas ir atskiras, kylantis iš tarptautinės viešosios teisės.
- 224 Per rašytinę proceso dalį ieškovė teigė, kad dėl visų susitarimų, apimančių už Europos Sąjungos ribų įsikūrusius subjektus, šiuo atveju *Dell*, HP, NEC, *Acer* ir *Lenovo*, ginčijamame sprendime Komisijos kompetencija nebuvo įrodyta.
- 225 Per posėdį ieškovė pareiškė, kad sieja šį pagrindą tik su elgesiu *Acer* ir *Lenovo* atžvilgiu, ir tai buvo užfiksuota posėdžio protokole.
- 226 Dėl *Acer* ir *Lenovo* ieškovė pabrėžė, kad jų gamybiniai pajėgumai buvo ne EEE ir kad EEE nepirko jos CPU nei iš *Intel*, nei iš AMD. Nagrinėjamas elgesys buvo susijęs su CPU pardavimu Azijoje, t. y. *Acer* atveju – Taivane, o *Lenovo* atveju – Kinijoje įsikūrusiems klientams, ir jis buvo įgyvendinamas Azijoje. Tai, kad tam tikras skaičius *Acer* ir *Lenovo* kompiuterių vėliau galėjo būti parduotas EEE, neturi reikšmės inkriminuojamo elgesio įgyvendinimo klausimui.

- 227 Kadangi *Intel* elgesys *Acer* ir *Lenovo* atžvilgiu buvo susijęs su CPU pardavimu Azijoje, šio elgesio poveikis iš karto buvo justas Azijoje, o ne EEE. Kompiuterių pardavimą, kuris vienintelis galėjo būti susijęs su EEE, vykdė tretieji asmenys, t. y. *Acer* ir *Lenovo*, kurių *Intel* nekontroliavo.
- 228 Atitinkamų kompiuterių buvo labai nedaug ir poveikio EEE negalima laikyti esminiu.
- 229 Per posėdį ieškovė taip pat nurodė, kad nagrinėjamas elgesys negalėjo paveikti valstybių narių tarpusavio prekybos.
- 230 Komisija prieštarauja ieškovės ir ACT argumentams.

2. Bendrojo Teismo vertinimas

a) Pirminės pastabos

- 231 Pirmiausia reikia pabrėžti, kad Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo praktikoje laikomasi dviejų požiūrių siekiant įrodyti, kad Komisijos kompetencija yra pagrįsta, atsižvelgiant į tarptautinės viešosios teisės normas.
- 232 Pirmasis požiūris grindžiamas teritorialumo principu. Šiuo požiūriu vadovautasi 1988 m. rugsėjo 27 d. Teisingumo Teismo sprendime *Ahlström Osakeyhtiö ir kt. prieš Komisiją* (89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 ir 125/85-129/85, Rink. p. 5193, toliau – Sprendimas *Celiuliozė*). To sprendimo 16 punkte Teisingumo Teismas pažymėjo, kad reikia skirti du elgesio aspektus, t. y. kartelio sudarymą ir jo įgyvendinimą. Jeigu konkurencijos teisėje nustatytų draudimų taikymas priklausytų nuo kartelio sudarymo vietos, įmonėms tikrai būtų suteikta galimybė nesunkiai išvengti minėtų draudimų. Taigi Teisingumo Teismas pripažino, kad lemiamą reikšmę turi kartelio įgyvendinimo vieta.
- 233 Antrasis požiūris grindžiamas apibrėžtu veiksmų poveikiu Sąjungoje. Šiuo požiūriu vadovautasi 1999 m. kovo 25 d. Pirmosios instancijos teismo sprendime *Gencor prieš Komisiją* (T-102/96, Rink. p. II-753, toliau – Sprendimas *Gencor*). To sprendimo 90 punkte Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad jeigu galima numatyti, jog planuojama koncentracija Sąjungoje iš karto sukels esminių padarinių, 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 4064/89 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (OL L 395, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 31; klaidų ištaisymas OL L 257, 1990, p. 13) taikymas yra pateisinamas pagal viešąją tarptautinę teisę.
- 234 Teigdama, kad prekybos su trečiosiomis šalimis atveju, net jei nagrinėjama veikla įgyvendinama Sąjungoje, Komisija taip pat turi įrodyti iš karto atsirandančio, esminio, tiesioginio ir numatomo poveikio buvimą, ieškovė patvirtina, kad įgyvendinimas ir apibrėžtas poveikis Sąjungoje yra kumuliacinės sąlygos.
- 235 Komisija per posėdį pabrėžė, kad jos kompetencija šioje byloje yra pateisinama, viena, pagal nagrinėjamų veiksmų įgyvendinimo EEE teoriją, kuria vadovautasi šio sprendimo 232 punkte minėtame Sprendime *Celiuliozė*, ir, kita, pagal poveikio teoriją, kuria vadovautasi šio sprendimo 233 punkte minėtame Sprendime *Gencor*.
- 236 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad nagrinėjamos veiklos įgyvendinimo EEE įrodymas ar apibrėžto poveikio įrodymas yra alternatyvūs, o ne kumuliatyvūs būdai įrodyti, kad Komisijos kompetencija yra pateisinama pagal viešosios tarptautinės teisės normas.
- 237 Iš tiesų šio sprendimo 232 punkte minėtame Sprendime *Celiuliozė* Teisingumo Teismas rėmėsi tik nagrinėjamo elgesio įgyvendinimu Sąjungos teritorijoje.

- 238 Ieškovė negali argumentuodama remtis tuo, kad generalinis advokatas M. Darmon savo išvadoje byloje, kurioje priimtas šio sprendimo 232 punkte minėtas Sprendimas *Celiuliozė* (Rink. p. 5214, 82 punktas), nurodė, kad Teisingumo Teismas, „siekdamas nustatyti, ar Komisija pagrįstai pasinaudojo kompetencija ieškovių atžvilgiu, turi išsiaiškinti, ar elgesio, kuriuo ji kaltina, poveikis yra esminis, tiesioginis ir numatomas“. Iš tiesų generalinis advokatas siūlė Teisingumo Teismui remtis nagrinėjamo elgesio poveikiu Sąjungos teritorijoje siekiant pripažinti Komisijos kompetenciją. Teisingumo Teismas nesivadovavo generalinio advokato siūlymu ir rėmėsi kartelio įgyvendinimu Sąjungoje. Taigi iš Teisingumo Teismo sprendimo toje byloje matyti, kad jeigu Komisijos kompetenciją galima nustatyti remiantis nagrinėjamo elgesio įgyvendinimu Sąjungoje, siekiant įrodyti Komisijos kompetenciją nebūtina nagrinėti, ar daromas koks nors poveikis.
- 239 Ieškovė šiuo atžvilgiu remiasi šio sprendimo 233 punkte minėtu Sprendimu *Gencor*.
- 240 Tačiau šio sprendimo 233 punkte minėtame Sprendime *Gencor* (89–101 punktai) Pirmosios instancijos teismas rėmėsi tik apibrėžtu poveikiu siekdamas nustatyti, kad Komisijos kompetencija pagal viešosios tarptautinės teisės normas buvo pagrįsta.
- 241 Aišku, minėto sprendimo 87 punkte Pirmosios instancijos teismas priminė, kad pagal 232 punkte minėtą Sprendimą *Celiuliozė* kartelio įgyvendinimo kriterijus tenkinamas vien dėl pardavimo Sąjungoje. Tačiau 87 punkte pateikiamas vienas iš Pirmosios instancijos teismo argumentų, kuriais jis pažymi, kad Reglamente Nr. 4064/89, siekiant apibrėžti teritorinę jo taikymo sritį, gamybos veiklai neteikiama daugiau reikšmės nei pardavimo veiklai (šio sprendimo 233 punkte minėto Sprendimo *Gencor* 85–88 punktai). Šiuo atžvilgiu Pirmosios instancijos teismas atmetė ieškovės argumentą, paremtą šio sprendimo 232 punkte minėtu Sprendimu *Celiuliozė*, pažymėjęs, kad pagal tą sprendimą kartelio įgyvendinimo kriterijų tenkino vien pardavimas. Taigi Pirmosios instancijos teismas atmetė ieškovės argumentą, jog iš šio sprendimo 232 punkte minėto Sprendimo *Celiuliozė* matyti, kad gamybos veiklai teikiama daugiau reikšmės, palyginti su pardavimo veikla.
- 242 Toliau Pirmosios instancijos teismas šio sprendimo 233 punkte minėtame Sprendime *Gencor* (89–101 punktai) nagrinėjo, ar Reglamento Nr. 4064/89 taikymas toje byloje atitiko viešąją tarptautinę teisę. Tuo atžvilgiu Bendrasis Teismas nagrinėjo tik tai, ar buvo tenkinami iš karto atsirandančio, esminio ir numatomo poveikio kriterijai.
- 243 Taigi iš šio sprendimo 233 punkte minėto Sprendimo *Gencor* matyti, kad, siekiant pateisinti Komisijos kompetenciją pagal viešosios tarptautinės teisės normas, pakanka, kad būtų tenkinami iš karto atsirandančio, esminio ir numatomo poveikio Sąjungoje kriterijai.
- 244 Remiantis tuo, kas nurodyta, darytina išvada, kad, norint pateisinti Komisijos kompetenciją pagal viešąją tarptautinę teisę, pakanka įrodyti arba veiksmų apibrėžtą poveikį, arba jų įgyvendinimą Sąjungoje.
- 245 Be to, reikia pažymėti, kad ginčijamame sprendime Komisija aiškiai nenagrinėja klausimo, ar Komisijos kompetencija yra pateisinama pagal viešosios tarptautinės teisės normas. Šiuo atžvilgiu Komisija pabrėžia, kad ginčijamo sprendimo 1749–1753 konstatuojamosiose dalyse nagrinėjo poveikio prekybai tarp valstybių narių klausimą.
- 246 Taip pat Komisija pabrėžė, ir ieškovė šiuo atžvilgiu jai neprieštaravo, kad per administracinę procedūrą ieškovė niekada nekvestionavo Komisijos tarptautinės kompetencijos.
- 247 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad EB 82 straipsnio tekste yra du aspektai, susiję su ryšiu su Sąjungos teritorija. Pirma, EB 82 straipsnyje reikalaujama, kad dominuojanti padėtis būtų „bendrojoje rinkoje arba didelėje jos dalyje“. Antra, jame reikalaujama, kad nagrinėjamas elgesys galėtų paveikti valstybių

narių tarpusavio prekybą. Ginčijamame sprendime Komisija pripažino ieškovės dominuojančią padėtį pasauliniu lygmeniu, kuris apima ir bendrąją rinką. Be to, minėto sprendimo 1749–1753 konstatuojamosiose dalyse ji aiškiai nagrinėjo poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

248 Aišku, klausimas, ar Komisijos kompetencija yra pagrįsta pagal viešąją tarptautinę teisę, skiriasi nuo klausimo, susijusio su EB 82 straipsnyje numatytais kriterijais. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai kriterijumi siekiama apibrėžti Bendrijos taisyklių taikymo sritį nacionalinės teisės aktų atžvilgiu (šiuo klausimu žr. 1974 m. kovo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Istituto Chemioterapico Italiano ir Commercial Solvents prieš Komisiją*, 6/73 ir 7/73, Rink. p. 223, 31 punktą).

249 Vis dėlto, atsižvelgiant į aplinkybes, susijusias, viena, su tuo, kad Komisija ginčijamame sprendime pareiškė poziciją dėl dviejų EB 82 straipsnyje numatytų kriterijų dėl ryšio su Sąjungos teritorija, ir, kita, su tuo, kad ieškovė per administracinę procedūrą nekvestionavo Komisijos tarptautinės kompetencijos, pažymėtina, kad Komisija ginčijamame sprendime neturėjo nurodyti aiškių motyvų šiuo klausimu (dėl pareigos motyvuoti Komisijos kompetenciją taip pat žr. 1972 m. liepos 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Imperial Chemical Industries prieš Komisiją*, 48/69, Rink. p. 619, 143–145 punktus). Be to, ieškovė per posėdį nurodė, kad jos pagrindas nebuvo susijęs su motyvų nenurodymu, ir tai buvo užfiksuota posėdžio protokole.

b) Dėl apibrėžto poveikio

1) Pirminės pastabos

250 Ieškovė teigia, kad tai, jog Komisija neištyrė esminio, tiesioginio ir numatomo poveikio Sąjungoje buvimo, yra labai didelis trūkumas, jeigu Komisija ginčijamo sprendimo 1685 konstatuojamojoje dalyje nurodė, kad jai nereikia „įrodyti konkretaus piktnaudžiavimo pagal [EB] 82 straipsnį poveikio“.

251 Šiuo atžvilgiu reikia pabrėžti, kad Komisija neprivalėjo įrodyti konkretaus poveikio buvimo, kad pateisintų savo kompetenciją pagal viešąją tarptautinę teisę. Iš karto atsirandančio, esminio ir numatomo poveikio kriterijai nereiskia, kad poveikis taip pat turi būti konkretus. Iš tiesų Komisija turi užtikrinti konkurencijos apsaugą bendrojoje rinkoje nuo grėsmių veiksmingam jos veikimui.

252 Šiomis aplinkybėmis negalima manyti, kad Komisija turi tik persekioti ir bausti už piktnaudžiaujamąjį elgesį, kuriuo buvo pasiektas numatytas rezultatas ir dėl kurio pasitvirtino grėsmė konkurencijos veikimui. Komisija negali būti priversta laikytis pasyvios pozicijos, kai kyla grėsmė veiksmingos konkurencijos struktūrai bendrojoje rinkoje, todėl ji gali įsikišti ir tais atvejais, kai grėsmės neatsirado ar dar neatsirado.

253 Dar reikia pridurti, kad šioje byloje elgesiu *Acer* ir *Lenovo* atžvilgiu buvo siekiama padaryti poveikį bendrajai rinkai.

254 Iš tiesų, kiek tai susiję su *Acer*, buvo numatyta atlikti mokėjimus su sąlyga, kad *Acer* atidės nešiojamųjų kompiuterių su AMD CPU pateikimą rinkai visame pasaulyje. Tokia finansinė paskata siekta užtikrinti, kad tam tikrą laiką nė vienoje pasaulio rinkos dalyje, įskaitant EEE, nebūtų prieinamas tam tikras *Acer* kompiuterio modelis.

255 Kiek tai susiję su *Lenovo*, viena vertus, buvo numatyta atlikti mokėjimus su sąlyga, kad ji atidės savo nešiojamųjų kompiuterių su AMD CPU x86 pateikimą rinkai ir galiausiai jo atsisakys. Taigi šiuo elgesiu siekta užtikrinti, kad *Lenovo* kompiuterių modeliai su AMD CPU nebūtų prieinami nė vienoje pasaulio dalyje, įskaitant EEE. Kita vertus, elgesys *Lenovo* atžvilgiu pasireiškė nuolaidų taikymu, padarant jų dydį priklausomą nuo to, kad *Lenovo* visus savo nešiojamųjų kompiuterių CPU x86 pirks iš *Intel*. Šiuo elgesiu siekta užtikrinti, kad nė vienas *Lenovo* nešiojamasis kompiuteris su AMD CPU

nebūtų prieinamas rinkoje, įskaitant EEE. Taigi *Intel* savo elgesiu siekė sukelti padarinius ir EEE. Šiomis aplinkybėmis klausimas, ar ieškovė pasiekė numatytą rezultatą, neturi reikšmės nagrinėjant Komisijos kompetencijos pateisinimą pagal viešąją tarptautinę teisę.

- 256 Be to, reikia pažymėti, kad pati ieškovė remiasi 2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimu *Haladjian Frères prieš Komisiją* (T-204/03, Rink. p. II-3779), visų pirma jo 167 punktu, kuriame Pirmosios instancijos teismas nurodė:

„tam, jog [kad] būtų pateisinamas konkurencijos taisyklių taikymas susitarimui dėl Jungtinėse Amerikos Valstijose parduoti Bendrijoje pirktų prekių, šis susitarimas, remiantis visomis faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis, su gana didele tikimybe turi leisti prognozuoti, jog jis galėtų daugiau nei nereikšmingai paveikti konkurenciją Bendrijoje ir prekybą tarp valstybių narių (šiuo klausimu žr. [1998 m. balandžio 28 d. Teisingumo Teismo] sprendimo *Javico* [C-306/96, Rink. p. I-1983] 16 ir 18 punktus). Paprasčiausias faktas, kad tam tikras elgesys turės tam tikros įtakos, kokia ji bebūtų [kad ir kokia ji būtų], Bendrijos ekonomikai savaime nesukuria pakankamai glaudaus ryšio, leidžiančio pagrįsti Bendrijos kompetenciją. Kad būtų galima atsižvelgti į tokią įtaką, būtina, jog [kad] ji būtų reikšminga, t. y. juntama ir nemenka.“

- 257 Taigi tame sprendime nereikalaujama konkretaus poveikio konkurencijai Sąjungoje, ir nurodoma, jog užtenka pakankamos tikimybės, kad nagrinėjamas susitarimas galėtų turėti didesnę nei nereikšmingą įtaką Sąjungoje. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad ta išvada nebuvo konkrečiai susijusi su Komisijos kompetencijos pateisinimo pagal viešąją tarptautinę teisę klausimu, o buvo padaryta nagrinėjant klausimą, ar įvykdyti EB 81 straipsnyje numatyti kriterijai. Vis dėlto tas sprendimas, kuriuo remiasi ieškovė, patvirtina aplinkybę, kad elgesio poveikis konkurencijai nebūtinai turi būti konkretus, kad reikštų pakankamai glaudų ryšį su Sąjunga, pagrindžiantį Komisijos kompetenciją.

- 258 Taigi reikia išnagrinėti, ar šioje byloje nagrinėjamu atveju įvykdyti trys kriterijai – esminio, iš karto atsirandančio ir numatomo poveikio.

2) Acer

2.1) Esminis poveikis

- 259 Ieškovė teigia, kad atidėjimas, kurį Komisija nurodo ginčijamame sprendime, buvo susijęs su nešiojamojo kompiuterio modeliu su AMD 64 bitų technologijos CPU. Ji pabrėžia, kad 2003 m. ketvirtąjį ketvirtį visame pasaulyje buvo prieinama tik 100 000 šio tipo CPU. Ieškovės teigimu, *Acer* galėjo jų įsigyti daugiausia apie 4 000 vienetų, o dauguma atitinkamų *Acer* kompiuterių, kurių tiekimas į rinką buvo atidėtas, bet kuriuo atveju būtų buvę parduodami už EEE ribų. Taigi poveikis EEE bet kuriuo atveju negalėjo būti esminis.

- 260 Komisija nesutinka su 4 000 vienetų skaičiumi. Tačiau per posėdį ji pripažino, kad atitinkamų kompiuterių kiekis buvo nedidelis. Vis dėlto per tą patį posėdį ji pabrėžė, kad, esant bendrai strategijai, kuria siekiama išstumti vienintelį svarbų *Intel* konkurentą, ir vienam tęstiniam pažeidimui, nereikėjo atskirai svarstyti įvairaus elgesio poveikio.

- 261 Kalbant apie esminį šio poveikio pobūdį, pirmiausia reikia pabrėžti, jog nebūtina, kad Sąjunga ar EEE būtų paveiktos labiau nei kiti pasaulio regionai (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 233 punkte minėto Sprendimo *Gencor* 98 punktą).

- 262 Be to, EEE yra didelė pasaulio rinkos dalis. Pavyzdžiui, reikia pažymėti, kad, remiantis ginčijamo sprendimo 1775 konstatuojamąja dalimi, nešiojamųjų kompiuterių su *Intel* CPU x86 pardavimas EVRA regione sudarė maždaug 32 % pasaulinio jų pardavimo. Be to, Komisija pažymėjo, kad *Intel* pardavimų EEE regione įsikūrusioms įmonėms vertė sudarė maždaug 80 % pardavimų EVRA regione.

- 263 Taip pat reikia pabrėžti, kad iš ginčijamame sprendime pateiktų įrodymų, visų pirma to sprendimo 1240 punkte nurodyto elektroninio laiško, aišku, kad *Acer* Europoje numatė parduoti modelį, kurio pateikimas rinkai buvo atidėtas. Taigi reikia atmesti ieškovės per posėdį pateiktą argumentą, jog gali būti, kad visi nagrinėjami kompiuteriai buvo parduodami už EEE ribų.
- 264 Finansinės paskatos suteikimas siekiant paskatinti klientą atidėti kompiuterio su konkurento CPU, kurį buvo planuojama parduoti Europoje, pateikimą pasaulio rinkai gali sukelti bent potencialius padarinius EEE.
- 265 ACT teigė, jog iš šio sprendimo 1240 punkte minėto elektroninio laiško matyti, kad Komisijos nurodytas nepaslėptas apribojimas buvo susijęs tik su *Acer* pardavimų ne Europos šalims apribojimais.
- 266 Šiuo atžvilgiu pakanka konstatuoti, kad galiausiai *Acer* įsipareigojo atidėti nagrinėjamo kompiuterio pateikimą pasaulinei rinkai (žr. šio sprendimo 1246, 1247, 1268 ir 1269 punktus). Taigi ACT argumentas, kad Komisija konstatavo pažeidimą, kuris buvo susijęs tik su *Acer* pardavimais ne Europos šalyse, neturi faktinio pagrindo.
- 267 Be to, reikia pažymėti, jog Komisija padarė teisingą išvadą, kad įvairios ginčijamame sprendime nurodytos elgesio apraiškos buvo dalis vieno tęstinio pažeidimo (žr. šio sprendimo 1561–1563 punktus).
- 268 Siekiant patikrinti, ar poveikis yra esminis, įvairių vieną tęstinį pažeidimą sudariusių elgesio apraiškų negalima nagrinėti atsietai. Atvirkščiai, pakanka, kad vienas pažeidimas, vertinant jį visą, galėtų daryti esminį poveikį.
- 269 Kalbant apie poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, kaip tai suprantama EB 82 straipsnyje, iš teismų praktikos matyti, kad reikia atsižvelgti į piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi padarinius veiksmingos konkurencijos struktūrai bendrojoje rinkoje (žr. 1979 m. spalio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Greenwich Film Production*, 22/79, Rink. p. 3275, 11 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Teisingumo Teismas taip pat yra patikslinęs, kad siekiant patikrinti, ar taikomas EB 82 straipsnis, tam tikrų sutarčių vykdymą reikia nagrinėti ne atsietai, o atsižvelgiant į visą atitinkamos įmonės veiklą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Greenwich Film Production* 12 punktą). Dėl poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai kriterijaus Teisingumo Teismas aiškiai konstatavo, kad tam tikrų sutarčių negalima nagrinėti atsietai.
- 270 Tas pats taikoma esant vienam tęstiniam pažeidimui, jeigu reikia patikrinti, ar Komisijos kompetencija yra pateisinama pagal viešąją tarptautinę teisę. Iš tiesų įmonėms negalima leisti netaikyti konkurencijos taisyklių sujungiant kelias elgesio apraiškas, kuriomis siekiama to paties tikslo, jeigu kiekviena iš šių apraiškų atskirai negali sukelti esminio poveikio Sąjungoje, tačiau jos visos kartu gali tai padaryti.
- 271 Šioje byloje reikia pažymėti, kad vienas tęstinis pažeidimas, vertinant jį visą, remiantis ieškovės atstovo pateiktais skaičiais, paveikė maždaug 14 % pasaulio rinkos, jeigu šie skaičiai apima ne vien ginčijamą dalį ir šią dalį reikia laikyti reikšminga rinkos dalimi (žr. šio sprendimo 194 punktą).
- 272 Šios aplinkybės pakanka padaryti išvadą, kad galimas ieškovės veiksmų poveikis buvo esminis.
- 273 Be to, reikia pažymėti, jog Komisija teisiniu požiūriu pakankamai įrodė, kad ieškovė įgyvendino bendrą ilgalaikę strategiją, kuria siekė užkirsti AMD kelią prie strateginiu požiūriu svarbiausių pardavimo kanalų (žr. šio sprendimo 1523–1552 punktus).
- 274 Iš teismų praktikos darytina išvada, kad, kalbant apie poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai kriterijų, reikia atsižvelgti į poveikį veiksmingos konkurencijos bendrojoje rinkoje struktūrai, atsirandantį dėl konkurento pašalinimo (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 248 punkte minėto Sprendimo *Istituto Chemioterapico Italiano ir Commercial Solvents prieš Komisiją* 33 punktą ir

1996 m. spalio 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Compagnie maritime belge transports ir kt. prieš Komisiją*, T-24/93-T-26/93 ir T-28/93, Rink. p. II-1201, 203 punktą). Į rinkos struktūros pokyčius taip pat reikia atsižvelgti nustatant esminio poveikio EEE buvimą nagrinėjant klausimą, ar Komisijos kompetencija yra pateisinama pagal viešąją tarptautinę teisę (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 233 punkte minėto Sprendimo *Gencor* 94 ir 96 punktus).

275 Šiuo atžvilgiu reikia pabrėžti, kad ne tik konkurento pašalinimas gali paveikti konkurencijos struktūrą bendrojoje rinkoje, bet ir elgesys, galintis susilpninti vienintelį reikšmingą ieškovės konkurentą pasauliniu lygmeniu, užkertantis jam kelią prie svarbiausių pardavimo kanalų, kaip antai šioje byloje nagrinėjamas elgesys, gali paveikti veiksmingos konkurencijos struktūrą bendrojoje rinkoje. Taigi išvada, kad galimą ieškovės elgesio poveikį reikia laikyti esminiu, yra pateisinama ir dėl galimo poveikio veiksmingos konkurencijos struktūrai bendrojoje rinkoje.

276 Remiantis tuo, kas nurodyta, darytina išvada, kad galimą ieškovės elgesio poveikį reikia laikyti esminiu.

2.2) Iš karto atsirandantis poveikis

277 *Intel* elgesiu buvo siekiama iš karto sukelti poveikį EEE ir toks elgesys galėjo tai padaryti.

278 Iš tiesų šiuo elgesiu buvo siekiama paskatinti *Acer* atidėti nešiojamojo kompiuterio su AMD CPU pateikimą rinkai visame pasaulyje, įskaitant EEE, ir toks elgesys galėjo tai padaryti. Pateikimo rinkai atidėjimas rodo, kad tam tikrą laiką tam tikras kompiuterio su AMD CPU modelis nebuvo prieinamas ir EEE. Turimas omenyje tiesioginis, o ne vien netiesioginis poveikis.

279 Priešingai, nei teigia ieškovė ir ACT, tai, kad *Intel* EEE nepardavė CPU *Acer*, nereiškia, kad *Intel* elgesio poveikis EEE galėjo būti tik netiesioginis. Iš tiesų nustatyta mokėjimų sąlyga, t. y. tam tikro kompiuterio modelio pateikimo į rinką atidėjimas visame pasaulyje, įskaitant EEE, buvo tiesiogiai susijusi su *Acer* kompiuterių pardavimu.

280 Be to, ieškovės padarytas vienas testinis pažeidimas, vertinant jį visą, galėjo tiesiogiai susilpninti vienintelį reikšmingą jos konkurentą, užkirsti jam kelią prie svarbiausių pardavimo kanalų ir taip pakeisti veiksmingos konkurencijos struktūrą bendrojoje rinkoje.

2.3) Numatomas poveikis

281 Ieškovė galėjo numatyti poveikį, kad tam tikras kompiuterio su AMD CPU modelis atidėjimo laikotarpiu nebus prieinamas ir EEE. Iš tiesų būtent toks jos elgesio poveikis buvo numatytas.

282 Be to, ieškovė galėjo numatyti, kad vienintelis reikšmingas jos konkurentas susilpnės, ir to siekti.

3) *Lenovo*

3.1) Dėl nepaslėptų apribojimų

i) Dėl pateikimo Kinijos rinkai atidėjimo

283 Ieškovė teigia, kad pirmasis Komisijos ginčijamame sprendime nurodytas pateikimo rinkai atidėjimas buvo susijęs su pavėlintu dviejų nešiojamųjų kompiuterių su AMD CPU modelių pateikimu Kinijos rinkai (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 1035 ir 1037 punktus). Šis susitarimas paveikė tik Kinijos rinką ir nebuvo įgyvendintas Sąjungoje.

284 Šiuo atžvilgiu pakanka pripažinti, kad Komisija ginčijamame sprendime neįrodė EB 82 straipsnio pažeidimo, susijusio su nešiojamųjų kompiuterių su AMD CPU pateikimu Kinijos rinkai (žr. šio sprendimo 1042 punktą). Todėl ieškovės argumentai dėl Komisijos kompetencijos nubausti už šį elgesį nebuvimo neturi reikšmės.

ii) Dėl pateikimo pasaulinei rinkai atidėjimo

285 Ginčijamame sprendime nagrinėtas pateikimo rinkai atidėjimas susijęs su pavėlintu minėtų kompiuterio modelių pateikimu visame pasaulyje. Šiuo atžvilgiu ieškovė per posėdį pabrėžė, jog iš ieškinio A.120 priedo matyti, kad dviejų kompiuterių modelių, kurių pateikimas rinkai buvo atidėtas, numatytas pardavimo lygis buvo labai nedidelis.

286 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, jog iš minėto priedo matyti, kad 2006 m. birželio 1 d. EVRA regione 2006 m. ketvirtąjį ketvirtį dviejų nešiojamųjų kompiuterių modelių, kurių pateikimas rinkai buvo atidėtas, suplanuota parduoti 5 400 ir 4 250 vienetų.

287 Per posėdį ieškovė nurodė, kad galbūt visi šie kompiuteriai buvo skirti EVRA regiono vietovėms už EEE ribų.

288 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad tai yra tik ieškovės prielaida, kuriai pagrįsti ji nepateikė jokio argumento. Žinoma, tiksli EEE suplanuoto pardavimo apimtis nėra aiški iš ieškinio A.120 priedo. Tačiau reikia pažymėti, kad EEE yra labai svarbi EVRA regiono dalis.

289 Iš ieškinio A.120 priedo visiškai aišku, kad *Lenovo* planavo pardavimus EVRA regione. Šios aplinkybės pakanka bent galimam poveikiui EEE konstatuoti, nesant konkrečių duomenų, kurie galėtų leisti manyti, kad visi suplanuoti pardavimai buvo susiję su EVRA regiono dalimis už EEE ribų.

290 Žinoma, atitinkamų vienetų skaičius EVRA regione buvo nedidelis. Tačiau reikia pažymėti, kad elgesys *Lenovo* atžvilgiu buvo vieno tęstinio pažeidimo dalis ir pakanka, kad šis pažeidimas, vertinant jį visą, galėjo sukelti esminį poveikį, kaip yra šioje byloje nagrinėjamu atveju (žr. šio sprendimo 267–276 punktus).

291 Kalbant apie iš karto atsirandantį ir galimą numatyti poveikį, šio sprendimo 277–282 punktuose pateiktos išvados taikomos *mutatis mutandis*.

3.2) Dėl nuolaidų už išimtinumą

292 Remiantis ginčijamu sprendimu, *Intel* taikė nuolaidas *Lenovo* nuo 2007 m. sausio mėn. iki 2007 m. gruodžio mėn., o jų dydis priklausė nuo to, kad *Lenovo* įsigys visus savo nešiojamiesiems kompiuteriams skirtus CPU x86 iš *Intel*.

293 Taigi ginčijamame sprendime nurodyta finansinė paskata, kurią *Intel* taikė *Lenovo* siekdama paskatinti šią įmonę savo nešiojamuosiuose kompiuteriuose naudoti tik *Intel* pagamintus CPU x86. Šis elgesys galėjo turėti tokį iš karto atsirandantį poveikį, kad nė vienoje pasaulio dalyje, įskaitant EEE, nebūtų prieinamas nė vienas *Lenovo* nešiojamasis kompiuteris su *Intel* konkurento CPU x86. Aplinkybė, kad *Intel* parduoda savo CPU, o *Lenovo* – nešiojamuosius kompiuterius, nereiškia, kad poveikis gali būti tik netiesioginis. Iš tiesų, jeigu *Lenovo* visus savo nešiojamiesiems kompiuteriams reikalingus CPU x86 pirktų iš *Intel*, tai tiesiogiai ir neabejotinai reikštų, kad ji negali nei gaminti, nei parduoti jokio nešiojamojo kompiuterio su jame įdiegtu konkurento CPU x86.

294 *Intel* galėjo numatyti šį poveikį ir net jo siekė.

- 295 Dėl esminio poveikio pobūdžio pakanka pažymėti, kad nuolaidos už išimtinumą sudarė vieną tęstinį pažeidimą, kuris, vertinant jį visą, galėjo sukelti esminį poveikį Sąjungos ir EEE teritorijoje, ir to pakanka (žr. šio sprendimo 267–276 punktus). Taigi nebūtina nagrinėti klausimo, ar *Lenovo* suteiktos nuolaidos už išimtinumą, vertinamos atskirai, galėjo turėti esminį poveikį minėtoje teritorijoje.
- 296 Remiantis tuo, kas nurodyta, darytina išvada, kad *Intel* elgesys, kurį Komisija nurodė ginčijamame sprendime, galėjo turėti esminį, iš karto atsirandantį ir numatomą poveikį EEE. Iš to matyti, kad Komisijos kompetencija bausti už šį elgesį yra pateisinama pagal viešosios tarptautinės teisės normas.
- 297 Taigi nagrinėjamo elgesio įgyvendinimas EEE teritorijoje toliau bus nagrinėjamas tik siekiant išsamumo.

c) Dėl įgyvendinimo

- 298 Ieškovė teigia, kad pagal teismų praktiką, norint įrodyti Komisijos kompetenciją, reikalaujama, kad pati įmonė Sąjungoje tiesiogiai parduotų produktus, susijusius su nagrinėjamu elgesiu. Šioje byloje Komisija neįrodė, kad kiekvienas iš nurodytų piktnaudžiavimų apėmė *Intel* tiesioginį atitinkamo produkto, t. y. CPU x86, pardavimą pirkėjams Sąjungoje ar EEE.
- 299 Ieškovė pabrėžia, kad EEE ji nepardavė CPU x86 nei *Acer*, nei *Lenovo*. *Acer* ir *Lenovo* pardavė ne ginčijamame sprendime nurodytus produktus, t. y. CPU x86, o kompiuterius su įdiegtais CPU x86.
- 300 Komisija ginčija ieškovės argumentus.

1) *Acer*

- 301 Reikia priminti, kad nagrinėjamų veiksmų įgyvendinimo Sąjungoje pakanka Komisijos kompetencijai pagal viešąją tarptautinę teisę pateisinti (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 232 punkte minėto Sprendimo *Celiuliozė* 16 punktą).
- 302 Byloje, kurioje priimtas šio sprendimo 232 punkte minėtas Sprendimas *Celiuliozė* (12, 13, 16 ir 17 punktai), Teisingumo Teismas tikrai pripažino, kad nagrinėjamas kartelis bendrojoje rinkoje buvo įgyvendinamas kartelio dalyviams tiesiogiai parduodant Sąjungoje įsteigtiems pirkėjams faktiškai suderintomis kainomis.
- 303 Tačiau remiantis tuo negalima daryti išvados, kad ginčijamo Komisijos sprendimo adresatų tiesioginiai pardavimai yra vienintelė veiksmų įgyvendinimo Sąjungoje priemonė. Taigi vien tai, kad ieškovė nepardavė CPU EEE esančioms *Acer* ir *Lenovo* dukterinėms bendrovėms, nepašalina nagrinėjamų veiksmų įgyvendinimo EEE galimybės.
- 304 Šiuo atveju Komisija ginčijamame sprendime nenurodė pačios ieškovės inicijuotos veiklos EEE teritorijoje, kurios imtasi siekiant įgyvendinti su *Acer* susijusį nepaslėptą apribojimą.
- 305 Tačiau šioje byloje piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi pasireiškė finansinės paskatos suteikimu siekiant paskatinti *Acer* atidėti tam tikrų nešiojamojo kompiuterio modelių pateikimą rinkai visame pasaulyje. Taigi *Intel* mokėjimų atlikimo sąlygą, t. y. tam tikro nešiojamųjų kompiuterių modelio su AMD CPU pateikimo rinkai atidėjimą, *Acer* turėjo įgyvendinti visame pasaulyje, įskaitant EEE.
- 306 Tokiu atveju būtų nenatūralu atsižvelgti tik į pačios dominuojančią padėtį užimančios įmonės atliktus veiksmus. Atvirkščiai, reikia atsižvelgti ir į tai, kad juos atliko jos klientas.
- 307 Šiuo atžvilgiu tai, kad dominuojančią padėtį užimančios įmonės klientas tam tikrą laiką nepardavė EEE tam tikro kompiuterių modelio, reikia laikyti nepaslėpto apribojimo įgyvendinimu.

308 Be to, iš ginčijamame sprendime pateiktų įrodymų darytina išvada, kad *Acer* ėmėsi veiksmų EVRA regione siekdama atidėti nagrinėjamo kompiuterio pateikimą rinkai. Iš tiesų iš šio sprendimo 1247 punkte nurodyto elektroninio laiško, kuriuo šiomis aplinkybėmis per posėdį rėmėsi Komisija, aišku, kad [konfidencialu] iš *Acer* gavo nurodymą „pamiršti“ apie AMD CPU 2003 metams ir kad jis įvykdė šį nurodymą EVRA regione.

309 Remiantis tuo, kas nurodyta, darytina išvada, kad Komisijos kompetencija buvo pateisinama ir pažeidimo įgyvendinimu Sąjungos ir EEE teritorijoje.

2) *Lenovo*

310 Dėl nepaslėptų apribojimų, t. y. nuolaidų, teikiamų su sąlyga, kad *Lenovo* atidės dviejų kompiuterių modelių pateikimą rinkai, reikia pažymėti, kad *Lenovo* turėjo juos įgyvendinti visame pasaulyje, įskaitant EEE. Remiantis tuo darytina išvada, kad Komisijos kompetencija buvo pateisinama dar ir dėl pažeidimo įgyvendinimo minėtoje teritorijoje. Šiuo atžvilgiu šio sprendimo 304–307 punktuose padarytos išvados taikomos *mutatis mutandis*.

311 Dėl nuolaidų už išimtinumą pažymėtina, kad atsilyginti už šias nuolaidas, t. y. savo nešiojamiesiems kompiuteriams skirtus CPU x86 pirkti išimtinai iš *Intel*, *Lenovo* turėjo visame pasaulyje, įskaitant EEE, ir parduoti nešiojamuosius kompiuterius tik su *Intel* CPU x86. Šiuo atžvilgiu reikia pabrėžti, kad CPU paskirtis, t. y. jų panaudojimas *Lenovo* nešiojamuosiuose kompiuteriuose, buvo dalis atlygio, kaip jis buvo apibrėžtas. Šiomis aplinkybėmis ieškovė negali remtis tuo, kad nagrinėjama rinka buvo susijusi su CPU x86, o *Lenovo* pardavė ne CPU, o nešiojamuosius kompiuterius su įdiegtais CPU. Iš tiesų toks atlygis, kaip jis buvo apibrėžtas, įrodė tiesioginį ryšį su *Lenovo* gaminamais ir parduodamais kompiuteriais.

312 Ieškovė savo elgesiu siekė užtikrinti, kad *Lenovo* atsilygintų visur, kur pardavė nešiojamuosius kompiuterius, įskaitant EEE.

313 Kadangi atsilyginimas, kaip jis buvo apibrėžtas, buvo konkrečiai susijęs su CPU, skirtais naudoti tam tikro tipo produktuose, t. y. nešiojamuosiuose kompiuteriuose, ieškovė negali pagrįstai teigti neturėjusi įtakos tam, kad *Lenovo* naudojo *Intel* CPU. Be to, ieškovė neteigė nežinojusi, kad *Lenovo* vykdė veiklą bendrojoje rinkoje ir joje pardavė nešiojamuosius kompiuterius.

314 Remiantis tuo, kas nurodyta, darytina išvada, kad, kalbant apie ieškovės elgesį *Lenovo* atžvilgiu, Komisijos kompetenciją taip pat pateisina tai, kad pažeidimas buvo įgyvendinamas Sąjungos ir EEE teritorijoje.

d) Dėl poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai

315 Per posėdį ieškovė taip pat teigė, kad nagrinėjamas elgesys negalėjo paveikti valstybių narių tarpusavio prekybos.

316 Dėl poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai kriterijaus Komisija ginčijamo sprendimo 1750 konstatuojamojoje dalyje pažymėjo, kad piktnaudžiavimas, turėjęs įtaką konkurencijos struktūrai daugiau nei vienoje valstybėje narėje, galėjo paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą.

317 Pagal teismų praktiką, kad būtų daromas poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai, susitarimai, sprendimai ar veiksmai, atsižvelgiant į faktinių ir teisinių aplinkybių visumą, turi leisti pakankamai tiksliai numatyti, kad jie gali tiesiogiai ar netiesiogiai, realiai ar potencialiai daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai ir kliudyti kurti vieningą valstybių narių rinką. Be to, reikia, kad ši įtaka nebūtų nereikšminga (žr. šio sprendimo 256 punkte minėto Sprendimo *Javico* 16 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

- 318 Šioje byloje ieškovė neteigė, kad jos elgesys *Acer* ir *Lenovo* atžvilgiu buvo susijęs tik su vienos valstybės narės teritorija. Siekdama užginčyti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, ieškovė labiau rėmėsi aplinkybe, kad poveikis buvo justis šalyse už EEE ribų ir kad bet kuriuo atveju atitinkamų kompiuterių skaičius būtų buvęs labai nedidelis, todėl poveikis bet kuriuo atveju negalėjo būti reikšmingas.
- 319 Vis dėlto, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 269 punkte, ieškovės elgesio *Acer* ir *Lenovo* atžvilgiu poveikio nereikia nagrinėti atsietai. Ieškovės padarytas pažeidimas, vertinant jį visą, galėjo turėti esminį poveikį Sąjungoje ir EEE.
- 320 Taigi reikia atmesti ieškovės argumentus, kuriais ji siekė užginčyti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.
- 321 Remiantis tuo, kas nurodyta, darytina išvada, kad ieškovės argumentus, kuriais ji siekė užginčyti Komisijos kompetenciją, reikia atmesti.

C – Procedūriniai pažeidimai

1. Dėl Komisijos atsisakymo antrą kartą išklaustyti ieškovę

- 322 Ieškovė, palaikoma ACT, teigia, kad Komisija nepagrįstai atsisakė antrą kartą išklaustyti *Intel* dėl 2008 m. papildomo pranešimo apie kaltinimus (žr. šio sprendimo 9 punktą) ir dėl rašto dėl faktinių aplinkybių (žr. šio sprendimo 13 punktą), nors šiuose dokumentuose buvo pateikti nauji teiginiai, visų pirma dėl sąlyginių nuolaidų ir nepaslėptų apribojimų, susijusių su *Lenovo*, ir nuolaidų suteikimo MSH.
- 323 Pagal 2004 m. balandžio 7 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 773/2004 dėl bylų nagrinėjimo Komisijoje pagal [EB] 81 ir 82 straipsnius tvarkos (OL L 123, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 3 t., p. 81) 10 straipsnio 2 dalį, pateikdama pranešimą apie kaltinimus, Komisija suteikia suinteresuotosioms šalims galimybę per jos nustatytą terminą raštu išdėstyti savo požiūrį. Komisija nėra įpareigota atsižvelgti į rašytines pastabas, gautas pasibaigus nustatytam terminui.
- 324 Pagal Reglamento Nr. 773/2004 12 straipsnį Komisija suteikia šalims, kurioms skiria pranešimą apie kaltinimus, galimybę pateikti savo argumentus per žodinį išklausymą, jeigu jos to pageidauja savo rašytinėse pastabose.
- 325 Kalbant apie 2008 m. papildomą pranešimą apie kaltinimus, pažymėtina, jog šalys nesiginčija, kad pagal minėtas nuostatas ieškovė iš principo turėjo teisę į antrą išklausymą. Komisija pripažino šią teisę rašte, pridėtame prie 2008 m. papildomo pranešimo apie kaltinimus. Tačiau reikia pripažinti, kad ieškovė laiku nepaprašė surengti antrojo išklausymo. Iš tiesų 2008 m. papildomame pranešime apie kaltinimus Komisija iš pradžių suteikė ieškovei aštuonių savaičių terminą pastaboms pateikti. 2008 m. rugsėjo 15 d. byla nagrinėjantis pareigūnas šį terminą pratęsė iki 2008 m. spalio 17 d. (žr. šio sprendimo 10 punktą). Ieškovė per tą terminą neatsakė į 2008 m. papildomą pranešimą apie kaltinimus ir nepaprašė surengti antro išklausymo. Todėl jos teisės į antrąjį žodinį išklausymą įgyvendinimo terminas jau buvo suėjęs.
- 326 Šią išvadą, darytiną remiantis Reglamento Nr. 773/2004 10 straipsnio 2 dalies ir 12 straipsnio tekstu, patvirtina pats šių nuostatų tikslas. Pranešimo apie kaltinimus adresato pareiga prašyti surengti išklausymą per Komisijos nustatytą terminą, kurios neįvykdžius šios teisės netenkama, yra pateisinama dėl procedūros ekonomijos priežasčių. Iš tiesų siekiant pasirengti išklausymui Komisijai reikia įdėti daug derinimo pastangų, nes išklausant dalyvauja ne tik pranešimo apie kaltinimus adresatas ir Komisijos tarnybos, bet prireikus ir tretieji asmenys bei valstybių narių atstovai. Be to, Komisijai reikia pakankamai laiko, kad galutiniame sprendime galėtų atsižvelgti į per išklausymą pateiktas pastabas.

- 327 Toliau, kalbant apie raštą dėl faktinių aplinkybių, reikia pripažinti, kad Reglamento Nr. 773/2004 12 straipsnyje numatyta teisė į žodinį išlausymą atsiranda tik po to, kai Komisija pateikia pranešimą apie kaltinimus. Taigi ieškovė neturėjo jokios teisės į žodinį išlausymą, kiek tai susiję su raštu dėl faktinių aplinkybių. Bet kuriuo atveju reikia pripažinti, kad, kiek tai susiję ir su tuo raštu, ieškovė laiku nepaprašė jos išklausti, nes neatsakė į šį raštą per nustatytą terminą iki 2009 m. sausio 23 d.
- 328 Todėl Komisija pagrįstai atsisakė surengti žodinį išlausymą tiek dėl 2008 m. papildomo pranešimo apie kaltinimus, tiek dėl rašto dėl faktinių aplinkybių. Ieškovių ir ACT argumentai negali priversti suabejoti šia išvada.
- 329 Pirma, ieškovė teigia, kad 2009 m. vasario 2 d. rašte (žr. šio sprendimo 15 punktą) Komisija aiškiai sutiko atsižvelgti į ieškovės rašytines pastabas dėl 2008 m. papildomo pranešimo apie kaltinimus ir rašto dėl faktinių aplinkybių, jeigu jos bus pateiktos iki 2009 m. vasario 5 d. Ieškovės teigimu, taip Komisija pratęsė prašymo surengti išlausymą pateikimo terminą iki 2009 m. vasario 5 d.
- 330 Ši teiginį reikia atmesti. Komisija teisingai pažymi, kad per administracinę procedūrą, kaip ir ginčijamame sprendime, ji aiškiai atmetė pavėluoto *Intel* procedūrinio dokumento kaip laiku suformuluoto atsakymo priėmimo galimybę ir nesutiko aiškinti atsižvelgimo į šias pastabas kaip pratęsto termino. Visų pirma 2009 m. vasario 2 d. rašte, kuriuo ieškovė remiasi siekdama pagrįsti savo argumentus, Komisija pripažino, kad neprivalėjo patenkinti praleidus terminą pateikto prašymo surengti žodinį išlausymą ir kad jos tarnybos laikėsi nuomonės, kad, siekiant gerai vykdyti administracinę procedūrą, nebūtina surengti žodinio išlausymo. Taigi, priešingai, negu teigia ieškovė, 2009 m. vasario 2 d. rašte Komisija nepratęsė prašymo surengti žodinį išlausymą pateikimo termino iki 2009 m. vasario 5 d.
- 331 Antra, ieškovė tvirtina, kad nepateikė atsakymo į 2008 m. papildomą pranešimą apie kaltinimus ir į raštą dėl faktinių aplinkybių iki 2008 m. vasario 5 d., nes tuo metu Pirmosios instancijos teisme teikė ieškinį dėl 2008 m. rugsėjo 15 d. bylą nagrinėjančio pareigūno sprendimo panaikinimo ir prašymą priimti nutartį dėl laikinųjų priemonių, kad būtų sustabdytas nustatytas terminas.
- 332 Tačiau reikia pripažinti, kad ieškovė prevenciškai galėjo pateikti Komisijai savo pastabas dėl 2008 m. papildomo pranešimo apie kaltinimus ir kartu įgyvendinti teisę kreiptis į Pirmosios instancijos teismą. Kaip šio sprendimo 14 punkte minėtoje Nutartyje *Intel prieš Komisiją* (87 punktas) pažymėjo Pirmosios instancijos teismo pirmininkas, ieškovei niekas nekliudė pareiškiant ieškinį dėl panaikinimo ir teikiant prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių bent prevenciškai parengti ir laiku pateikti atsakymą į 2008 m. papildomą pranešimą apie kaltinimus remiantis savo turima informacija, juo labiau kad bylą nagrinėjantis pareigūnas jai pratęsė terminą keturiomis savaitėmis. Bet kuriuo atveju *Intel* galėjo prašyti surengti žodinį išlausymą iki bylą nagrinėjančio pareigūno nustatyto termino, t. y. iki 2008 m. spalio 17 d., nes šis prašymas nepriklausė nuo papildomos informacijos.
- 333 Tas pats pasakytina apie raštą dėl faktinių aplinkybių, neatsižvelgiant į tai, kad išsiuntus raštą dėl faktinių aplinkybių Reglamento Nr. 773/2004 12 straipsnyje išlausymas nėra numatytas (žr. šio sprendimo 327 punktą). Ieškovei laiku prašyti surengti žodinį išlausymą nekliudė nei ieškinys dėl panaikinimo, nei jos prašymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones.
- 334 Trečia, Reglamento Nr. 773/2004 10 straipsnio 2 dalyje ir 12 straipsnyje nustatytomis sąlygomis Komisija neturi diskrecijos, susijusios su teise į žodinį išlausymą. Reglamento Nr. 773/2004 12 straipsnyje nustatyta, kad Komisija „suteikia“ šalims, kurioms pateikė pranešimą apie kaltinimus, galimybę paaiškinti savo argumentus per žodinį išlausymą, jeigu jos to pageidauja savo rašytinėse pastabose. Tačiau ieškovė laiku nepateikė prašymo, todėl ši nuostata netaikytina.

- 335 Ketvirta, ieškovė nurodo, kad 2009 m. vasario 17 d. bylą nagrinėjančio pareigūno sprendimas, kuriuo jis atmetė naują ieškovės prašymą surengti žodinį išklusymą dėl 2008 m. papildomo pranešimo apie kaltinimus, yra nepagrįstas ir neproporcingas.
- 336 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad ieškovė laiku nepaprašė surengti žodinio išklusymo dėl 2008 m. papildomo pranešimo apie kaltinimus. Tačiau, kaip 2009 m. vasario 17 d. sprendime pagrįstai pažymėjo bylą nagrinėjantis pareigūnas, subjektyvi teisė į žodinį išklusymą egzistuoja, kol baigiasi terminas, suteiktas atsakymui į pranešimą apie kaltinimus pateikti. Pasibaigus šiam terminui Komisija neturi jokios prievolės surengti žodinį išklusymą.
- 337 Taigi pripažindama, kad bylą nagrinėjantis pareigūnas vis dėlto turėjo diskreciją leisti surengti žodinį išklusymą, Komisija nepažeidė Reglamento Nr. 773/2004 12 straipsnio ir aiškino šį reglamentą ieškovei palankiu būdu. Be to, bylą nagrinėjantis pareigūnas 2009 m. vasario 17 d. rašte išsamiai nurodė atsisakymo surengti antrąjį žodinį išklusymą motyvus. Ieškovė šiuo atžvilgiu tiesiog nurodo, kad žodinis išklusymas nebūtų pakenkęs Komisijai, nes, ieškovės teigimu, administracinės procedūros eiga dėl antrojo žodinio išklusymo užsitęstų tik „minimaliai“. Tačiau reikia pripažinti, kad bylą nagrinėjantis pareigūnas nepadarė jokios klaidos iš esmės nusprendęs, kad nepagrįstai užtęsta administracinės procedūros eiga galėjo pažeisti ne tik trečiųjų asmenų, suinteresuotų dėl šios su ieškove susijusios procedūros, teisės, bet ir kitų lygiagrečiai vykdomų procedūrų šalių, kurios laiku paprašė surengti žodinį išklusymą, teisės.
- 338 Penkta, ACT iš esmės teigia, jog, nepaisant to, kad Reglamento Nr. 773/2004 12 straipsnyje žodinį išklusymą numatyta surengti tik po to, kai Komisija pateikia pranešimą apie kaltinimus, vis dėlto Komisija turėjo leisti surengti tokį išklusymą išsiuntusi raštą dėl faktinių aplinkybių, atsižvelgiant į pagrindinę ieškovės teisę, kad būtų paisoma jos teisės į gynybą. Šis argumentas neįtikina. Pirmiausia reikia pažymėti, kad Reglamento Nr. 773/2004 V skyriuje „Pasinaudojimas teise būti išklusytam“, kuriame yra šio reglamento 10 straipsnio 2 dalies ir 12 straipsnio nuostatos, sukonkretinama ieškovės teisė į gynybą. Nei ieškovė, nei ACT nepateikė argumentų, susijusių su galimu šių nuostatų neteisėtumu. Kadangi ACT teigia, kad Komisija negalėjo remtis apribojimais, kuriuos pati nustatė savo reglamentuose siekdama pateisinti šalies pagrindinės teisės būti išklusytai pažeidimą, reikia konstatuoti, kad pagal Reglamento Nr. 1/2003 33 straipsnio 1 dalies c punktą Komisijai leidžiama nustatyti išklusymo tvarką. Dar siekiant išsamumo reikia pažymėti, kad net darant prielaidą, jog konkrečiomis aplinkybėmis dėl teisės į gynybą Komisija gali būti įpareigota surengti žodinį išklusymą po rašto dėl faktinių aplinkybių išsiuntimo, vis dėlto ši hipotetinė teisė nėra neribota. Komisija gali ją apriboti nustatydamą prašymo surengti žodinį išklusymą pateikimo terminus. Tačiau nagrinėjamu atveju ieškovė laiku neatsakė į raštą dėl faktinių aplinkybių (žr. šio sprendimo 327 punktą).
- 339 Remiantis tuo, kas nurodyta, darytina išvada, kad nepadarydama teisės klaidos ir nepažeisdama Reglamento Nr. 773/2004 nuostatų Komisija galėjo atsisakyti surengti žodinį *Intel* išklusymą dėl 2008 m. papildomo pranešimo apie kaltinimus ir rašto dėl faktinių aplinkybių.

2. Dėl Komisijos atsisakymo gauti iš AMD tam tikrus dokumentus

a) Ginčo aplinkybės ir šalių pozicijos

- 340 2008 m. gegužės 21 d. internete paskelbus parengiamuosius dokumentus, ieškovės ir AMD parengtus per procesą, kuriame jos dalyvavo Delavero valstijoje (žr. šio sprendimo 11 punktą), Komisija paprašė ieškovės ir AMD pateikti jai visus jų parengtus ar gautus dokumentus, nurodytus atitinkamuose parengiamuosiuose dokumentuose.
- 341 2008 m. rugpjūčio 6 d. raštu ieškovė nurodė maniusi, kad Komisijos atliktas tyrimas neišsamus. Ji paragino Komisiją paprašyti AMD pateikti visus reikšmingus dokumentus, susijusius su 2008 m. papildomame pranešime apie kaltinimus pareikštais kaltinimais. Be to, ji pabrėžė, kad 2006 m. rugsėjo

26 d. bylą Delavero valstijoje nagrinėjusio teismo nutartis dėl apsaugos priemonių (anglų k. *protective order*, toliau – nutartis dėl apsaugos priemonių) netrukdo dokumentų, kuriuos AMD pateikė vykstant procesui Delavero valstijoje, panaudoti kitur.

342 2008 m. rugsėjo 4 d. rašto priede ieškovė pateikė Komisijai 87 punktų, atitinkančių dokumentus ar dokumentų kategorijas, kuriuos ji ragino Komisiją gauti iš AMD, sąrašą (toliau – sąrašas).

343 2008 m. spalio 6 d. rašte Komisija nurodė ieškovei, kad nusprendė prašyti AMD pateikti tik tuos nagrinėjamus dokumentus, kurie sąrašė apibūdinti taip, kad juos galima tiksliai identifikuoti, ir nusiuntė ieškovei sąrašą su nurodytais septyniais dokumentais, kurių paprašė iš AMD.

344 Ginčijamo sprendimo 61–74 konstatuojamosiose dalyse Komisija paaiškino, kodėl nemanė esanti įpareigota gauti kitų sąrašė nurodytų dokumentų; ji pabrėžė, kad ieškovės prašymas nebuvo pakankamai tikslus, kad jis neproporcingas, kad ieškovė neįrodė, jog išnaudojo visas įmanomas priemones, kad pateiktų Komisijai daugiau Delavero valstijoje vykusio proceso dokumentų, ir kad dokumentai, kuriuos ieškovė ragino Komisiją gauti, nebuvo kaltę paneigiantys.

345 Ieškovė mano, kad dokumentai, kuriuos ji ragino Komisiją gauti iš AMD, buvo ypač svarbūs jos gynybai, visų pirma siekiant įrodyti, kad, net nesant elgesio, kuriuo ji kaltinama, OEM nebūtų pirkę daugiau AMD CPU ir kad AMD susidūrė su gamybos pajėgumų suvaržymais. Atsisakiusi gauti šiuos papildomus dokumentus iš AMD, Komisija neišanalizavo reikšmingų įrodymų ir pažeidė esminę procedūrinę pareigą. Taigi Komisija pažeidė *Intel* teisę į gynybą.

346 Ieškovė teigia, kad septyni dokumentai, kurių Komisija paprašė AMD, nebuvo vieninteliai aiškiai nurodyti sąrašė. Atsakydama į Bendrojo Teismo raštu pateiktą klausimą ji taip pat nurodė, kad nebūtų galėjusi identifikuoti nagrinėjamų dokumentų tiksliau, nei tai padarė sąrašė, nepažeisdama nutarties dėl apsaugos priemonių.

347 Komisija atsako, kad ieškovės prašymas neturėjo jokio teisinio pagrindo, nes nagrinėjamų dokumentų nebuvo tyrimo medžiagoje.

348 Be to, ieškovės nurodyta informacija nebūtų galėjusi paneigti jos kaltės. Norint įrodyti *Intel* elgesio neteisėtumą, nereikėjo įrodyti nei faktinio konkurencijos panaikinimo, nei AMD ribotų pajėgumų, nei AMD prekybos ar techninių rezultatų, nei galimos žalos vartotojams.

b) Dėl sąlygų, pagal kurias Komisija gali būti įpareigota gauti tam tikrus dokumentus

1) Dabartinė teismų praktika

349 Ieškovė remiasi teismų praktika, susijusia su galimybe susipažinti su bylos medžiaga, pagal kurią ne tik pati Komisija turi spręsti, kokie dokumentai yra naudingi konkurencijos normų pažeidimo procedūroje dalyvaujančių įmonių gynybai (šiuo klausimu žr. 1995 m. birželio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Solvay prieš Komisiją*, T-30/91, Rink. p. II-1775, toliau – Sprendimas *Solvay*, 81 punktą).

350 Remiantis nusistovėjusia teismų praktika, teisė susipažinti su bylos dokumentais, glaudžiai susijusi su teise į gynybą, reiškia, kad Komisija turi suteikti suinteresuotai įmonei galimybę išnagrinėti visus dokumentus, esančius tyrimo byloje, kurie gali būti svarbūs gynybai (šiuo klausimu žr. 2003 m. spalio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Corus UK prieš Komisiją*, C-199/99 P, Rink. p. I-11177, 125–128 punktus ir šio sprendimo 349 punkte minėto Sprendimo *Solvay prieš Komisiją*, T-30/349, Rink. p. II-1775, 81 punktą).

- 351 Vis dėlto reikia pabrėžti, kad toji teismų praktika susijusi su teise susipažinti su dokumentais, esančiais Komisijos tyrimo bylos medžiagoje. Iš teismų praktikos visiškai aišku, kad Komisija privalo suteikti šalims galimybę susipažinti su visais administracinės bylos dokumentais, išskyrus vidaus ar konfidencialius dokumentus, ir kad Komisijai neleidžiama vienai nagrinėti, kokie dokumentai gali būti naudingi įmonių gynybai. Tačiau pareiga suteikti galimybę susipažinti su visais administracinės bylos dokumentais nereiškia, kad Komisija privalo gauti visų rūšių dokumentus, kurie galbūt gali paneigti kaltę.
- 352 Teismų praktikoje jau išsakyta nuomonė dėl galimybės susipažinti su Komisijos turimais dokumentais, kurie nėra pačios tyrimo bylos medžiagos dalis, suteikimo sąlygų. Taigi, kiek tai susiję su kitų proceso šalių atsakymais į pranešimą apie kaltinimus, iš teismų praktikos matyti, kad jeigu kalbama apie dokumentus, neįeinančius į bylos medžiagą, surinktą pranešimo apie kaltinimus pateikimo momentu, Komisija neprivalo atskleisti minėtų atsakymų kitoms atitinkamoms šalims, nebent paaiškėtų, kad joje yra naujos kaltinimus patvirtinančios arba paneigiančios informacijos (2011 m. birželio 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Heineken Nederland et Heineken prieš Komisiją*, T-240/07, Rink. p. II-3355, 242 punktą) arba šie atsakymai neišvengiamai būtini tam, kad ieškovė galėtų ginčyti Komisijos pranešime apie kaltinimus panaudotus duomenis (šiuo klausimu žr. 2011 m. birželio 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Ziegler prieš Komisiją*, T-199/08, Rink. p. II-3507, 118 punktą).
- 353 Šiuo atžvilgiu teismų praktikoje pasinaudota proga patikslinti, kad 2004 m. sausio 7 d. Sprendime *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 126 punktą) padaryta išvada, kad ne vien Komisija turi nustatyti atitinkamos įmonės gynybai naudingus dokumentus, yra susijusi su dokumentais, priskiriamais prie Komisijos bylos medžiagos, ir jos negalima taikyti kitų atitinkamų šalių atsakymams į Komisijos pateiktus kaltinimus (šio sprendimo 352 punkte minėto Sprendimo *Heineken Nederland ir Heineken prieš Komisiją* 254 punktą).
- 354 2000 m. kovo 15 d. Sprendime *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* (T-25/95, T-26/95, T-30/95-T-32/95, T-34/95-T-39/95, T-42/95-T-46/95, T-48/95, T-50/95-T-65/95, T-68/95-T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ir T-104/95, Rink. p. II-491), kuriuo rėmėsi ieškovė, Pirmosios instancijos teismas nagrinėjo nemažai argumentų, susijusių su tuo, kad Komisija nesuteikė galimybės susipažinti su dokumentais, kurie, atitinkamų įmonių teigimu, būtų buvę naudingi pasirengti jų gynybai per administracinę procedūrą. Atitinkami dokumentai, be kitų pranešimo apie kaltinimus adresatų atsakymų į jį, buvo išklusimų, susijusių su nacionaliniais susitarimais ir suderintais veiksmais, protokolai, Komisijos bylos medžiaga, susijusi su pranešimu apie tam tikrą sistemą, Komisijos bylos medžiaga, susijusi su tam tikra valstybės pagalba, keli Komisijos vidaus raštai ir atsiliepimai į ieškinius kitose bylose, susijusiose su tuo pačiu karteliu (šio sprendimo 380 punktą). Tai buvo dokumentai, kurie neįėjo į tyrimo bylos medžiagą, tačiau Komisija juos turėjo.
- 355 Vis dėlto šis atvejis skiriasi nuo atvejo, kuriuo buvo grindžiama šio sprendimo 349–354 punktuose minėta teismų praktika. Iš tiesų šioje byloje kalbama apie dokumentus, kurių Komisija net neturėjo. Taigi iškeltas klausimas nesusijęs su teisės susipažinti su bylos medžiaga apimtimi.
- 356 Ieškovė teigia, kad motyvai, kuriais remtasi teismų praktikoje, susijusioje su teise susipažinti su dokumentais, paneigiančiais kaltę, jau pridėtais prie tyrimo bylos medžiagos, turi būti juo labiau taikomi tuo atveju, kai Komisija ne tik nepateikė reikšmingų kaltę paneigiančių dokumentų, bet netgi jų nesurinko. Atrodo, šie argumentai grindžiami tuo, kad jeigu negalima sutikti, kad tik Komisija tikrina, kurie bylos dokumentai gali būti naudingi atitinkamų įmonių gynybai, padėtis būtų dar sunkesnė, jeigu tam tikrų dokumentų apskritai nebūtų byloje, todėl net pati Komisija negalėtų patikrinti, ar juose yra kaltinimus paneigiančios informacijos.
- 357 Šie argumentai neįtikina. Iš tiesų vadovaujantis tokia logika neatsižvelgiama į tai, kad teismų praktika, susijusi su teise susipažinti su visa bylos medžiaga, grindžiama mintimi, jog pagal šalių procesinės lygybės principą reikalaujama, kad atitinkama įmonė tiek pat kiek Komisija susipažintų su bylos

medžiaga, panaudota per procedūrą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 349 punkte minėto Sprendimo *Solvay* 83 punktą). Dėl dokumentų, kurių neturi pati Komisija, pažymėtina, jog nekyla jokia grėsmė, kad ji remsis šiuose dokumentuose esančia kaltinimus patvirtinančia informacija ir pakankamai neatsižvelgs į kaltę paneigiančias aplinkybes. Šioje byloje nėra šio sprendimo 349 punkte minėtame Sprendime *Solvay* nurodyto skirtumo, t. y. kad Komisija pati galėjo nuspręsti – panaudoti dokumentus prieš ieškovę ar ne, o ieškovė nebuvo su jais susipažinusi, taigi negalėjo priimti atitinkamo sprendimo, ar panaudoti juos savo gynybai. Taigi ir šalių procesinės lygybės klausimas kyla tik tuo atveju, jeigu dokumentai įeina į Komisijos administracinės bylos medžiagą.

358 Iš tikrųjų šioje byloje kyla klausimas, ar Komisija laikėsi jai tenkančios pareigos stropiai ir nešališkai ištirti bylos medžiagą.

359 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad viena iš Sąjungos teisės sistemos per administracines procedūras užtikrinamų garantijų yra gero administravimo principas, įtvirtintas Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnyje, nuo kurio neatskiriama kompetentingos institucijos pareiga rūpestingai ir nešališkai ištirti visas svarbias nagrinėjamo atvejo aplinkybes (žr. 2003 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Atlantic Container Line ir kt. prieš Komisiją*, T-191/98, T-212/98-T-214/98, Rink. p. II-3275, 404 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

360 Tačiau reikia pažymėti, kad iš principo būtent Komisija turi nuspręsti, kaip ketina atlikti tyrimą konkurencijos byloje ir kokius dokumentus jai reikia surinkti, kad susidarytų pakankamai išsamų bylos vaizdą.

361 Komisijos nereikia įpareigoti surinkti kuo daugiau dokumentų, siekiant įsitikinti, kad ji gavo visą galimą kaltę paneigiančią informaciją. Iš tiesų, nepaisant to, kad Komisijos ištekliai riboti, ji negalėtų užtikrinti, kad pro ją nepraslys nė vienas kaltę paneigiantis įrodymas.

362 Jeigu įmonė, dėl kurios vykdoma procedūra, per kurią gali būti skirta bauda už konkurencijos teisės pažeidimą, prašo Komisijos gauti tam tikrus dokumentus, Komisija turi išnagrinėti šį prašymą. Ji turi diskreciją spręsti, ar reikia gauti šiuos dokumentus. Procedūros šalys neturi besąlyginės teisės reikalauti, kad Komisija gautų tam tikrus dokumentus, nes būtent ji sprendžia, kaip tirti bylą.

363 Šiuo atžvilgiu iš teismų praktikos matyti, jog negalima reikalauti, kad Komisija atliktų papildomus tyrimus, jeigu mano, kad byla ištirta pakankamai (1984 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Eisen und Metall prieš Komisiją*, 9/83, Rink. p. 2071, 32 punktas ir 1999 m. kovo 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją*, T-141/94, Rink. p. II-347, 110 punktas).

364 Tai nereiškia, kad tam tikromis aplinkybėmis Komisija gali būti įpareigota ištirti tam tikrą bylos aspektą.

365 Taigi šio sprendimo 363 punkte minėto Sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją* 97 punkte Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad pagal gero administravimo ir šalių procesinės lygybės principus Komisija turėjo pareigą rimtai ištirti ieškovės teiginius, jog kito Komisijos generalinio direktorato pareigūnai skatino ją atlikti veiksmus, kuriais buvo kaltinama sprendime, patikslinęs, kad būtent Komisija, o ne ieškovai sprendžia, kaip atlikti tokį tyrimą. Pirmosios instancijos teismas rėmėsi aplinkybėmis, pagal kurias, viena, Komisija susidūrė su teiginiais, turėjusiais tam tikrą reikšmę atitinkamų įmonių gynybai, ir, antra, Komisijos padėtis buvo geresnė nustatyti, ar šie teiginiai teisingi, ar ne, nes buvo kalbama apie jos pačios tarnybų elgesį (šio sprendimo 363 punkte minėto Sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją* 96 punktas). Reikia pabrėžti, jog tame sprendime pripažinta tik tai, kad Komisija privalėjo ištirti tam tikrą bylos medžiagos aspektą, atlikdama vidaus tyrimą. Tas sprendimas nebuvo susijęs su Komisijos pareiga gauti tam tikrus dokumentus.

- 366 Iš šio sprendimo 363 ir 365 punktuose nurodytos teismų praktikos matyti, kad būtent Komisija kontroliuoja tyrimą. Pirma, ji iš principo gali nuspręsti, kada pakanka tirti bylą. Antra, net tuo atveju, kai Komisija turi pareigą ištirti tam tikrą bylos medžiagos aspektą, būtent ji sprendžia, kaip atlikti tokį tyrimą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 363 punkte minėto Sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją* 97 punktą).
- 367 Ieškovė savo argumentus taip pat grindžia 2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimu *Avebe prieš Komisiją* (T-314/01, Rink. p. II-3085).
- 368 Iš pirmesniame punkte minėto sprendimo 70 punkto darytina išvada, kad toje byloje *Avebe* pateikė savo advokatų ir Jungtinių Amerikos Valstijų *Department of Justice* tarnybų susirašinėjimą, iš kurio buvo matyti, kad *Avebe* kelis kartus mėgino iš šių tarnybų gauti tariamo kitos įmonės pareiškimo JAV valdžios institucijoms, kuris, *Avebe* teigimu, neigė jos kaltę, kopiją. *Avebe* ketino ją pateikti Komisijai per administracinę procedūrą. Vis dėlto, remiantis šia korespondencija, JAV institucijos atmetė jos prašymus, pažymėdamos, kad yra pasirengusios pateikti nagrinėjamą dokumentą Komisijai, jeigu ji to paprašytų.
- 369 Tame sprendime Pirmosios instancijos teismas atmetė *Avebe* argumentus, kad Komisija privalėjo gauti nagrinėjamo dokumento kopiją iš kompetentingų JAV institucijų, remdamasi tuo, kad *Avebe* per administracinę procedūrą aiškiai nesuformulavo prašymo Komisijai gauti šį dokumentą (to sprendimo 72 punktas). Pirmosios instancijos teismas to sprendimo 71 punkte aiškiai pripažino, kad nebuvo būtina nagrinėti, ar Komisija privalėjo imtis atitinkamų priemonių, kad gautų tariamo pareiškimo JAV valdžios institucijoms kopiją.
- 370 Taigi tame sprendime Pirmosios instancijos teismas neapibrėžė sąlygų, kuriomis Komisija gali būti įpareigota iš trečiojo asmens gauti tam tikrus dokumentus. Jis galėjo tiesiog apibrėžti vienintelę sąlygą, tuo atveju susijusią su aiškaus prašymo pateikimu šiuo atžvilgiu per administracinę procedūrą, tačiau toje byloje toji sąlyga bet kuriuo atveju nebuvo įvykdyta.

2) Sąlygų apibrėžimas

- 371 Reikia pažymėti, kad tam tikromis aplinkybėmis Komisija gali būti įpareigota gauti tam tikrus dokumentus tiriamos įmonės prašymu. Tačiau tokia pareiga Komisijai gali tekti tik išskirtinėmis aplinkybėmis, nes iš principo būtent Komisija, o ne atitinkamos įmonės sprendžia, kaip tirti bylą.
- 372 Jeigu tiriamą įmonę sužinojo, kad yra jos kaltę paneigiantis dokumentas, tačiau pati negali jo gauti arba kažkas kliudo pateikti jį Komisijai, o pastaroji gali gauti šį dokumentą ir jį panaudoti, tam tikromis aplinkybėmis Komisija gali būti įpareigota gauti šį dokumentą, gavusi aiškų prašymą šiuo atžvilgiu iš atitinkamos įmonės. Iš tiesų Komisija turi atlikti tyrimą stropiai ir nešališkai – ne tik surinkti kaltę patvirtinančius dokumentus, bet ir pamatyti kaltę paneigiančią informaciją.
- 373 Vis dėlto būtina užtikrinti pusiausvyrą tarp Komisijos pareigos ištirti bylą stropiai ir nešališkai ir jos prerogatyvos nuspręsti, kaip ji ketina atlikti savo tyrimus ir panaudoti išteklius, kad veiksmingai užtikrintų konkurencijos teisės laikymąsi.
- 374 Taigi Komisijos pareigai įmonės prašymu gauti tam tikrus dokumentus, be sąlygos šiuo atžvilgiu pateikti prašymą per administracinę procedūrą (žr. šio sprendimo 369 ir 370 punktus), taikomos bent šio sprendimo 375–382 punktuose apibrėžtos kumuliacinės sąlygos.
- 375 Tokiai pareigai visų pirma taikoma sąlyga, kad atitinkama įmonė iš tikrųjų negali pati gauti nagrinėjamų dokumentų arba atskleisti jų Komisijai. Iš tiesų, kadangi Komisija kontroliuoja savo tyrimus, tokia pareiga turi būti taikoma tik išimtiniais atvejais, kai tiriamą įmonę susiduria su kliūtimi, kurios pati negali pašalinti, nes žino apie kaltę paneigiančią informaciją, tačiau negali jos gauti ar atskleisti Komisijai.

- 376 Taigi atitinkama įmonė turi įrodyti, kad ėmėsi visų priemonių, kad gautų nagrinėjamus dokumentus ir (arba) leidimą juos panaudoti per Komisijos tyrimą.
- 377 Be to, atitinkamai įmonei reikia kuo tiksliau identifikuoti dokumentus, kurių ji prašo Komisijos. Iš tiesų, jeigu Komisijai nustatomas išimtinis įpareigojimas gauti tam tikrus dokumentus tiriamos įmonės prašymu, tai reiškia, kad ši įmonė turi bendradarbiauti.
- 378 Be to, Komisijos pareigai gauti tam tikrus dokumentus tiriamos įmonės prašymu taikoma sąlyga, kad nagrinėjami dokumentai tikriausiai yra labai svarbūs atitinkamos įmonės gynybai.
- 379 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad iš principo Komisija turi nuspręsti, kada jos bylos medžiaga yra pakankamai išsami, kad būtų galima priimti galutinį sprendimą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 363 punkte minėto Sprendimo *Eisen und Metall prieš Komisiją* 32 punktą ir šio sprendimo 363 punkte minėto Sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją* 110 punktą). Vien to, kad tam tikruose dokumentuose gali būti kaltę paneigiančios informacijos, nepakanka įrodyti, kad Komisijai tenka pareiga gauti šiuos dokumentus tiriamos šalies prašymu. Kai Komisija mano, kad byla ištirta pakankamai, ji neprivalo tęsti tyrimo, kad susidarytų dar išsamesnį bylos vaizdą. Iš tiesų atliekant tyrimus, susijusius su konkurencijos teisės pažeidimais, dažnai yra daugybė svarbių dokumentų, kuriuose gali būti kaltę paneigiančios informacijos, ir visada įmanoma dar tikslinti tam tikrus bylos medžiagos aspektus, tačiau Komisijos ištekliai yra riboti.
- 380 Komisija turi diskreciją spręsti, ar tariamai kaltę paneigiančios informacijos svarba pateisina jos gavimą, ir gali, pavyzdžiui, atmesti prašymą remdamasi tuo, kad galimą kaltę paneigianti informacija susijusi su klausimais, kurie nėra esminiai išvadoms, būtinoms siekiant įrodyti pažeidimą.
- 381 Reikia atmesti ieškovės argumentą, kad byloje, kurioje priimtas 1994 m. gegužės 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas *SEP prieš Komisiją* (C-36/92 P, [1994], Rink. p. I-1911, 21 punktas), pateiktoje išvadoje generalinis advokatas F. Jacobs kaip teisingą kriterijų apibrėžė tai, ar „Komisija prašymo pateikimo metu [gali] daryti pagrįstą prielaidą, kad dokumentas padės jai nustatyti nurodomo pažeidimo buvimą“. Iš tiesų toji ištrauka susijusi su sąlygomis, kuriomis Komisija turi teisę prašyti pateikti dokumentą, o ne su visai kitu klausimu, kokiomis aplinkybėmis Komisija privalo gauti tam tikrus dokumentus.
- 382 Galiausiai reikia pažymėti, kad Komisija gali atmesti prašymą, jeigu nagrinėjamų dokumentų yra neproporcingai daug, palyginti su jų galima reikšme atliekant tyrimą. Šiuo atžvilgiu Komisija gali prireikus atsižvelgti į tai, kad nagrinėjamų dokumentų gavimas ir analizė gali iš esmės pavėlinti bylos tyrimą. Komisija turi teisę įvertinti prašomų dokumentų skaičių ir tai, kiek šių dokumentų gavimas ir ištyrimas pavėlins bylos tyrimą, palygindama su potencialia jų reikšme įmonės gynybai.

c) Sąlygų nagrinėjimas šiuo konkrečiu atveju

- 383 Reikia patikrinti, ar šiame sprendime apibrėžtos kumuliacinės sąlygos yra įvykdytos, kiek tai susiję su dokumentais, kuriuos AMD pateikė vykstant procesui Delavero valstijoje ir kurie buvo įvardyti šio sprendimo 342 punkte nurodytame sąraše (toliau – AMD dokumentai iš Delavero).

1) Dėl *Intel* pareigos imtis visų priemonių siekiant gauti leidimą panaudoti AMD dokumentus iš Delavero per Komisijos tyrimą

1.1) Dėl ginčijamo sprendimo ir šalių argumentų

- 384 Ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymi, jog ieškovė neįrodė, kad ėmėsi visų turimų priemonių, kad pateiktų jai daugiau dokumentų iš Delavero valstijoje vykusio proceso, nors ieškovė galėjo jai skubiai pateikti dokumentus, kuriuos *Dell* pateikė per tą procesą.

- 385 Atsiliepime į ieškinį Komisija teigia, kad ieškovė pati galėjo gauti leidimą panaudoti AMD dokumentus iš Delavero vykstant procedūrai Komisijoje.
- 386 Be to, Komisija pabrėžia, kad nutartis dėl laikinųjų priemonių grindžiama konfidencialumo susitarimu, kurį ieškovė sudarė su AMD savo pačios interesais. Ji pažymi, kad pagal nutartį dėl apsaugos priemonių visa AMD ir ieškovės per procesą Delavero valstijoje pateikta informacija *a priori* buvo laikoma konfidencialia, tačiau nepažeidžiant šalių teisės gauti patvirtinimą, kad šie dokumentai „naudojami bet kokiam teisėtam tikslui“. Ji pabrėžia, kad pagal nutarties dėl apsaugos priemonių 16 punktą *Intel* galėjo prašyti AMD leidimo atskleisti Komisijai dokumentus, kuriuos AMD pateikė vykstant procesui Delavero valstijoje, o AMD atsisakymo atveju JAV teismas nagrinėtų ginčą kaip arbitras. Komisija teigia, kad nuo 2006 m. rugsėjo 26 d., t. y. nutarties dėl apsaugos priemonių priėmimo dienos, ieškovė turėjo galimybių gauti leidimą panaudoti AMD dokumentus iš Delavero per Komisijos administracinę procedūrą, tačiau net nepamėgino pateikti tokio prašymo.
- 387 Be to, Komisijos teigimu, AMD būtų palankiai įvertinusi *Intel* prašymą suteikti leidimą panaudoti AMD dokumentus iš Delavero per Komisijos tyrimą, nes tai būtų leidę AMD prašyti abipusio leidimo, susijusio su *Intel* dokumentais, galėjusiais pagrįsti pačios AMD skundą.
- 388 Atsakydama į tokius argumentus ieškovė teigia, jog neįmanoma, kad AMD, jos oponentė per procesą Delavero valstijoje ir skundo pateikėja Komisijoje, būtų sutikusi padėti *Intel* per procedūrą Komisijoje, kol dar nėra pasibaigęs procesas Delavero valstijoje, ir kad nebuvo jokios galimybės, kad prašymas Delavero teismui panaikinti šių dokumentų konfidencialumo žymą būtų patenkintas. Be to, ieškovė teigia, kad, nesant teisės akto nuostatos, pagal kurią būtų reikalaujama išnaudoti administracines teisių gynimo priemones, nustačius tokį reikalavimą būtų nepagrįstai apribota teisė į gynybą, ir šiuo atžvilgiu ji nurodo generalinio advokato J. Mazák išvadą byloje, kurioje priimtas 2010 m. liepos 1 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Knauf Gips prieš Komisiją* (C-407/08 P, Rink. p. I-6375, I-6380, 38 punktas).
- 389 Atsakydama į Bendrojo Teismo raštu pateiktus klausimus, ieškovė taip pat teigė, kad AMD nebuvo suinteresuota abipusiškumu prieš priimant ginčijamą sprendimą, nes Komisijos bylos medžiagoje buvo daugybė *Intel* dokumentų, tačiau labai mažai AMD dokumentų. Komisija nepateikė jokių savalaikių įrodymų, kad patvirtintų savo prielaidą, kad AMD būtų teigiamai įvertinusi *Intel* per tyrimą pateiktą prašymą, jeigu tik būtų abipusiškumas.

1.2) Bendrojo Teismo vertinimas

- 390 Šioje byloje ieškovė neįrodė, kad negalėjo iš AMD gauti leidimo panaudoti AMD dokumentus iš Delavero.
- 391 Visų pirma reikia pabrėžti, kad, atsakydama į Bendrojo Teismo per posėdį užduotą klausimą, ieškovė pripažino, kad neprašė AMD duoti jai tokį leidimą.
- 392 Tačiau negalima visiškai atmesti galimybės, kad AMD būtų suteikusi ieškovei tokį leidimą, jeigu ši būtų jo paprašiusi. Iš tiesų nutartis dėl apsaugos priemonių buvo vienodai privaloma ir AMD, ir ieškovei, ir AMD negalėjo pateikti Komisijai dokumentų, kuriuos *Intel* pateikė vykstant procesui Delavero valstijoje, nepanaikinus dokumentų konfidencialumo. Taigi visiškai įmanoma, kad AMD būtų leidusi ieškovei panaudoti AMD dokumentus iš Delavero su sąlyga, kad ieškovė suteiks jai abipusį leidimą panaudoti *Intel* pateiktus procesinius dokumentus Delavero valstijoje per Komisijos administracinę procedūrą.
- 393 Reikia atmesti ieškovės argumentą, kad AMD nebuvo suinteresuota abipusiškumu prieš priimant ginčijamą sprendimą, nes Komisijos bylos medžiagoje buvo daugybė *Intel* dokumentų ir labai mažai AMD dokumentų.

- 394 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad, *Intel* teigimu, per procesą Delavero valstijoje ji pateikė daugiau kaip 145 mln. puslapių elektroninį atitikmenį. Akivaizdu, kad aplinkybė, jog Komisijos administracinės bylos medžiagoje buvo „daugybė“ *Intel* dokumentų, neįrodo, kad tarp daugiau nei 145 mln. *Intel* per procesą Delavero valstijoje pateiktų puslapių nebuvo dokumentų, kuriais AMD būtų norėjusi remtis kaip kalte patvirtinančiais įrodymais.
- 395 Siekiant išsamumo reikia pažymėti, jog ieškovė per posėdį nurodė, kad jeigu vykstant tyrimui Komisijoje būtų paprašiusi AMD panaudoti reikšmingą dokumentų kategoriją, ši būtų beveik neišvengiamai nurodžiusi, kad jeigu *Intel* nori gauti tam tikrus AMD dokumentus, tuomet AMD norėtų į Komisijos bylos medžiagą įtraukti daug papildomų dokumentų savo skundai pagrįsti. Tačiau tas pareiškimas neatitinka ieškovės teiginio atsakant į klausimus raštu, kad AMD nebuvo suinteresuota abipusiškumu prieš priimant ginčijamą sprendimą.
- 396 Ieškovė taip pat negali pagrįstai priekaištauti Komisijai dėl to, kad ši nepateikė jokio savalaikio įrodymo siekdama patvirtinti savo teiginį, kad AMD būtų palankiai įvertinusi *Intel* prašymą, pateiktą vykstant tyrimui, jeigu tik būtų taikomas abipusiškumas. Iš tiesų Komisija neturi įrodyti, kad AMD būtų suteikusi *Intel* leidimą naudoti AMD dokumentus iš Delavero, o ieškovė turi įrodyti, kad negalėjo gauti šio leidimo, nors šiuo atžvilgiu ėmėsi visų priemonių.
- 397 Kadangi negalima atmesti galimybės, kad AMD būtų suteikusi ieškovei leidimą panaudoti AMD dokumentus iš Delavero, ieškovė turėjo prašyti tokio leidimo. Akivaizdu, jog vien tai, kad AMD galėjo prašyti abipusio leidimo, negali atleisti ieškovės nuo šios pareigos. Ieškovė priekaištauja, kad Komisija priėmė ginčijamą sprendimą remdamasi neišsamia bylos medžiaga. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad Komisijos bylos medžiaga būtų buvusi dar išsamesnė, jeigu joje šalia AMD dokumentų iš Delavero, kurie, ieškovės nuomone, paneigė kaltę, dar būtų buvę *Intel* per procesą Delavero valstijoje pateikti dokumentai, kurie, AMD nuomone, tą kaltę patvirtino. Ieškovė negali, viena vertus, pasinaudoti nutartimi dėl apsaugos priemonių tuo požiūriu, kad AMD negali Komisijai pateikti galimų kaltę patvirtinančių dokumentų iš tų, kuriuos *Intel* pateikė per procesą Delavero valstijoje, ir, kita vertus, išvengti šios nutarties sukeltų nepalankių padarinių, reikalaujama, kad Komisija iš AMD gautų galimą kaltę paneigiančių įrodymų iš tų dokumentų, kuriuos AMD pateikė vykstant procesui Delavero valstijoje.
- 398 Ieškovė taip pat teigia, kad, nesant teisės akto nuostatos, pagal kurią reikalaujama išnaudoti administracines teisių gynimo priemones, nustačius tokį reikalavimą būtų nepagrįstai apribota teisė į gynybą, ir šiuo atžvilgiu nurodo generalinio advokato J. Mazák išvadą byloje, kurioje priimtas šio sprendimo 388 punkte minėtas Sprendimas *Knauf Gips prieš Komisiją* (38 punktas).
- 399 Byloje, kurioje priimtas tas sprendimas, Komisija atsisakė leisti ieškovei susipažinti su kitų procedūros šalių atsakymais į pranešimą apie kaltinimus. Minėta ieškovė teigė, kad pažeista jos teisė susipažinti su bylos medžiaga. Komisija manė, kad ieškovė negalėjo pagrįstai remtis savo teisės į gynybą pažeidimu. Šiuo atžvilgiu ji rėmėsi aplinkybe, kad ieškovė toje byloje neišnaudojo teisių gynimo priemonių, susijusių su atsisakymu leisti jai susipažinti su prašoma informacija, nes nesikreipė į bylą nagrinėjantį pareigūną. Generalinis advokatas J. Mazák pasiūlė atmesti šiuos argumentus; jis manė, kad, nesant jokios teisės akto nuostatos, pagal kurią suinteresuotasis asmuo būtų konkrečiai įpareigotas išnaudoti visas per Komisijos vykdomą administracinę procedūrą jam prieinamas teisių gynimo priemones, nustačius tokį reikalavimą būtų nepagrįstai suvaržyta to asmens teisė į gynybą ir apribota galimybė kreiptis į teismą (generalinio advokato J. Mazák išvados byloje, kurioje priimtas šio sprendimo 388 punkte minėtas Sprendimas *Knauf Gips prieš Komisiją*, 38 punktas).
- 400 Komisija pabrėžia, kad generalinio advokato J. Mazák pozicija neatitinka kitos teismo praktikos, t. y. 2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Mannesmannröhren-Werke prieš Komisiją* (T-44/00, Rink. p. II-2223, 51–53 punktai).

- 401 Šioje byloje nebūtina nagrinėti klausimo, ar reikia vadovautis generalinio advokato J. Mazák argumentais. Iš tiesų šiame procese nagrinėjamos faktinės aplinkybės skiriasi nuo bylos *Knauf Gips* faktinių aplinkybių. Toje byloje kilo klausimas, ar ieškovė turėjo pareigą išnaudoti teisių gynimo priemones per administracinę procedūrą Komisijoje, susijusias su Komisijos atsisakymu leisti susipažinti su tam tikrais jos turimais dokumentais, t. y. kitų šalių atsakymais į pranešimą apie kaltinimus.
- 402 Šioje byloje kyla ne teisių gynimo priemonių, susijusių su Komisijos sprendimu, išnaudojimo klausimas, o klausimas, ar galima Komisijos pareiga gauti AMD dokumentus iš Delavero priklausė nuo ieškovės pastangų pačiai gauti AMD leidimą panaudoti šiuos dokumentus. Būtent taip ir buvo, nes Komisijos pareiga pateikti tam tikrus dokumentus tiriamos įmonės prašymu turi būti taikoma tik išimtiniais atvejais ir būtina, kad atitinkama įmonė negalėtų pati atskleisti šių dokumentų Komisijai (žr. šio sprendimo 375 punktą).
- 403 Reikia pabrėžti, kad šiuo atveju nekylo ieškovės teisės, kurią ji turi dėl teisės į gynybą, apribojimo klausimas, reikalaujant išnaudoti teisių gynimo priemones, susijusias su Komisijos atsisakymu suteikti šią teisę. Priešingai, reikia apibrėžti galimos ieškovės teisės į tai, kad Komisija imtųsi konkrečių tyrimo priemonių siekdama gauti šiuos dokumentus, apimtį.
- 404 Kadangi negalima atmesti galimybės, kad AMD būtų suteikusi *Intel* leidimą pateikti Komisijai AMD dokumentus iš Delavero, prireikus su abipusiškumo sąlyga, *Intel* turėjo pamėginti gauti tokį leidimą. Nebūtina nagrinėti klausimo, ar *Intel* prašymas Delavero teismui panaikinti šių dokumentų konfidencialumą galėjo būti patenkintas.
- 405 Remiantis tuo, kas nurodyta, darytina išvada, kad Komisija neprivalėjo gauti AMD dokumentų iš Delavero, nes ieškovė neįrodė, kad jai buvo neįmanoma gauti AMD leidimo naudoti šiuos dokumentus.

2) Dėl dokumentų svarbos ieškovės gynybai

- 406 Iš sąrašo aišku, kad dokumentai ar jų kategorijos, kuriuos ieškovė prašė Komisijos gauti, susiję su AMD pajėgumų suvaržymais (sąrašo 1–9 punktai), jos pažeidimais vykdam sutartį (sąrašo 10–33 ir 85 punktai), jos didesnių kainų strategija Europoje (sąrašo 34 ir 35 punktai), jos prastais techninės ir komercinės veiklos rezultatais ir jos, kaip tiekėjos, patikimumo stoka (sąrašo 36–57, 83 ir 84 punktai), taip pat pramonėje praktikuojamais veiksmais (sąrašo 58–63 punktai), tuo, kad *Intel* ir AMD konkuravo tarpusavyje (sąrašo 64–82 punktai) ir duomenimis, susijusiais su AEC kriterijumi (sąrašo 86 ir 87 punktai).
- 407 Reikia pažymėti, kad dokumentai, susiję su AMD pajėgumų suvaržymu, jos pažeidimais vykdam sutartį, didesnių kainų Europoje strategija ir prastais techninės ir komercinės veiklos rezultatais, kuriuos nurodė ieškovė, galėjo būti reikšmingi įrodant, kad ieškovės klientai turėjo pagrįstų komercinių motyvų apsirūpinti iš *Intel*, o ne iš AMD. Tačiau reikia pažymėti, kad tokie pagrįsti komerciniai motyvai, jeigu būtų įrodyti, neleistų paneigti įrodymų, kuriais remtasi ginčijamame sprendime siekiant patvirtinti nuolaidų už išimtinumą ir nepaslėptų apribojimų buvimą (žr. šio sprendimo 540–543 ir 1096–1101 punktus). Be to, kalbant apie sprendime konstatuotų veiksmų kvalifikavimą kaip piktnaudžiavimo, reikia pripažinti, kad Komisija neprivalėjo įrodyti nei konkretaus šių veiksmų poveikio, nei jų ir OEM komercinių sprendimų priežastinio ryšio (žr. šio sprendimo 104 ir 212 punktus).
- 408 Be to, reikia priminti, jog tai, kad kiti motyvai galėjo būti pagrindas priimti sprendimą pirkti išimtinai arba beveik išimtinai ieškovės produkciją, nepaneigia, kad klientai, priimdami sprendimą, taip pat galėjo atsižvelgti į ginčijamame sprendime nagrinėjamus jos veiksmus.

- 409 Remiantis tuo darytina išvada, kad, kalbant apie šio sprendimo 407 punkte išvardytas dokumentų kategorijas, sąlyga, kuria remiantis turi būti tikėtina, kad dokumentai, kuriuos įmonė prašo Komisijos gauti, turi didelę reikšmę jos gynybai, nėra įvykdyta.
- 410 Šiuo atžvilgiu reikia atmesti ieškovės argumentą, susijusį su tuo, kad tirama įmonė gali pati pasirinkti, kaip gintis. Iš tiesų naudą įmonės gynybai reikia vertinti objektyviai, o jeigu tirama įmonė klaidingai mano, kad kai kurie argumentai yra labai svarbūs jos gynybai, Komisija negali būti įpareigota gauti dokumentų, kurie, šios įmonės nuomone, gali patvirtinti šiuos argumentus.
- 411 Dėl pramonėje praktikuojamų veiksmų, kuriuos nurodė *Intel*, reikia pažymėti štai ką.
- 412 Sąrašo 58–60 punktai susiję su pramonėje praktikuojamais veiksmais dėl finansinės paramos susitarimų, kuriuos sudarė CPU gamintojai ir mažmenine kompiuterių prekyba užsiimančios įmonės. Šiuo atžvilgiu reikia pabrėžti, kad ginčijamame sprendime *Intel* kaltinama ne tuo, kad sudarė su MSH finansinės paramos susitarimus, o tuo, kad buvo nustatyta finansinės paskatos išimtinumo sąlyga. Todėl dokumentai, įrodantys, kad finansinės paramos susitarimai yra įprasti pramonėje, negalėjo paneigti ieškovės kaltės. Tai, kad kiti mažmenininkai tuo pačiu metu galėjo sudaryti finansinės paramos susitarimus su *Intel* ir AMD, negalėjo leisti abejoti aplinkybe, kad įrodymai, kuriais ginčijamame sprendime rėmėsi Komisija, įrodo išimtinumo sąlygos buvimą *Intel* ir MSH sudarytuose susitarimuose (žr. šio sprendimo 1487 punktą).
- 413 Sąrašo 61–63 punktai susiję su dokumentais, kurie, sprendžiant iš rubrikoje „[2007 m. pranešimo apie kaltinimus / 2008 m. papildomo pranešimo apie kaltinimus] trūkstamų dokumentų reikšmė“ esančių duomenų, buvo reikšmingi dėl agresyvios AMD taktikos, „atskleidusios aršios konkurencijos atmosferą ir padėjusios išsiaiškinti, kad *Intel* konkuravimo strategija reiškė įprastą konkuravimą pranašumais labai konkurencingoje komercinėje rinkoje“. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, jog tai, kad agresyvi taktika CPU pramonėje galėjo būti normalus dalykas, negali leisti abejoti nei nuolaidų už išimtinumą, nei nepaslėptų apribojimų buvimo įrodymais, nei jų kvalifikavimu kaip piktnaudžiavimo. Tas pats pasakytina apie „konkurencingos atmosferos“ buvimą. Ji gali įrodyti nebent tai, kad iš tikrųjų konkurentai nebuvo išstumti. Tačiau ji negali paneigti nei ginčijamame sprendime nurodytų veiksmų buvimo, nei leisti abejoti, kad jie gali riboti konkurenciją.
- 414 Kalbant apie tai, kad *Intel* tariamai susidūrė su konkurencija (sąrašo 64–82 punktai), reikia pažymėti štai ką.
- 415 Sąrašo 64 punktas susijęs su OEM padėtimi, kurios atžvilgiu ginčijamame sprendime nebuvo nustatyta jokie pažeidimo. Taigi dokumentai, kurie, ieškovės teigimu, gali įrodyti, kad AMD nebuvo kliudoma konkuruoti su *Intel* dėl šio OEM, negalėjo paneigti *Intel* kaltės.
- 416 Sąrašo 65–71 punktai susiję su dokumentais, kurie, ieškovės teigimu, būtų buvę reikšmingi įrodant, kad „AMD ir *Intel*, kiek galėjo, konkuravo dėl verslo santykių su *Lenovo*, o tai rodo, kad labai konkurencingoje rinkoje egzistavo įprasta konkurencija pranašumais“. Ieškovė paprašė Komisijos gauti iš AMD dokumentus, susijusius su AMD pasiūlymais, kuriuos ši pateikė *Lenovo*, ir šių įmonių derybomis. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, jog tai, kad AMD taip pat pateikė pasiūlymus *Lenovo* ir derėjosi su ja, negali leisti abejoti nei ginčijamame sprendime nurodytų *Intel* veiksmų *Lenovo* atžvilgiu buvimo įrodymais, nei jos gebėjimu riboti konkurenciją. Iš tiesų vien tai, kad *Lenovo* derėjosi su AMD, nepaneigė *Lenovo* galimybės gauti finansinių paskatų, kurioms buvo nustatytos sąlygos atidėti produktų su AMD CPU pateikimą rinkai ir pirkti tik iš ieškovės, ir to, kad šios paskatos turėjo įtakos *Lenovo* komerciniams sprendimams (žr. šio sprendimo 530 ir 1089 punktus).
- 417 Sąrašo 72–82 punktai susiję su dokumentais, kurie, ieškovės teigimu, būtų buvę reikšmingi įrodant, kad „AMD ir *Intel* konkuravo dėl verslo santykių su MSH, ir jei AMD norėjo varžytis, kad gautų rinkos dalį, ji turėjo tam vienodas sąlygas“. Ieškovė prašė Komisijos gauti iš AMD dokumentus, susijusius su 2002 m. ir 2004 m. AMD pasiūlymais Vokietijos bendrovei *Media Markt* dėl MSH suinteresuotumo

pirkti produktus su AMD CPU ir atitinkamais AMD pasiūlymais, taip pat dokumentus, susijusius su AMD pasiūlymais kitiems mažmenininkams. Šiuo atžvilgiu reikia pripažinti, jog aplinkybė, kad AMD taip pat teikė pasiūlymus *Media Markt*, ir tai, kad MSH svarstė galimybę pirkti produktus su AMD CPU, neleidžia abejoti nei sprendime nurodytų *Intel* veiksmų, susijusių su MSH, buvimu, nei tuo, kad jie gali riboti konkurenciją. Iš tiesų vien tai, kad AMD teikė pasiūlymus *Media Markt* ir MSH svarstė galimybę įsigyti produktus su AMD CPU, nepaneigia, kad MSH gavo finansinių paskatų, kurioms buvo nustatyta sąlyga parduoti produktus tik su *Intel* CPU, nei to, kad šios paskatos turėjo poveikį MSH komerciniams sprendimams (žr. šio sprendimo 530 ir 1089 punktus). AMD pasiūlymai kitiems mažmenininkams negali leisti abejoti ginčijamo sprendimo išvadamis dėl šio sprendimo 412 punkte nurodytų priežasčių.

418 Dėl duomenų, susijusių su AEC kriterijumi (sąrašo 86 ir 87 punktai), pakanka priminti šio kriterijaus nereikšmingumą šioje byloje (žr. šio sprendimo 142–166 punktus).

419 Remiantis tuo, kas nurodyta, darytina išvada, kad nė vienas sąraše esantis dokumentas ar dokumentų kategorija nėra tokie reikšmingi ieškovės gynybai, kad Komisija būtų buvusi įpareigota jį ar juos gauti.

420 Ieškovė taip pat remiasi naujais dokumentais, kuriuos, išnagrinėjus jos ir AMD bylą Delavero valstijoje, pridėjo prie dubliko ir nurodė jo 298–304 punktuose, nes, ieškovės teigimu, šie dokumentai paneigia jos kaltę. Vis dėlto šie dokumentai negali leisti abejoti Komisijos padaryta išvada ir nereikia priimti sprendimo dėl jų priimtino, kurį ginčija Komisija.

421 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad vertinimo kriterijus nėra tai, ar tam tikri AMD dokumentai iš Delavero buvo kaltę paneigiantys, nes šioje byloje kylantis klausimas susijęs ne su atsisakymu leisti susipažinti su byla, bet su Komisijos pareiga stropiai ir nešališkai atlikti tyrimą. Komisijos pareigos gauti tam tikrus dokumentus buvimą reikia nagrinėti atsižvelgiant į šio sprendimo 374–382 punktuose apibrėžtas sąlygas, visų pirma į sąlygą, kad per administracinę procedūrą turi būti tikėtina, kad nagrinėjami dokumentai turės didelę reikšmę atitinkamos įmonės gynybai.

422 Siekiant išsamumo dėl šių dokumentų turinio reikia pateikti tokias pastabas.

423 Ieškovė teigia, jog iš šių dokumentų visų pirma matyti, kad AMD nevykdė sėkmingos veiklos su *Dell*, nes pastaroji buvo susirūpinusi dėl to, jog AMD nesilaikė savo pažadų dėl veiklos rezultatų, kad AMD pripažino, jog *Dell* turėjo pagrįstą komercinių priežasčių nepirkti iš jos, ir kad *Dell* primygtinai norėjo tęsti savo santykius su AMD. Šiuo atžvilgiu reikia pabrėžti, jog aplinkybė, kad *Dell* galėjo turėti ir kitų motyvų nepirkti iš AMD, nepašalina nuolaidų už išimtinumą buvimo įrodymų galimybės ar to, kad šios nuolaidos gali riboti konkurenciją (žr. šio sprendimo 540–546 punktus). Be to, tai, kad *Dell* palaikė santykius su AMD ir nuolat vertino galimybę pirkti iš jos, neleidžia abejoti nuolaidos už išimtinumą buvimu (žr. šio sprendimo 530 punktą).

424 Ieškovė taip pat teigia, jog iš vieno nagrinėjamo dokumento matyti, kad [konfidencialu] iš HP nurodė AMD, kad „[AMD nesėkmės su HP] neturėjo nieko bendro su *Intel*“. Šiuo atžvilgiu darytina išvada, kad Komisija teisiniu požiūriu pakankamai įrodė nuolaidų už išimtinumą ir nepaslėptų apribojimų buvimą, kaip matyti iš šio sprendimo 673–873 punktų. *Intel* nurodytas dokumentas gali įrodyti tik tai, kad HP per susitikimą su AMD neigė, jog AMD nesėkmės su HP lėmė *Intel* elgesys. Ši aplinkybė negali leisti abejoti įrodymais, kurie aiškiai patvirtina nuolaidų už išimtinumą ir nepaslėptų apribojimų buvimą. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad HP buvo suinteresuota neatskleisti AMD nerašytų jos ir *Intel* susitarimų sąlygų.

425 Be to, pačios AMD nuomonės dėl jos nesėkmių priežasčių ir AMD vidaus elektroniniai laiškai dėl jos produktų kokybės ir gero vardo negali leisti abejoti nuolaidų už išimtinumą ir nepaslėptų apribojimų buvimu. Tos nuomonės ir laiškai gali įrodyti nebent tai, kad klientai galėjo turėti ir kitų priežasčių apsirūpinti produkcija iš *Intel*.

3) Dėl prašymo proporcingumo

- 426 Reikia pažymėti, kad dauguma sąrašo punktų susiję ne su konkrečiais dokumentais, o su jų kategorijomis.
- 427 Komisija teisingai pažymi, kad jeigu būtų patenkinusi visą ieškovės prašymą ir paprašiusi AMD pateikti visų sąraše išvardytų kategorijų dokumentus, AMD būtų galėjusi pateikti didžiulį skaičių dokumentų. Reikia pažymėti, kad, pačios ieškovės teigimu, AMD per procesą Delavero valstijoje pateikė apie 45 mln. puslapių įrodymų. Jeigu Komisija būtų jos paprašiusi, pavyzdžiui, pateikti „visus AMD dokumentus, susijusius su AMD pajėgumų suvaržymais“ (sąrašo 1–3 punktai), ji turbūt būtų galėjusi pateikti Komisijai didžiulį dokumentų skaičių. Tas pats pasakytina apie, pavyzdžiui, „visus AMD dokumentus, susijusius su AMD pardavimo prognozėmis ir pardavimo duomenimis“ (sąrašo 6–9 punktai), „visus AMD dokumentus, susijusius su jos tiekimo ir projektavimo nesėkmėmis“ (sąrašo 10–12, 16–24, 33 ir 52–56 punktai), „visus AMD dokumentus, susijusius su jos veiklos rezultatais ir vartotojų suvokimu įmonių segmente“ (sąrašo 13, 37–43 ir 57 punktai) arba „nešiojamųjų kompiuterių segmente“ (sąrašo 48–49 ir 51 punktai).
- 428 Komisijos tyrimas galėjo gerokai užsitęsti, jeigu ji būtų prašiusi pateikti visus į šias plačias kategorijas suskirstytus dokumentus, ištyrusi juos, leidusi ieškovei susipažinti ir gavusi ieškovės pastabas dėl jų.
- 429 Taigi Komisija galėjo pagrįstai manyti, kad *Intel* prašymas, vertinant jį visą, buvo neproporcingas, atsižvelgiant į galimą papildomą naudą, kurią šie dokumentai galėjo suteikti šalia jos turimų dokumentų.
- 430 Komisija taip pat galėjo atsižvelgti į tai, kad tuo metu, kai ieškovė paprašė jos gauti papildomus dokumentus, procedūra jau buvo pažengusi ir kad ginčijamas sprendimas galėjo būti priimtas gerokai vėliau, jeigu ji būtų patenkinusi šį ieškovės prašymą.
- 431 Kaip pabrėžia Komisija, remiantis ieškovės argumentais, diskrecija, kaip paskirstyti išteklius siekiant užtikrinti veiksmingą konkurencijos teisės taikymą, būtų suteikta ne Komisijai, o tiriamai įmonei.
- 432 Galiausiai reikia priminti, kad internete paskelbus parengiamuosius dokumentus, ieškovės ir AMD parengtus per procesą, kuriame jos dalyvavo Delavero valstijoje, 2008 m. gegužės 21 d. rašte Komisija paprašė ieškovės ir AMD pateikti visus jų parengtus ar gautus dokumentus, nurodytus atitinkamuose parengiamuosiuose dokumentuose (žr. šio sprendimo 340 punktą).
- 433 Kaip pabrėžia Komisija, 2008 m. kovo 28 d. Delavero valstijos teismo nutartyje buvo nurodyta, kad tuose parengiamuosiuose dokumentuose turi būti nurodytos „svarbiausios faktinės aplinkybės, patvirtinančios kiekvieną jų teiginį ar gynybos argumentą“.
- 434 Taigi Komisija turėjo teisę manyti, kad gavo įrodymų, kuriuos šalys laikė svarbiausiais, – tiek kaltę paneigiančių, tiek ją patvirtinančių. Paprašiusi *Intel* ir AMD pateikti jų atitinkamuose parengiamuosiuose dokumentuose nurodytus dokumentus Komisija galėjo laikytis nuomonės, jog ėmėsi būtinų veiksmų, kad susidarytų pakankamai išsamų bylos vaizdą.
- 435 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad šioje byloje kyla klausimas, ar Komisija laikėsi pareigos stropiai ir nešališkai ištirti bylos medžiagą (žr. šio sprendimo 358 punktą). Kadangi Komisija paprašė visų ieškovės ir AMD atitinkamuose jų parengiamuosiuose dokumentuose nurodytų dokumentų, jos negalima kaltinti atlikus neišsamų tyrimą.

d) Išvados dėl šio kaltinimo

436 Remiantis tuo, kas nurodyta, darytina išvada, kad kaltinimą, susijusį su Komisijos atsisakymu gauti tam tikrus dokumentus iš AMD, reikia atmesti. Iš tiesų ieškovė turėjo pamėginti gauti AMD leidimą atskleisti Komisijai AMD dokumentus iš Delavero. Aplinkybės, kad ieškovė to nepadarė, pakanka šiam kaltinimui atmesti, nes šio sprendimo 374–382 punktuose apibrėžtos sąlygos yra kumuliacinės. Be to, Komisija neprivalėjo gauti AMD dokumentų iš Delavero, nes nebuvo tikėtina, kad jie būtų turėję didelę reikšmę ieškovės gynybai. Komisija taip pat galėjo pagrįstai manyti, kad *Intel* prašymas, vertinant jį visą, buvo neproporcingas, palyginti su galima papildoma šių dokumentų nauda šalia Komisijos jau turimų dokumentų. Taigi nebūtina nagrinėti klausimo, ar ieškovė galėjo tiksliau identifikuoti dokumentus, kurių jį prašė Komisijos gauti.

D – Vertinimo klaidos, susijusios su veiksmais įvairių OEM ir MSH atžvilgiu

1. *Dell*

(Praleista)

a) Įrodymų, pateiktų ginčijamame sprendime siekiant įrodyti *Intel* pranešimą *Dell*, kuriame buvo nurodyta, kad MCP nuolaidų dydžiui buvo nustatyta išimtinumo sąlyga, vertinimas

(Praleista)

3) Dėl kitų ieškovės argumentų

(Praleista)

3.2) Dėl argumento, susijusio su tuo, kad Komisija negali remtis kliento vidaus prognozėmis, kad įrodytų EB 82 straipsnio pažeidimą

519 Ieškovė, palaikoma ACT, teigia, kad ginčijamame sprendime Komisija klaidingai rėmėsi *Dell* vidaus prognozėmis. Ieškovės teigimu, teiginys, jog *Dell* buvo įsitikinusi, kad MCP nuolaidų dydis buvo grindžiamas jos, kaip išimtinės *Intel* pardavėjos, statusu, pagal teisinio saugumo principą teisiškai neturi reikšmės. Dominuojančią padėtį užimančios įmonės atsakomybė negali būti grindžiama tuo, kuo jos klientai tikėjo. Per posėdį ieškovė šiuo atžvilgiu iš esmės patikslino, kad spręsti apie pačios ieškovės elgesį neįmanoma iš kliento vidaus prognozių, nes jos gali būti nepagrįstos.

520 Per posėdį ACT nurodė, kad tai, jog Komisija savo teoriją dėl piktnaudžiavimo buvimo grindė *Dell* vidaus prognozėmis, patvirtina aplinkybė, kad ieškovės elgesys nepasikeitė nei ginčijamame sprendime ginčijamo pažeidimo laikotarpio pradžioje, nei jo pabaigoje. ACT teigimu, nustatydama pažeidimo laikotarpio pradžią ir pabaigą Komisija rėmėsi tik tuo, kada atsirado *Dell* vidaus spėlionės dėl sprendimo dalį reikalingos produkcijos pirkti iš AMD padarinių ir kada jos išnyko. Paklausta Bendrojo Teismo dėl savo argumento, ACT patikslino neteigusi, kad ginčijamame sprendime nurodytą pažeidimo trukmę reikėjo sutrumpinti, ir nurodė tik tai, kad Komisijos suformuluota piktnaudžiavimo buvimo teorija buvo grindžiama *Dell* vidaus spėlionėmis.

521 Šioje byloje reikia pažymėti, kad, nesant formalios išimtinumo sąlygos, Komisija rėmėsi *Dell* vidaus prognozėmis siekdama įrodyti, jog ieškovė nagrinėjamu laikotarpiu faktiškai įspėjo *Dell*, kad MCP nuolaidų dydis priklausė nuo tokios sąlygos. Šio požiūrio, kurio laikydamosi Komisija atsižvelgė į vieno iš ieškovės klientų lūkesčius vien tam, kad įrodytų pačios ieškovės elgesį, negalima kritikuoti.

- 522 Tiesa, šio sprendimo 98 punkte minėtame Teisingumo Teismo sprendime *Deutsche Telekom* (198 ir 202 punktai) ir šio sprendimo 88 punkte minėtame Sprendime *TeliaSonera* (41 ir 44 punktai) Teisingumo Teismas patvirtino, kad, siekiant įvertinti dominuojančios įmonės kainų politikos teisėtumą, iš principo reikia taikyti kainų, grindžiamų pačios dominuojančios įmonės patirtomis sąnaudomis, kriterijus ir kad toks požiūris yra juo labiau pateisinamas atsižvelgiant į tai, kad jis atitinka ir bendrąjį teisinio saugumo principą, nes dominuojančios įmonės atsižvelgimas į sąnaudas ir kainas leidžia jai įvertinti savo elgesio teisėtumą.
- 523 Tačiau toje teismo praktikoje, kurioje apriboti teisiniai kriterijai, į kuriuos galima atsižvelgti vertinant kainų politikos teisėtumą, faktiškai nekliudo Komisijai remtis kliento vidaus lūkesčiais siekiant įrodyti pačios dominuojančią padėtį užimančios įmonės elgesį. Šioje byloje nagrinėjamu atveju teisinis kaltinimas piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi grindžiamas tuo, kad ieškovė taikė nuolaidų sistemą, pagal kurią nuolaidų dydžiui buvo faktiškai nustatyta išimtinumo sąlyga. Taigi šis kaltinimas grindžiamas tik pačios ieškovės elgesiu, apie kurį ji turėjo žinoti. Tačiau jis nėra grindžiamas *Dell* vidaus prognozėmis, kuriomis Komisija rėmėsi tik siekdama pateikti faktinių vykdytos veiklos įrodymų.
- 524 Dėl tų pačių priežasčių reikia atmesti ACT argumentą, kad nustatydamą pažeidimo laikotarpio pradžią ir pabaigą Komisija rėmėsi tik tuo, kada atsirado *Dell* vidaus spėlionės dėl sprendimo dalį reikalingos produkcijos pirkti iš AMD padarinių ir kada jos išnyko. Iš tiesų, kadangi ginčijamame sprendime Komisija kvestionavo pačios ieškovės elgesį, niekas nedraudė jai remtis *Dell* vidaus prognozėmis siekiant padaryti išvadą dėl šio elgesio pradžios ir pabaigos.
- 525 Galiausiai reikia atmesti ieškovės argumentą, kad apie pačios ieškovės elgesį negalima spręsti iš kliento vidaus prognozių, nes jos galėjo būti nepagrįstos. Iš principo ieškovė tikrai gali paneigti Komisijos ginčijamame sprendime pateiktus įrodymus, įrodžiusi, kad *Dell* vidaus prognozės, kuriomis remdamasi Komisija sprendė, kad ieškovė taikė nuolaidas už išimtinumą, buvo nepagrįstos ir kad ne ieškovės elgesys jas lėmė. Tačiau šioje byloje nagrinėjamu atveju ieškovė to neįrodė. Priešingai, tai, kad *Dell* vidaus prognozės sutampa su *Intel* vidaus dokumentais ir 2004 m. gruodžio 7 d. elektroniniu laišku (žr. šio sprendimo 505–515 punktus), patvirtina, kad šios prognozės nebuvo nepagrįstos ir tikrai buvo paremtos būtent tuo, ką ieškovė nurodė *Dell*.
- 3.3) Dėl argumento, susijusio su tuo, kad Komisija turėjo įrodyti, kad MCP nuolaidos tikrai būtų neproporcingai sumažintos, jeigu *Dell* nuspręstų dalį savo poreikių patenkinti pirkdama iš AMD
- 526 Ieškovė iš esmės teigia, jog Komisija klaidingai neįrodė, kad MCP nuolaidos tikrai būtų neproporcingai sumažintos, jeigu *Dell* nuspręstų dalį savo poreikių patenkinti pirkdama iš AMD. Visų pirma *Dell* vidaus dokumentuose neatsižvelgiama į faktinius *Dell* nuolaidų pakeitimus. Veikiau juose spėliojama dėl to, kas įvyktų, jeigu *Dell* nuspręstų savo poreikius tenkinti pirkdama iš AMD.
- 527 Reikia pripažinti, kad antikonkurencinis nuolaidos už išimtinumą potencialas grindžiamas tuo, kad ji gali paskatinti klientą pasirinkti išimtinį tiekimą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 71 punkte minėto Sprendimo *Hoffmann-La Roche* 90 punktą ir šio sprendimo 74 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *British Airways* 62 punktą). Tačiau tokios paskatos buvimas nepriklauso nuo klausimo, ar nuolaida iš tikrųjų yra sumažinama arba panaikinama pažeidus išimtinumo sąlygą, kuri nustatyta ją taikant (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 72 punkte minėto Sprendimo *Tomra* 300 punktą). Iš tiesų šiuo atžvilgiu pakanka, kad dominuojanti įmonė sudarytų klientui įspūdį, kad taip būtų. Svarbios yra aplinkybės, kurių klientas galėjo tikėtis pateikdamas užsakymus, remdamasis tuo, ką jam nurodė dominuojančią padėtį užimanti įmonė, o ne faktinė šios įmonės reakcija į kliento sprendimą pakeisti tiekėją.

(Praleista)

3.6) Dėl argumento, susijusio su tuo, kad *Dell* pirko išimtinai iš ieškovės dėl priežasčių, kurios visiškai nepriklausė nuo jokios baimės, kad nuolaidos bus neproporcingai sumažintos, jeigu ji ims pirkti iš AMD

539 Ieškovė teigia, kad *Dell* tenkino savo poreikius pirkdama tik iš jos dėl priežasčių, kurios visiškai nepriklausė nuo kokios nors baimės, kad jeigu ji savo poreikius tenkintų pirkdama iš AMD, nuolaidos būtų neproporcingai sumažintos. Pirma, *Dell* nusprendė pirkti CPU tik iš *Intel* dėl savo komercinio mažų kainų modelio ir mažesnės išimtinio tiekimo kainos perkant iš *Intel*. Antra, *Dell* manė, kad *Intel* CPU apskritai buvo geresnės kokybės nei AMD CPU ir kad *Intel*, kaip tiekėja, buvo pajėgesnė. Trečia, *Dell* abejojo „[AMD] plano pastovumu ir gera [AMD] lusto rinkinių ekosistemos būkle“. Ketvirta, *Dell* abejojo AMD, kaip tiekėjos, patikimumu. Penkta, *Dell* padarė išvadą, kad pirkimas iš AMD būtų sukėlęs didelių logistinių sunkumų. Šešta, *Dell* kėlė rūpestį AMD negebėjimas patenkinti *Dell* reikalavimus tiekti didelius kiekius.

540 Šiuo atžvilgiu reikia pripažinti, kad, pirma, ieškovės argumentai neturi reikšmės, kiek jais siekiama paneigti įrodymus, jog ieškovė įspėjo *Dell*, kad MCP nuolaidų dydžiui nustatyta išimtinumo sąlyga.

541 Iš tiesų savo argumentais ieškovė mėgina paaiškinti išimtinumo santykį tarp jos ir *Dell* nagrinėjamu laikotarpiu, nurodydama kitokias priežastis nei nuolaidų už išimtinumą suteikimas. Tačiau ginčijamame sprendime Komisija išvadą dėl nuolaidų už išimtinumą buvimo padarė remdamasi ne vien tuo, kad ieškovę ir *Dell* siejo išimtinumo santykis, nes, siekdama paneigti šį įrodymą, ieškovė galėjo tiesiog pateikti alternatyvų paaiškinimą. Priešingai, remdamasi visų pirma *Intel* ir *Dell* vidaus dokumentais ir *Dell* atsakymu pagal 18 straipsnį bei 2004 m. gruodžio 17 d. elektroniniu laišku, Komisija tiksliais ir nuosekliais įrodymais patvirtino, jog ieškovė įspėjo *Dell*, kad MCP nuolaidų dydžiui nustatyta išimtinio tiekimo sąlyga (žr. šio sprendimo 446–515 punktus). Tačiau ieškovės argumentai dėl tariamų savarankiškų *Dell* motyvų pirkti išimtinai iš *Intel* nėra tiesiogiai susiję su ginčijamame sprendime pateiktais įrodymais. Jais šie įrodymai tiesiog kvestionuojami netiesiogiai, siūlant alternatyvų paaiškinimą, susijusį su ieškovės ir *Dell* išimtinumo santykio buvimu nagrinėjamu laikotarpiu. Tokio netiesioginio kvestionavimo tikrai negali pakakti įrodymų, kuriais remtasi ginčijamame sprendime, įrodomajai vertei paneigti.

542 Be to, iš teismų praktikos aišku, kad kai Komisija pasiremia įrodymais, kurie iš esmės pakankami pažeidimui įrodyti, atitinkamai įmonei nepakanka pasiremti galimybe, jog susiklostė aplinkybės, kurios galėjo turėti poveikį minėtų įrodymų įrodomajai vertei, kad Komisijai tektų pareiga įrodyti, jog ši aplinkybė neturėjo poveikio įrodymų įrodomajai vertei. Atvirkščiai, išskyrus atvejus, kai tokio įrodymo atitinkama įmonė negalėjo pateikti dėl pačios Komisijos elgesio, ta įmonė privalo teisiniu požiūriu pakankamai įrodyti, pirma, kad egzistuoja aplinkybė, kuria ji remiasi, antra, kad šia aplinkybe paneigiama įrodymų, kuriais remiasi Komisija, įrodomoji vertė (šio sprendimo 67 punkte minėto Sprendimo *E.ON Energie prieš Komisiją*, T-141/08, Rink. p. II-5761, 56 punktas).

543 Tačiau reikia pripažinti, kad pateikdama alternatyvų paaiškinimą, susijusį su ieškovę ir *Dell* siejusi išimtinumo santykiu, ieškovė neleidžia abejoti tuo, kad MCP nuolaidų dydžiui buvo nustatyta išimtinumo sąlyga. Net darant prielaidą, kad ieškovei pavyktų įrodyti, kad *Dell* pirko iš jos vien dėl ieškovės nurodytų priežasčių, ši aplinkybė neleistų abejoti įrodymų, kuriais Komisija rėmėsi, kad įrodytų nuolaidos už išimtinumą buvimą, įrodomąja verte. Iš tiesų ieškovės nurodyti įrodymai galėjo paneigti tik nuolaidų už išimtinumą, kurių buvimas ginčijamame sprendime teisiniu požiūriu buvo pakankamai įrodytas, ir *Dell* sprendimo pirkti tik iš ieškovės priežastinį ryšį. Tačiau šie įrodymai negalėtų paneigti pačios nuolaidos už išimtinumą buvimo.

544 Remiantis tuo darytina išvada, kad ieškovės argumentai yra nereikšmingi, kiek jais siekiama paneigti įrodymus, jog ieškovė įspėjo *Dell* apie tai, kad MCP nuolaidų dydžiui nustatyta išimtinumo sąlyga.

- 545 Antra, reikia pripažinti, kad ieškovės argumentai taip pat neturi reikšmės tiek, kiek jais siekiama priversti abejoti nuolaidų už išimtinumą kvalifikavimu kaip piktnaudžiavimo. Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad, norint kvalifikuoti nuolaidą už išimtinumą kaip piktnaudžiavimą, nebūtina įrodyti nei konkretaus poveikio rinkai, nei priežastinio ryšio (žr. šio sprendimo 103 ir 104 punktus). Tokia nuolaida yra neteisėta dėl to, kad gali riboti konkurenciją. Net jei ieškovei pavyktų paneigti priežastinį nuolaidų už išimtinumą suteikimo ir *Dell* sprendimo pasirinkti ieškovę išimtinę savo tiekėją ryšį, tai neleistų abejoti tuo, kad MCP nuolaidos gali riboti konkurenciją. Iš tiesų bet kokia finansinė nauda, kurią suteikiant nustatyta išimtinumo sąlyga, neabejotinai gali paskatinti klientą pasirinkti išimtinį tiekėją, ir nebūtina žinoti, ar klientas taip pat būtų nusprendęs pasirinkti dominuojančią įmonę vienintele savo tiekėją, net nesant nuolaidos už išimtinumą.
- 546 Todėl reikia daryti išvadą, kad ieškovės argumentai dėl kitų priežasčių, dėl kurių *Dell* ginčijamame sprendime nurodytu laikotarpiu nusprendė pasirinkti ieškovę išimtinę tiekėją, buvimo neturi reikšmės. Jie taip pat negali paneigti nei nuolaidos už išimtinumą buvimo įrodymų, nei jos teisinio kvalifikavimo kaip piktnaudžiavimo. Todėl šiuos argumentus reikia atmesti; nereikia nagrinėti jų pagrįstumo ir priimti sprendimo dėl to, ar ieškovė pakankamai įrodė, kad *Dell* pasirinko ieškovę kaip išimtinę tiekėją vien dėl kitų priežasčių nei nuolaidos už išimtinumą buvimas.

(Praleista)

b) Susitikimas su D1 iš *Dell*

1) Šalių argumentai ir procesas

- 601 Ieškovė kaltina Komisiją tuo, kad ši pažeidė jos teisę į gynybą, tinkamai neužprotokolavusi 2006 m. rugpjūčio 23 d. Komisijos tarnybų darbuotojų ir [konfidencialu] D1 susitikimo. Komisija pripažino, kad surengė šį susitikimą tik po to, kai ieškovė jai įrodė, kad yra orientacinis temų sąrašas, ir kartu paneigė, kad jis buvo užprotokoluotas. Praėjus keliems mėnesiams bylą nagrinėjantis pareigūnas pripažino, kad buvo vidaus raštas, ir kartu nurodė, kad tai buvo vidaus dokumentas, su kuriuo ieškovė neturėjo teisės susipažinti. 2008 m. gruodžio 19 d. Komisija galiausiai „iš mandagumo“ persiuntė *Intel* vidaus rašto kopiją, kurio daug ištraukų buvo užtušuota.
- 602 Ieškovės teigimu, iš orientacinio temų sąrašo ir vidaus rašto matyti, kad Komisijos ir D1 susitikimas buvo susijęs su esminiais klausimais dėl *Dell*. Buvo tikėtina, kad D1 pateikė informaciją, kuri galėjo paneigti *Intel* kaltę.

(Praleista)

2) Bendrojo Teismo vertinimas

(Praleista)

2.1) Dėl procedūrinio pažeidimo buvimo

- 612 Vertinant, ar Komisija per administracinę procedūrą padarė pažeidimą, pirmiausia reikia pripažinti, kad Komisija nepažeidė Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio 1 dalies, aiškinamos kartu su Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsniu. Iš tiesų Komisija neprivalėjo organizuoti susitikimo su D1 kaip formalios apklausos, kaip ji suprantama pagal minėtas nuostatas.
- 613 Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Komisija gali apklausti bet kurį fizinį ar juridinį asmenį, sutinkantį būti apklaustu, ir surinkti su tiriamuoju objektu susijusią informaciją. Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsnyje minėta nuostata grindžiamoms apklausoms taikomas reikalavimas laikytis tam tikrų formalumų. Pagal Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsnį Komisija

apklausos pradžioje turi nurodyti apklausos teisinį pagrindą ir tikslą bei priminti apie savanorišką apklausos pobūdį. Ji taip pat informuoja apklausiamą asmenį apie savo ketinimus įrašyti apklausą. Pagal minėto straipsnio 3 dalį Komisija gali įrašyti apklausiamų asmenų pareiškimus bet kokia forma. Bet kokio įrašo ar užrašų kopija turi būti pateikta apklausiamam asmeniui patvirtinti. Kai būtina, Komisija nustato terminą, per kurį apklausiamas asmuo gali pranešti jai apie bet kokius pareiškimų pakeitimus.

- 614 Tačiau reikia pripažinti, kad Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio 1 dalies, aiškinamos kartu su Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsniu, taikymo sritis neapima visų pokalbių, susijusių su Komisijos atliekamo tyrimo dalyku. Iš tiesų reikia skirti Komisijos pagal minėtas nuostatas atliekamas formalias apklausas ir neformalius pokalbius. Gero administracijos veikimo praktiniai poreikiai ir veiksmingos konkurencijos taisyklių apsaugos interesas pateisina Komisijos galimybę inicijuoti pokalbius, kuriems netaikomi Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsnyje numatyti formalumai. Tiek dėl procedūros ekonomijos, tiek dėl galimo atgrasomojo formalios apklausos poveikio liudytojo polinkiui pateikti informaciją Komisijai nenustatyta bendra pareiga kiekvienam pokalbiui taikyti Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsnyje numatytus formalumus. Jeigu Komisija savo sprendime ketina panaudoti kaltę patvirtinanti įrodymą, kurį gavo per neformalų pokalbį, ji turi leisti su juo susipažinti pranešimo apie kaltinimus adresatui, prireikus šiuo atžvilgiu parengdama rašytinį dokumentą, skirtą pridėti prie bylos medžiagos (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 359 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Atlantic Container Line ir kt. prieš Komisiją* 352 punktą ir 2005 m. spalio 25 d. Sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją*, T-38/02, Rink. p. II-4407, 67 punktą). Tačiau Komisija gali pasinaudoti informacija, gauta per neformalų pokalbį, visų pirma siekdama gauti patikimesnių įrodymų, kartu nepateikdama per neformalų pokalbį gautos informacijos nagrinėjamai įmonei.
- 615 Iš Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio 1 dalies teksto, pagal kurį Komisija „gali apklausti“ asmenį „ir surinkti su tiriamuoju objektu susijusią informaciją“, aišku, kad Komisija turi diskreciją spręsti, ar taikys pokalbiui Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsnyje nustatytus formalius reikalavimus. Šį teksto aiškinimą patvirtina Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio, aiškinamo kartu su Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsniu, tikslas. Iš Komisijai tenkančios pareigos pateikti visus turimus įrašus patvirtinti apklausiamam asmeniui darytina išvada, kad Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsnyje numatytais formaliais reikalavimais siekiama ne tik apsaugoti apklausiamą asmenį, bet ir padidinti gautų parodymų patikimumą. Taigi tos nuostatos taikomos ne bet kokiam pokalbiui, susijusiam su tyrimo dalyku, o tik tais atvejais, kai Komisija siekia tikslo surinkti ir kaltę patvirtinančią, ir ją paneigiančią informaciją, kuria galėtų remtis kaip įrodymu savo sprendime užbaigti konkretų tyrimą. Tačiau šiomis nuostatomis nesiekama riboti Komisijos galimybės surengti neformalius pokalbius.
- 616 Toks Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio, siejamo su Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsniu, aiškinimas taip pat išplaukia iš Reglamento Nr. 1/2003 25 konstatuojamosios dalies. Joje nurodyta, kad nustatyti konkurencijos taisyklių pažeidimus tampa vis sunkiau, todėl siekiant veiksmingai apsaugoti konkurenciją reikia išplėsti Komisijos įgaliojimus tyrimo srityje. Toje konstatuojamojoje dalyje taip pat pripažinta, kad Komisija turėtų galėti apklausti bet kurį asmenį, galintį turėti naudingos informacijos, ir užfiksuoti jo paaiškinimus. Taigi Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio tikslas yra „papildyti“ kitus Komisijos turimus tyrimo įgaliojimus ir suteikti jai „įgaliojimus“ atlikti apklausą ir ją fiksuoti. Tačiau minėta nuostata nesiekia riboti Komisijos galimybės taikyti neformalią praktiką, nustatant jai bendrą pareigą kiekvienam pokalbiui, susijusiam su informacija apie tyrimo dalyką, taikyti formalius Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsnio reikalavimus ir pateikti užfiksuotą informaciją kaltinamai įmonei.
- 617 Toks Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio, siejamo su Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsniu, aiškinimas nereiškia, kad Komisija gali savavališkai per pokalbį nuspręsti, kokią informaciją fiksuos. Iš tiesų iš Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsnio 1 dalies aišku, kad jeigu Komisija atlieka apklausą pagal Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnį, ji apklausos pradžioje turi pranešti apklausiamam asmeniui teisinį apklausos pagrindą, tikslą ir ketinimą ją užfiksuoti. Remiantis tuo darytina išvada, kad Komisija prasidedant kiekvienam pokalbiui turi nuspręsti, ar nori atlikti formalią apklausą. Jeigu Komisija,

sutikus apklausiamam asmeniui, nusprendžia atlikti tokią apklausą, ji negali neužfiksuoti kai kurių jos aspektų. Tokiu atveju ji privalo užfiksuoti visą apklausą, neatsižvelgiant į tai, kad Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsnio 3 dalies pirmajame sakinyje jai paliekama galimybė pasirinkti fiksavimo formą. Tačiau šioje byloje Komisija pažymėjo, ir ieškovė šiuo atžvilgiu jai neprieštaravo, kad susitikimo tikslas buvo ne surinkti įrodymų pasirašyto protokolo ar parodymų forma pagal Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnį, o tik patikrinti, ar buvo pakankamai konkurencijos teisės pažeidimo požymių, susijusių su *Intel* komerciniais veiksmiais *Dell* atžvilgiu, ir išanalizuoti naujas tyrimo galimybes, susijusias su *Dell*. Taigi Komisijos tarnybų ir D1 susitikimas nebuvo formali apklausa, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnį.

618 Kadangi Komisijos tarnybų ir D1 susitikimas nebuvo formali apklausa, kaip ji suprantama Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnyje, be to, Komisija ir neprivalėjo atlikti tokios apklausos, Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsnis šioje byloje netaikytinas, todėl argumentas, susijęs su tariamu toje nuostatoje įtvirtintų formalumų pažeidimu, neturi reikšmės.

619 Antra, dėl Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnyje įtvirtinto gero administravimo principo iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad pagal šį principą kompetentinga institucija turi stropiai ir nešališkai ištirti visus reikšmingus bylos aspektus (šio sprendimo 359 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Atlantic Container Line ir kt. prieš Komisiją* 404 punktą ir 2012 m. kovo 22 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Slovak Telekom prieš Komisiją*, T-458/09 ir T-171/10, 68 punktą). Nors Komisijai nenustatyta jokia bendra pareiga įrodyti diskusijų su skundo pateikėjais ar kitomis šalimis protokolavimo per susitikimus ar pokalbius telefonu (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 359 punkte minėto Sprendimo *Atlantic Container Line ir kt. prieš Komisiją* 351 ir 385 punktus ir šio sprendimo 614 punkte minėto Sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją* 66 punktą), vis dėlto pagal gero administravimo principą, atsižvelgiant į konkrečias bylos aplinkybes, Komisija gali būti įpareigota užfiksuoti jai šitaip padarytus pareiškimus (šiuo klausimu žr. 2006 m. kovo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *BASF prieš Komisiją*, T-15/02, Rink. p. II-497, 501 punktą).

620 Šiuo atžvilgiu reikia patikslinti, kad Komisijos pareigos užfiksuoti jos per susitikimus ar pokalbius telefonu gaunamą informaciją buvimas ir tokios pareigos pobūdis bei apimtis priklauso nuo šios informacijos turinio. Komisija privalo parengti tinkamą bylos medžiagą, su kuria gali susipažinti atitinkamos įmonės ir kuri susijusi su svarbiausiais tyrimo dalyko aspektais. Ši išvada taikytina visai informacijai, turinčiai tam tikrą reikšmę ir objektyvų ryšį su tyrimo dalyku, neatsižvelgiant į tai, ar ji paneigia, ar patvirtina kaltę.

621 Šioje byloje nagrinėjamu atveju iš vidaus rašto pirmiausia matyti, kad per susitikimą nagrinėtos temos buvo susijusios ne su visiškai formaliais klausimais, pavyzdžiui, tam tikrų duomenų konfidencialumu, bet su klausimais, turinčiais objektyvų ryšį su tyrimo pagrindu. Be to, D1 buvo vienas iš aukščiausių didžiausio *Intel* kliento vadovų. Galiausiai, kaip per posėdį ir savo 2013 m. kovo 6 d. pastabose pažymėjo *Intel*, susitikimas truko penkias valandas. Šios aplinkybės suteikia svarbos susitikimui, ir tai įpareigoja Komisiją prie bylos medžiagos pridėti bent trumpą raštą, kuriame, atsižvelgiant į galimus konfidencialumo reikalavimus, būtų nurodyti dalyvių vardai ir trumpa nagrinėtų temų santrauka. Kadangi Komisija neparengė tokio bylos medžiagos dokumento, su kuriuo ieškovė būtų galėjusi prašyti leisti susipažinti, reikia pripažinti, kad ji pažeidė gero administravimo principą.

622 Tačiau pateikusi ieškovei per administracinę procedūrą nekonfidencialią vidaus rašto versiją ir pasiūlusi galimybę pateikti savo pastabas dėl šio dokumento, Komisija ištaisė šį pradinį administracinės procedūros trūkumą, todėl pažeidimas nebuvo padarytas. Tai, kad vidaus raštas buvo parengtas kaip Komisijos tarnybų nariams skirta atmintinė ir kad ieškovei buvo pateikta tik jo versija su užtušuotomis ištraukomis, nepaneigia šios išvados. Iš tiesų ieškovei per administracinę procedūrą pateikto vidaus rašto versijoje yra informacija, kurią Komisija turėjo įtraukti į dokumentą, skirtą pridėti prie bylos medžiagos, su kuria ieškovė galėjo prašyti leidimo susipažinti. Joje nurodyti dalyvių vardai ir trumpai apibūdintos nagrinėtos temos.

- 623 Trečia, ieškovės argumentą, kurį ji pateikė savo 2013 m. kovo 6 d. pastabose, t. y. kad Komisija padarė procedūrinį pažeidimą, per administracinę procedūrą neatskleidusi jai vidaus rašto dalių, kurios buvo laikomos konfidencialiomis, reikia atmesti. Iš tiesų pagal Reglamento Nr. 1/2003 27 straipsnio 2 dalį ir Reglamento Nr. 773/2004 15 straipsnį teisė susipažinti su bylos medžiaga netaikoma Komisijos vidaus dokumentams. Šis apribojimas yra pateisinamas būtinybe užtikrinti gerą atitinkamos institucijos veikimą persekiojimo už Sutartyje įtvirtintų konkurencijos normų pažeidimą srityje (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 359 punkte minėto Sprendimo *Atlantic Container Line ir kt. prieš Komisiją* 394 punktą). Raštas dėl Komisijos ir D1 susitikimo yra vidaus dokumentas, kuriam teisė susipažinti su bylos medžiaga netaikoma. Jame yra informacija iš kitų šaltinių nei D1 ir asmeniniai jo autoriaus vertinimai bei išvados (taip pat žr. ombudsmeno sprendimo 108 ir 109 konstatuojamąsias dalis). Todėl Komisija neprivalėjo atskleisti ieškovei užtušuotų vidaus rašto dalių.
- 624 Aišku, šioje byloje nekonfidencialios vidaus rašto versijos pateikimas ieškovei leido Komisijai ištaisyti pradinį procedūros trūkumą, atsiradusį dėl to, kad Komisija neparengė rašto, susijusio su jos susitikimu su D1, kurį reikėjo pridėti prie bylos medžiagos, su kuria ieškovė būtų galėjusi prašyti leidimo susipažinti. Tačiau norint ištaisyti šį procedūrinį pažeidimą nebuvo būtina ieškovei pateikti viso vidaus rašto. Kadangi ieškovei pateikta vidaus rašto versija tebuvo pakeistas raštas, kuris turėjo būti pridėtas prie bylos medžiagos ir kadangi jame buvo informacija, kurią Komisija privalėjo įtraukti į šį raštą, ji neprivalėjo suteikti ieškovei galimybės plačiau susipažinti su vidaus raštu.
- 625 Remiantis tuo, kas nurodyta, darytina išvada, kad nebuvo padarytas administracinės procedūros pažeidimas.

2.2) Dėl galimų procedūrinio pažeidimo padarinių ginčijamo sprendimo teisėtumui

i) Pirminės pastabos

- 626 Siekiant išsamumo reikia patikrinti, ar hipotetinis administracinės procedūros pažeidimas, kurį lemia Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio, aiškinamo kartu su Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsniu, pažeidimas, gero administravimo principo pažeidimo neištaisymas ar teisės susipažinti su bylos medžiaga pažeidimas galėtų turėti įtakos ginčijamo sprendimo teisėtumui. Šiuo atžvilgiu reikia pripažinti, kad procedūrinis pažeidimas gali lemti ginčijamo sprendimo panaikinimą tik jeigu jis gali konkrečiai paveikti ieškovo teisę į gynybą, taigi ir šio sprendimo turinį (šiuo klausimu žr. 2008 m. rugsėjo 9 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Bayer CropScience ir kt. prieš Komisiją*, T-75/06, Rink. p. II-2081, 131 punktą). Taip yra ir tuo atveju, jeigu pažeidimas pasireiškė gero administravimo principo pažeidimu (šiuo klausimu žr. 2009 m. gruodžio 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Evropaiki Dynamiki prieš Komisiją*, C-476/08 P, neskelbiamo Rinkinyje, 35 punktą).
- 627 Dėl teisės susipažinti su bylos medžiaga pažeidimu iš teismų praktikos darytina išvada, kad kai galimybė susipažinti su bylos medžiaga ir ypač su kaltę paneigiančiais dokumentais užtikrinama vykstant teismo procesui, suinteresuotoji įmonė turi įrodyti ne tai, kad, jeigu būtų turėjusi galimybę susipažinti su neatskleistais dokumentais, Komisijos sprendimas būtų buvęs kitoks, o tik tai, kad minėti dokumentai galėjo būti naudingi jos gynybai (žr. 2011 m. spalio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Solvay prieš Komisiją*, C-110/10 P, Rink. p. I-10439, 52 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Tokiu atveju atitinkama įmonė turi pateikti *prima facie* įrodymų, kad neatskleisti dokumentai galėtų būti naudingi jos gynybai (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 352 punkte minėto Sprendimo *Heineken Nederland ir Heineken prieš Komisiją* 256 punktą). Šiuo atžvilgiu, jeigu Komisija remiasi tiesioginiais dokumentiniais įrodymais pažeidimui įrodyti, įmonė privalo įrodyti, kad įrodymai, kurie nebuvo jai prieinami per administracinę procedūrą, prieštarauja tų įrodymų turiniui arba bent suteikia jiems kitokią prasmę (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 353 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 133 punktą).

- 628 Tiek, kiek ieškovė teigia, kad Komisija pažeidė jos teisę į gynybą nepateikusi ieškovei vidaus rašto ištraukų, kurios per administracinę procedūrą buvo laikomos konfidencialiomis, toji teismų praktika yra tiesiogiai taikytina šioje byloje nagrinėjamam atvejui. Kadangi visa vidaus rašto versija buvo pateikta ieškovei per teismo procesą, ji turėjo galimybę pateikti *prima facie* įrodymus, susijusius su ištraukose, kurios anksčiau buvo laikytos konfidencialiomis, esančių duomenų naudingumu jos gynybai.
- 629 Be to, tiek, kiek ieškovė kaltina Komisiją tinkamai neužprotokolavus susitikimo, reikia pripažinti, kad bent šios bylos aplinkybėmis reikšmingi kriterijai nagrinėjant klausimą, ar galimas procedūrinis pažeidimas šiuo klausimu galėjo konkrečiai paveikti ieškovės teisę į gynybą, yra tie patys kaip ir tie, kurių reikalaujama teismų praktikoje, susijusioje su galimybe susipažinti su bylos medžiaga. Taigi ieškovė turi pateikti *prima facie* įrodymų, kad Komisija neužfiksavo kaltę paneigiančios informacijos, kuri prieštarauja tiesioginių dokumentinių įrodymų, kuriais Komisija rėmėsi ginčijamame sprendime, turiniui arba bent suteikia jiems kitokią prasmę. Tačiau to, kad tokios prielaidos negalima atmesti, nepakanka.
- 630 Iš tiesų šioje byloje, net nesant ieškovės nurodyto protokolo, Komisijos ir D1 pokalbio turinį teisiniu požiūriu galima pakankamai atkurti remiantis kitais šaltiniais, visų pirma vidaus raštu ir dokumentu su rašytiniais *Dell* atsakymais į klausimus, kurie buvo žodžiu užduoti D1 per susitikimą (toliau – kitas dokumentas). Ši aplinkybė skiria šią bylą nuo bylos, kurioje priimtas šio sprendimo 627 punkte minėtas Sprendimas *Solvay prieš Komisiją* (61–63 punktai), kuriuo ieškovė rėmėsi per posėdį ir pateikdama paskesnes pastabas ir kuriame Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad teisė į gynybą pažeista todėl, kad neleidusi ieškovei susipažinti su bylos medžiaga per administracinę procedūrą Komisija prarado ištisas bylos medžiagos dalis, kurių turinio nebuvo galima atkurti, todėl negalima atmesti, kad šiose bylos medžiagos dalyse galėjo būti kaltę paneigiančių duomenų, galėjusių būti reikšmingų ieškovės gynybai.
- 631 Išvada, kad vidaus raštas yra vienas iš dokumentų, kuriais remiantis galima atkurti Komisijos ir D1 pokalbio turinį, neleidžia abejoti vidaus rašto kaip Komisijos atmintinės paskirtimi. Iš tiesų paties vidaus rašto tikslas yra dvejopas. Viena vertus, jame turi būti objektyviai užfiksuotos aplinkybės, kurios yra svarbios Komisijai kaip už tyrimą atsakingai institucijai. Be to, juo siekiama objektyviems duomenims būdingų tikslų. Kita vertus, vidaus raštas leidžia susitikime dalyvavusioms Komisijos tarnyboms išlaikyti savo subjektyvius vertinimus. Tačiau šie subjektyvūs vertinimai papildo objektyvią vidaus rašte pateiktą informaciją ir neleidžia ja abejoti. Be to, vidaus raštas buvo parengtas kaip atmintinė, skirta naudoti tik Komisijos vidaus tikslais, todėl nėra jokios priežasties manyti, kad jame praleista faktiškai įvykusi diskusija.

(Praleista)

2. HP

(Praleista)

a) Dėl nuolaidų už išimtinumą

1) Ginčijamame sprendime pateiktų nuolaidų sąlygiškumo įrodymų vertinimas

(Praleista)

1.1) HP atsakymas pagal 18 straipsnį

(Praleista)

ii) Įrodymoji vertė

Dėl HP atsakymui pagal 18 straipsnį būdingo patikimumo

- 680 Reikia pažymėti, jog HP atsakymas pagal 18 straipsnį aiškiai ir nedviprasmiškai rodo, kad HPA susitarimams buvo taikomos tam tikros nerašytos sąlygos, įskaitant 95 % sąlygą.
- 681 Reikia pažymėti, kad HP buvo trečioji įmonė, t. y. nei skundą pateikusiaji, nei Komisijos tiriama įmonė.
- 682 Taip pat reikia pažymėti, jog šioje byloje neatrodo, kad HP turėjo kokį nors interesą šiuo atžvilgiu pateikti Komisijai neteisingą informaciją ir nepagrįstai apkaltinti *Intel*.
- 683 Be to, reikia pažymėti, jog šioje byloje gali būti, kad tiriamos dominuojančią padėtį užimančios įmonės klientas yra suinteresuotas neatskleisti neteisėto šios įmonės elgesio, bijodamas galimo keršto. Šio sprendimo 89 punkte minėtame Sprendime *BPB Industries ir British Gypsum* (26 punktas) Teisingumo Teismas pripažino, kad dominuojančią padėtį užimanti įmonė gali imtis atsakomųjų priemonių prieš klientus, bendradarbiavusius su Komisija šiai atliekant tyrimą, ir remdamasis tuo padarė išvadą, kad Komisija galėjo atsakymus į prašymus pateikti informacijos laikyti konfidencialiais.
- 684 Tačiau dominuojančią padėtį užimančios įmonės klientas paprastai neturi jokio suinteresuotumo nepagrįstai apkaltinti šios įmonės antikonkurenciniu elgesiu. Priešingai, dominuojančią padėtį užimančios įmonės klientas, kuris nepagrįstai kaltina šią įmonę antikonkurenciniu elgesiu Komisijai atliekant tyrimą, gali rizikuoti susilaukti atsakomųjų šios įmonės priemonių.
- 685 Šioje byloje mažai tikėtina, kad HP, kuriai *Intel* buvo neišvengiama prekybos partnerė, būtų pateikusi Komisijai neteisingą informaciją, kuria ši būtų galėjusi remtis, kad konstatuotų *Intel* padarytą EB 82 straipsnio pažeidimą.

(Praleista)

- 690 Taip pat reikia pažymėti, kad pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 1 dalies a punktą už įmonės pateiktą neteisingą informaciją gali būti skiriamos baudos. Taigi pateikdama Komisijai neteisingą informaciją HP taip pat rizikavo būti nubausta Komisijos.
- 691 Galiausiai, kaip jau buvo nurodyta šio sprendimo 557 punkte, iš teismų praktikos darytina išvada, kad atsakymai įmonės vardu yra patikimesni už jos darbuotojo atsakymą (šio sprendimo 62 punkte minėto Sprendimo *JFE* 205 punktas).
- 692 Taigi reikia pripažinti, kad HP pateiktą labai aiškią ir tikslią informaciją reikia laikyti labai patikima, nes HP neturėjo jokio intereso pateikti neteisingą informaciją, kurią Komisija galėjo panaudoti siekdama įrodyti *Intel* padarytą EB 82 straipsnio pažeidimą, ir kad HP būtų labai rizikavusi, pateikdama Komisijai tokią informaciją.

(Praleista)

HP atsakymo pagal 18 straipsnį svarba įrodant nerašytų sąlygų buvimą

- 717 Kalbant apie tai, ar paties HP atsakymo pagal 18 straipsnį prireikus pakaktų ginčijamame sprendime nurodytų faktinių aplinkybių, susijusių su HPA susitarimų nerašytų sąlygų buvimu, neteisingumui įrodyti, reikia pažymėti štai ką.
- 718 Sąjungos teisėje vyrauja laisvo įrodymų vertinimo principas. Vienintelis kriterijus, svarbus vertinant pateiktus įrodymus, yra jų patikimumas (2007 m. sausio 25 d. Teisingumo Teismo Sprendimo *Dalmine prieš Komisiją*, C-407/04 P, Rink. p. I-829, 63 punktas).

- 719 Teismų praktikoje dėl dokumento, panaudoto kaip EB 81 straipsnio pažeidimo įrodymas, taip pat patikslinta, kad nė vienas Sąjungos teisės principas nedraudžia Komisijai remtis vieninteliu įrodymu, jeigu tik jo įrodomoji vertė nekelia jokių abejonių ir jeigu šis vienintelis įrodymas tikrai patvirtina nagrinėjamo pažeidimo buvimą (šio sprendimo 354 punkte minėto Sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* 1838 punktas).
- 720 Kalbant apie EB 81 straipsnio pažeidimus, pažymėtina, jog teismų praktikoje nustatyta taisyklė, kad kaltinamos įmonės prisipažinimas dalyvavus kartelyje, kurio tikrumas ginčijamas daugelio kitų kaltinamų įmonių, negali būti laikomas pakankamu tų kitų įmonių padaryto pažeidimo įrodymu, jeigu nėra pagrįstas kitais įrodymais (žr. šio sprendimo 62 punkte minėto Sprendimo *JFE* 219 punktą ir nurodytą teismo praktiką). Teismų praktikoje taip pat patikslinta, kad jeigu kartelyje dalyvauja tik dvi šalys ir viena įmonė ginčija kitos įmonės pareiškimo turinį, to pakanka reikalauti kitų įrodymų šiam pareiškimo turiniui pagrįsti (šio sprendimo 614 punkte minėto Sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją* 285 punktas).
- 721 Tačiau tokios taisyklės negalima taikyti ir trečiosios įmonės pareiškimui, kai ji nėra nei skundą pateikusi, nei tiriamą įmonę, jei šiuo pareiškimu kita įmonė kaltinama EB 82 straipsnį pažeidžiančiu elgesiu, kai tiriamą dominuojančią padėtį užimanti įmonė neigia šio pareiškimo turinį.
- 722 Šiuo atžvilgiu reikia pabrėžti, kad bendros taisyklės nustatymas yra laisvo įrodymų vertinimo principo išimtis. Jeigu įmonė pareiškia dalyvavusi EB 81 straipsnį pažeidžiančiame kartelyje, tokia taisyklė yra pateisinama, nes tiriamą įmonę arba įmonę, kuri prašo Komisijos atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, gali būti linkusi sušvelninti savo pačios atsakomybę už pažeidimą ir pabrėžti kitų įmonių atsakomybę.
- 723 Kitaip yra tuo atveju, kai pareiškimus daro tokia trečioji įmonė kaip HP, kuri iš esmės yra liudytoja. Aišku, tokia įmonė tam tikrais atvejais gali būti suinteresuota neatskleisti pažeidimo, bijodama susilaukti atsakomųjų priemonių, kurių jos atžvilgiu galėtų imtis dominuojančią padėtį užimanti įmonė (žr. šio sprendimo 683 punktą). Tačiau labai mažai tikėtina, kad tokia įmonė kaip HP, kuriai dominuojančią padėtį užimanti įmonė yra neišvengiama prekybos partnerė, nepagrįstai kaltintų šią įmonę EB 82 straipsnį pažeidžiančiu elgesiu, jeigu nėra išimtinių aplinkybių, dėl kurių ši trečioji įmonė galėtų būti suinteresuota tai daryti.
- 724 Taigi nereikia nustatyti bendros taisyklės, pagal kurią trečiosios įmonės pareiškimo, kad dominuojančią padėtį užimanti įmonė elgėsi tam tikru būdu, niekada savaime nepakanka EB 82 straipsnio pažeidimą sudarantiems faktams įrodyti.
- 725 Tokiu atveju, kaip nagrinėjamasis šioje byloje, kai neatrodo, kad trečioji įmonė buvo kaip nors suinteresuota nepagrįstai apkaltinti dominuojančią padėtį užimančios įmonės, vien trečiosios įmonės pareiškimo iš principo gali pakakti pažeidimui įrodyti.
- 726 Bet kuriuo atveju HP atsakymą pagal 18 straipsnį patvirtina daug kitų įrodymų, kaip bus paaiškinta toliau.

(Praleista)

3. NEC

(Praleista)

4. *Lenovo*

(Praleista)

5. Acer

(Praleista)

6. MSH

(Praleista)

E – Dėl bendros strategijos, kuria siekta užkirsti AMD kelią prie svarbiausių pardavimo kanalų, įrodymų

¹⁵²³ Remiantis ginčijamu sprendimu, ieškovė įgyvendino bendrą ilgalaikę strategiją, kuria siekė užkirsti AMD kelią prie strateginiu požiūriu svarbiausių pardavimo kanalų. Tame sprendime Komisija šios strategijos buvimą motyvavo remdamasi iš esmės tokia informacija:

- ginčijamame sprendime ginčijami veiksmai buvo vykdomi nuosekliai nuo 2002 m. iki 2007 m. (žr. 1740 ir 1745 konstatuojamąsias dalis),
- jie buvo vykdomi didėjant AMD konkurencijos grėsmei (žr. 1741 ir 149–164 konstatuojamąsias dalis),
- jų kryptis buvo bendra, nes visų šių veiksmų tikslas arba poveikis buvo AMD išstūmimas iš rinkos (žr. 1745 konstatuojamąją dalį),
- jie buvo susiję ne tik su daugeliu pasaulio OEM, bet ir su strateginiu požiūriu svarbiausiais platinimo kanalais (žr. 1745 ir 1747 konstatuojamąsias dalis),
- veiksmai papildė vieni kitus (žr. 1747 konstatuojamąją dalį),
- du 1998 m. lapkričio mėn. elektroniniai laiškai, kuriuos atitinkamai išsiuntė ieškovės [konfidencialu] ir jos [konfidencialu] [žr. 1747 konstatuojamąją dalį ir 2065 išnašą (viešosios versijos 2056 išnaša)],
- ieškovė mėgino nuslėpti antikonkurencinį savo veiksmų pobūdį (žr. 1742 ir 1743 konstatuojamąsias dalis).

¹⁵²⁴ Ieškovė nesutinka su tuo, kad buvo bendra strategija. Tokia išvada klaidinga, nes ji nesuderinama su pavieniais Komisijos teiginiais dėl kiekvieno OEM ir dėl MSH, kiek tai susiję su atitinkamais produktais ir nagrinėjamu laikotarpiu. Komisijos pozicija neatitinka profesoriaus P3 pastabų, kuriomis jis paneigė strategijos buvimą, nurodęs „priešingus požymius“, visų pirma tai, kad OEM ėmė daugiau pirkti iš AMD. Komisija nepateikė jokių nuoseklaus ar nuolatinio plano buvimo įrodymų. 1998 m. elektroniniuose laiškuose nebuvo jokių nuoseklaus plano, skirto AMD išstumti, įrodymų. Galiausiai ieškovė nesutinka su tuo, kad nuslėpė savo veiksmų antikonkurencinį pobūdį.

¹⁵²⁵ Pirmiausia reikia pažymėti, kad bendrai strategijai įrodyti nėra griežtai būtini tiesioginiai įrodymai, patvirtinantys nuoseklaus antikonkurencinio plano buvimą. Komisija gali įrodyti tokio plano buvimą remdamasi įrodymų visetu.

¹⁵²⁶ Toliau dėl informacijos, kuria Komisija rėmėsi ginčijamame sprendime, reikia pažymėti štai ką.

¹⁵²⁷ Pirma, kiek ieškovė remiasi tariamai pavieniu nagrinėjamų veiksmų pobūdžiu, reikia pripažinti, kad informacija, kuria Komisija rėmėsi ginčijamame sprendime, teisiniu požiūriu pakankamai įrodo šių veiksmų nuoseklumą.

- 1528 Pirma, Komisija pagrįstai rėmėsi tuo, kad pažeidimai laiko požiūriu buvo daromi nuosekliai. Šiuo atžvilgiu ginčijamame sprendime pabrėžiama, kad kvestionuojama veikla buvo vykdoma daugiausia 2002–2005 m. ir kad laikotarpiu nuo 2003 m. rugsėjo mėn. iki 2004 m. sausio mėn. buvo konkrečiai piktnaudžiaujama šešis kartus, t. y. taikant nuolaidas arba sąlyginius mokėjimus *Dell*, HP, NEC ir MSH bei nepaslėptus apribojimus HP ir *Acer*. Nors, kalbant apie 2006 m. dalį, ginčijamame sprendime konstatuotas tik vienas neteisėtas veiksmas MSH atžvilgiu, o likusią 2006 m. dalį ir 2007 m. – tik neteisėti veiksmai MSH ir *Lenovo* atžvilgiu, šis sumažėjęs globalaus ieškovės antikonkurencinio elgesio intensyvumas inkriminuojamo laikotarpio pabaigoje neleidžia abejoti aplinkybe, kad tarp atitinkamų veiksmų yra tęstinumas laiko atžvilgiu. Remiantis tuo darytina išvada, jog ieškovės argumentą, kad šie veiksmai, kiek tai susiję su nagrinėjamu laikotarpiu, yra pavieniai, reikia atmesti.
- 1529 Antra, Komisija pagrįstai rėmėsi panašiu ginčijamame sprendime nurodytų veiksmų pobūdžiu ir papildomumu. Tačiau ieškovės argumentas, kad pavienį pažeidimų pobūdį lemia atitinkamų produktų skirtumai, neįtikina.
- 1530 Viena vertus, visi ginčijamame sprendime ginčijami veiksmai turėjo bendrą kryptį, nes visi jie galėjo išstumti AMD iš pasaulinės CPU x86 rinkos. Taigi šie veiksmai buvo susiję tarpusavyje, nes apėmė tą pačią rinką ir tą patį ieškovės konkurentą.
- 1531 Aišku, ieškovė teigia, kad jos veiksmai MSH atžvilgiu skiriasi nuo veiksmų OEM atžvilgiu, nes jie susiję su elektroninių produktų platintoju, kuris neperka nė vieno CPU tiesiogiai iš *Intel* ir negauna iš jos realių nuolaidų, be to, jam taikomos tik rinkodaros priemonės. Taip pat ji kaltina Komisiją neapibrėžus atitinkamos produktų ir geografinės rinkos, susijusios su teiginiais dėl MSH
- 1532 Tačiau reikia pripažinti, kad dėl šių argumentų ginčijamame sprendime nurodyti ieškovės veiksmai nepraranda nei tarpusavio panašumo, nei papildomumo.
- 1533 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad ieškovės veiksmai OEM ir MSH atžvilgiu iš esmės yra panašūs; jie skiriasi tik tuo, kad MSH numatyta atlikti mokėjimu už išimtinumą siekiama ne sukliudyti tiesioginiam ieškovės klientui kaip tiekėją pasirinkti konkurentą, o neleisti žemiau platinimo grandinėje esančiam platintojui parduoti konkurentų produktus. Reikia pažymėti, kad Komisija neprivalėjo apibrėžti atitinkamos produktų ar geografinės rinkos, kiek tai susiję su MSH. Iš tiesų ieškovės veiksmai MSH atžvilgiu galėjo riboti konkurenciją pasaulinėje CPU x86 rinkoje. Atėmus iš OEM kompiuterių su AMD CPU platinimo kanalą, šie veiksmai galėjo paveikti OEM poreikį įsigyti AMD CPU pasaulinėje CPU x86 rinkoje. Taigi šiais veiksmais siekta apsunkinti AMD patekimą į šią rinką (žr. šio sprendimo 169 punktą), o ši rinką yra bent viena iš tų, kuriose pasireiškė ieškovės elgesys MSH atžvilgiu. Tai, kad ieškovės veiksmai MSH atžvilgiu galėjo būti susiję ir su rinka, kurioje veikė MSH, neleidžia abejoti šia išvada. Todėl nebūtina priimti sprendimo dėl teisingo rinkos, kurioje veikė MSH, apibrėžimo.
- 1534 Kita vertus, ginčijamame sprendime ginčijamų veiksmų antikonkurenciniai mechanizmai vienas kitą papildė. Kalbant apie, viena vertus, nuolaidų ir mokėjimų už išimtinumą ir, kita vertus, nepaslėptų apribojimų papildomumą, pažymėtina, jog Komisija ginčijamo sprendimo 1642 konstatuojamojoje dalyje padarė pagrįstą išvadą, kad nepaslėptų apribojimų taikymo sritis yra konkretesnė nei nuolaidų ir mokėjimų už išimtinumą. Iš tiesų nepaslėpti apribojimai taikomi trumpiau ir daugiausia susiję su vienu konkrečiu produktu ar konkrečių produktų linija arba konkrečiais platinimo kanalais, o susitarimai dėl išimtinumo yra ilgesnės trukmės ir apima bent ištisus verslo segmentus. Taigi įgyvendinant bendrą strategiją nepaslėpti apribojimai reiškia taktinius veiksmus, kuriais siekiama neleisti AMD prieiti prie konkrečių gerai nustatytų produktų ar pardavimo kanalų, o nuolaidos ir mokėjimai už išimtinumą yra labiau strateginiai įrankiai, kuriais siekiama išstumti AMD iš ištisų OEM paklausos segmentų.
- 1535 Dėl OEM suteiktų nuolaidų už išimtinumą ir MSH skirtų mokėjimų už išimtinumą tarpusavio papildomumo Komisija ginčijamo sprendimo 1597 konstatuojamojoje dalyje pagrįstai konstatavo, kad ši veikla buvo vykdoma dviem skirtingais tiekimo grandinės lygmenimis. Net jei, kaip teigia ieškovė,

MSH pirkė iš OEM tik nedaug kompiuterių, kuriems ieškovė suteikė nuolaidas už išimtinumą, ši aplinkybė neleidžia abejoti OEM pritaikytų nuolaidų už išimtinumą ir MSH suteiktų mokėjimų už išimtinumą tarpusavio papildomumu. Iš tiesų skatindama MSH parduoti kompiuterius tik su *Intel* CPU ieškovė įgyvendino papildomą antikonkurencinę priemonę, galėjusią riboti dar ir OEM, kuriems ji nesuteikė nuolaidų už išimtinumą, komercinę laisvę, atimant iš jų kompiuterių su AMD CPU platinimo kanalą. Taigi ieškovė sudarė dar vieną kliūtį AMD patekti į rinką, ir tai buvo papildoma kliūtis, be taikant nuolaidas už išimtinumą sudarytos kliūties.

1536 Antra, ieškovė pirmiausia remiasi tuo, kad pažeidimai apėmė tik ribotą rinkos dalį ir tai paneigė strateginį jos elgesio pobūdį. Per posėdį ji šiuo atžvilgiu pabrėžė, kad 2006 m. dalį ginčijamame sprendime konstatuotas tik vienas neteisėtas veiksmas MSH atžvilgiu, o likusią 2006 m. dalį ir 2007 m. neteisėti veiksmai fiksuoti tik MSH ir *Lenovo* atžvilgiu (žr. šio sprendimo 1528 punktą). Ji priduria, jog minėtame sprendime nekonstatuota, kad *Lenovo* turėjo panašią strateginę reikšmę kaip *Dell* ir HP. Ieškovės veiksmai *Lenovo* atžvilgiu tik nedaug potencialiai paveikė nešiojamųjų kompiuterių pardavimą Sąjungoje. Tas pats pasakytina apie kompiuterių pardavimą, kurį potencialiai paveikė jos veiksmai MSH atžvilgiu, jeigu šie pardavimai būtų vertinami atsižvelgiant į pasaulinius pardavimus. Be to, ieškovė remiasi tuo, kad atitinkami OEM inkriminuojamu laikotarpiu ėmė daugiau pirkti iš AMD ir kad šis padidėjimas viršijo AMD pardavimų augimą likusioje rinkos dalyje ir paneigė strateginį jos elgesio pobūdį.

1537 Tačiau, pirma, tiek, kiek ieškovė teigia, kad pažeidimai apėmė tik ribotą rinkos dalį, reikia pažymėti, kad veiksmą galima laikyti strateginiu net jeigu jis apima tik ribotą rinkos dalį. Iš tiesų šioje byloje nagrinėjamu atveju strateginį ieškovės elgesio pobūdį lemia tai, kad ji mėgino užkirsti AMD kelią prie svarbiausių platinimo kanalų, t. y. *Dell* nuo 2002 m. gruodžio iki 2005 m. gruodžio mėn. ir HP nuo 2002 m. lapkričio iki 2005 m. gegužės mėn. (žr. šio sprendimo 182 punktą). Be to, dėl 2006 m. ir 2007 m. reikia pripažinti, kad atskirų bendrą strategiją sudarančių pažeidimų nuoseklumo nepaneigia aplinkybė, kad pažeidimai, susiję su *Lenovo* ir MSH, buvo ne tokie reikšmingi, palyginti su pažeidimais *Dell* ir HP atžvilgiu. Ši išvada juo labiau darytina, nes MSH turėjo ypatingą strateginę reikšmę, kiek tai susiję su Europos vartotojams skirtų kompiuterių su CPU x86 platinimu (žr. šio sprendimo 183 ir 1507–1511 punktus). Bet kuriuo atveju reikia priminti, kad vidutiniškai neprieinama buvo didelė rinkos dalis (žr. šio sprendimo 187–194 punktus).

1538 Kita vertus, kiek ieškovė remiasi padidėjusiais OEM pirkimais iš AMD inkriminuojamu laikotarpiu, reikia pripažinti, kad ši aplinkybė net negali įrodyti, kad ieškovės veiksmai neturėjo poveikio. Jeigu nebūtų buvę ieškovės elgesio, būtų galima manyti, kad OEM būtų gerokai daugiau pirkusi iš AMD (žr. šio sprendimo 186 punktą).

1539 Trečia, priešingai, nei teigia ieškovė, du 1998 m. lapkričio mėn. elektroniniai laišrai taip pat suteikia informacijos apie strateginį ieškovės požiūrį įgyvendinant savo veiksmus. 1998 m. lapkričio 27 d. [konfidencialu] iš *Intel* parašė: „Tikrai neįsivaizduoju jokių abejonių, jog ilgai norėčiau matyti, kad AMD produktai pasaulyje būtų platinami kaip mažos kainos / mažos vertės produktai be prekių ženklo. Pekino gatvės nuostabios“. Be to, 1998 m. lapkričio 20 d. [konfidencialu] iš *Intel* parašė: „pripažįstant, kad susidūrus su konkurencija, manau, kad būtų geriau, jeigu jie parduotų savo produktus ribotai skverbdamiesi į pasaulinę, užuot smarkiai skverbęsi į matomiausią ir tendencijas formuojančią rinką“. Nors iš tiesų tokie pareiškimai savaime gali būti laikomi gana agresyviai, tačiau ne įtartina verslo kalba, nepaneigiama, kad, atsižvelgiant į kitus jau minėtus įrodymus, abu elektroniniai laišrai patvirtina, kad *Intel* siekė apriboti AMD galimybę patekti į rinką. Be to, priešingai, nei teigia ieškovė, vien tai, kad abu elektroniniai laišrai yra 1998 m., taigi parašyti maždaug prieš ketverius metus iki ginčijamame sprendime nurodyto laikotarpio, nepaneigia jų įrodomosios vertės.

1540 Ketvirta, kadangi ieškovė nesutinka su tuo, kad nuslėpė antikonkurencinį savo veiksmų pobūdį, reikia pažymėti, kad Komisija šiuo atžvilgiu ginčijamo sprendimo 1742 ir 1743 konstatuojamosiose dalyse nurodo tokią informaciją:

- 2006 m. birželio 18 d. I2 [*konfidencialu*] iš *Intel* elektroninį laišką, skirtą [*konfidencialu*] iš *Lenovo*, kuriame buvo patikslinta: „[L1] [*konfidencialu*] pirmiausia norėčiau pabrėžti, kad šiame pranešime esanti informacija yra labai slapta, todėl ir man, ir *Intel* būtų labai nemalonu, jeigu ji būtų atskleista. Rašau visiškai pasitikėdamas jumis, prašau šį pranešimą perskaityti ir tuomet ištrinti neparodžius savo kolektyvui. <...> bet kokia konkurencijos derinimo programa, kurią galėjome įgyvendinti su *Dell*, bus panaikinta jiems pradėjus konkuruoti, todėl atsiras galimybių *Lenovo / Intel*, kurias anksčiau galėjau tik įsivaizduoti <...>“,
- slaptą ieškovės ir MSH susitarimo dėl išimtinumo pobūdį ir ieškovės primygtinius reikalavimus šiuo atžvilgiu,
- susitarimų dėl nuolaidų, kuriuose buvo nerašytų antikonkurencinių sąlygų, susijusių su HP, buvimą,
- ieškovės pastangas pateikti savo elgesį neįtartinu būdu, pasitelkiant eufemizmus.

1541 Pirmiausia dėl 2006 m. birželio 18 d. elektroninio laiško ieškovė paaiškina, kad jis atspindi tik derybų pastangas, kurias dėjo jos [*konfidencialu*] siekdamas įtikinti *Lenovo* turėti daugiau verslo santykių su ja. Tikriausiai ieškovei buvo neįauku, kad trečiasis asmuo, visų pirma *Dell*, sužinos, kad ieškovė išnaudoja *Dell* sprendimą pereiti prie konkurento derėdamasi su kitu OEM. Šis argumentas neatrodo įtikinamas. Iš tiesų, atsižvelgiant į pareiškimą, kad bet kokia konkurencijos derinimo programa bus panaikinta, jeigu *Dell* pradės konkuruoti, elektroniniame laiške pateikiami įrodymai, patvirtinantys, kad ieškovės nuolaidos *Dell* buvo suteiktos su išimtinumo sąlyga (žr. šio sprendimo 460, 463 ir 1124 punktus). Be to, I2 pareiškimas, kad jeigu *Dell* pažeistų šią sąlygą, „*Lenovo / Intel* atsirastų galimybės, kurias anksčiau galėjau tik įsivaizduoti“, reiškia, kad sumažinus *Dell* suteiktas nuolaidas ieškovė anksčiau jos turėtų lengvatinių statusą būtų pasiūliusi *Lenovo* (žr. ginčijamo sprendimo 526 konstatuojamąją dalį). Todėl I2 prašymas [*konfidencialu*] iš *Lenovo* ištrinti elektroninį laišką įrodo, kad jis siekė nuslėpti antikonkurencinį ieškovės santykių su *Dell* ir *Lenovo* pobūdį.

1542 Antra, kalbant apie slaptą su MSH sudaryto susitarimo dėl išimtinumo pobūdį, pažymėtina, jog šio sprendimo 1490–1492 punktuose išsamiau įrodyta, kad į susitarimus dėl išimtinumo buvo įtraukta neišimtinumo sąlyga, todėl susitarimuose dėl bendradarbiavimo nurodyta priešingai, nei iš tikrųjų susitarta.

1543 Trečia, dėl nerašytų antikonkurencinių sąlygų taikymo HP atžvilgiu ieškovė nurodo tik tai, kad HP pagal sutartis nebuvo saistoma išimtinumo įpareigojimų ar kitų nerašytų sąlygų. Tačiau nerašytos HPA susitarimų sąlygos neturėjo būti teisiškai privalomos, kad galėtų paskatinti HP jų laikytis (žr. šio sprendimo 106 punktą). Kadangi ginčijamame sprendime padaryta pagrįsta išvada, kad pagal HPA susitarimus suteiktoms nuolaidoms buvo taikoma nemažai nerašytų antikonkurencinių sąlygų (žr. šio sprendimo 666–873 punktus), nerašytas sąlygų pobūdis taip pat yra įrodymas, patvirtinantis tai, kaip ieškovė mėgino nuslėpti savo antikonkurencinius veiksmus.

1544 Ketvirta, kalbant apie tai, kad ieškovė naudojo eufemizmus, pirmiausia reikia pažymėti, jog Komisija ginčijamo sprendimo 661 konstatuojamojoje dalyje padarė išvadą, kad ieškovė įvairiuose dokumentuose kaip eufemizmą vartojo akronimą VOC, kuris reiškė „pasirinktas tiekėjas“ (anglų k. *vendor of choice*), norėdama pasakyti, kad MSH buvo įsipareigojusi ieškovei pagal išimtinumo sąlygą. Ginčijamo sprendimo 662 konstatuojamojoje dalyje Komisija patikslina, kad taip pat buvo toks dokumentas „Pardavimo ir rinkodaros medžiagos kūrimo atmintinė“ (anglų k. *Sales and Marketing*

Creation Reference Card), kurią buvo parengusi ieškovės teisės tarnyba. To dokumento skyriuje „Keblios sąvokos“ žodžius, reiškčius galbūt netinkamą elgesį, susijusį su išimtinumo santykiais, siūlyta keisti fraze „pasirinktas tiekėjas“:

„VISUR venkite BET KOKIŲ militaristinių, agresyvių frazių (įskaitant vidaus elektroninius laiškus, atmintines <...>), pvz. „sudaryti kliūtis“ <...>, „išstumti konkurentą <...>, „karas <...>“, „kova <...>“, „ryšys <...>“, „svertas <...>“, „dominuoti <...>“, „nuo viršaus į apačią <...>“, „sutriuškinimas <...>“, „sunaikinti konkurenciją <...>“ „žudyti <...>“, „susieti <...>“, „technologiniai išbandymai“, ir vietoj jų vartoti: „vadovauti <...>“, „apibrėžti specifikacijas <...>“, „didinti rinkos segmentą <...>“, „būti pasirinktuoju tiekėju <...>“, „remtis <...>“, „didinti vertę <...>“.

1545 Antra, ginčijamo sprendimo 1743 konstatuojamojoje dalyje paminėti keli 2004 m. balandžio 30 d. elektroniniai laišakai. Pagal tą sprendimą *Intel* darbuotojas Vokietijoje nurodė *Intel* pastangas „sėkmingai sukliudyti *Opteron* išplėsti savo verslo santykius su mūsų pagrindiniais klientais“. *Intel* darbuotojas Prancūzijoje į šį elektroninį laišką atsakė: „prašau labai atsargiai vartoti tokias frazes kaip „sėkmingai sukliudyti *Opteron*“, kurias galima būtų klaidingai aiškinti kaip antikonkurencines. – Manau, turite omenyje „laimėti su IA prieš *Opteron*“. – Jeigu matysite, kad kiti vartoja panašias frazes, prašau jiems priminti, kad šiuo metu ES FTC atliekami tyrimai, netikėti patikrinimai ir kt.“. Ginčijamame sprendime patikslinta, kad šis susirašinėjimas vyko anksčiau, nei Komisija atliko patikrinimus.

1546 Ieškovė pripažįsta niekada neneigusi, jog sąvoka „pasirinktas tiekėjas“ gali reikšti, kad klientas savo išimtinė arba beveik išimtinė tiekėja yra pasirinkęs ją. Tačiau, jos teigimu, „pardavimo ir rinkodaros medžiagos kūrimo atmintinė“ nepatvirtina Komisijos aiškinimo, kad ji reiškia kokią nors privalomą išipareigojimą. Tai yra tiesiog verslo partneriams informuoti skirtas dokumentas, kad būtų išvengta kalbos, kurią konkurencijos institucijos galėtų klaidingai suprasti. Dėl 2004 m. balandžio 30 d. elektroninio laiško ieškovė pabrėžia, kad jo tikslas taip pat tebuvo įspėti nevartoti žodžių, kurie „galėtų būti klaidingai aiškinami kaip antikonkurenciniai“, ir tai buvo teisėtos pastangos.

1547 Tačiau reikia skirti atvejį, kai įmonė rūpinasi tuo, kad konkurencijos institucija klaidingai nesuvoktų jos teisėto elgesio, ir atvejį, kai ji siekia, kad nebūtų išaiškinta jos antikonkurencinė veikla. Aišku, iš principo įmonė tikrai gali teisėtai įspėti savo darbuotojus nevartoti žodžių, kuriuos konkurencijos institucija galėtų suprasti klaidingai. Vis dėlto ši aplinkybė rodo, kad įmonė slėpė antikonkurencinį savo veiksmų pobūdį, jeigu šie veiksmai įrodyti kitais įrodymais.

1548 Galiausiai ieškovė nurodo, kad Komisija pateikė konkrečius kaltinimus dėl slėpimo tik MSH, HP ir *Lenovo* atveju. Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad ginčijamo sprendimo 1742 ir 1743 konstatuojamosios dalys susijusios su bendros strategijos įrodymais ir kad šio sprendimo 1539 punkte pateikti įrodymai jose nurodyti kaip požymiai. Reikia pripažinti, kad šie įrodymai teisiniu požiūriu pakankamai įrodo, kad ieškovė stengėsi nuslėpti antikonkurencinį savo elgesio pobūdį, bent kiek tai susiję su santykiais su *Dell*, HP, *Lenovo* ir MSH. Siekdama įrodyti, kad ieškovė įgyvendino bendrą strategiją išstumti AMD iš rinkos, Komisija ginčijamame sprendime neprivalėjo įrodyti slėpimo pastangų kiekvieno įgyvendinto veiksmo atžvilgiu ir galėjo tiesiog išvardyti įrodymus, susijusius su šiomis keturiomis įmonėmis.

1549 Be to, ginčijamo sprendimo 1742 ir 1743 konstatuojamosiose dalyse kaip požymiai pateikti įrodymai patvirtinti bendra to sprendimo 167 konstatuojamosios dalies išvada, jog visi *Intel* veiksmai turėjo bendrą kryptį tuo požiūriu, kad daug *Intel* ir jos klientų susitarimų, kartais vertų kelių milijonų ar net milijardų JAV dolerių, buvo sudaryti draugiškai sutarus arba juose buvo svarbių nerašytų sąlygų. Taigi kaltinimas naudojantis nerašytas antikonkurencines sąlygas yra susijęs ne tik su ieškovės elgesiu *Dell*, HP, *Lenovo* ir MSH atžvilgiu, bet apima ir ieškovės elgesį visų OEM ir MSH atžvilgiu.

1550 Aišku, ieškovė teigia, kad CPU rinkoje, kuriai būdinga sparti naujų produktų kaita ir didelis esamų produktų kainų smukimas, neformalius susitarimus lemia pramonės sektoriaus tempas ir pačių OEM poreikiai. Tačiau reikia pripažinti, kad nors įmonės gali neformaliai sudaryti susitarimus, atitinkančius

konkurencijos taisyklės, tokių neformalių antikonkurencinių sąlygų naudojimas gali būti pastangų jas nuslėpti požymis. Šioje byloje tokių požymių rodo ne tik neformalus ieškovės ir OEM arba MSH sudarytų susitarimų pobūdis, bet ir, bent kiek tai susiję su HP ir *Lenovo*, nerašytų antikonkurencinių sąlygų vartojimas, neįtraukiant jų į rašytines sutartis, ar net, kiek tai susiję su MSH, rašytinės sąlygos, kuriose buvo nurodyta priešingai, nei iš tikrųjų susitarta.

- 1551 Remiantis šio sprendimo 1540–1550 punktuose padarytomis išvadomis galima konstatuoti, kad Komisija teisiniu požiūriu pakankamai įrodė, jog ieškovė mėgino nuslėpti antikonkurencinį savo veiksmų pobūdį. Todėl nebūtina priimti sprendimo dėl kitų Komisijos argumentų, susijusių su tuo, ar yra kitų aplinkybių, patvirtinančių minėtus įrodymus ar tiksliau įrodančių, kad ieškovė taip pat slėpė savo antikonkurencinius veiksmus, susijusius su *Acer* ir *NEC*, priimtino ar pagrįstumo.
- 1552 Remiantis visais pateiktais svarstymais reikia pripažinti, kad Komisija teisiniu požiūriu pakankamai įrodė, kad ieškovė įgyvendino bendrą ilgalaikę strategiją, kuria siekė užkirsti AMD kelią prie strateginiu požiūriu svarbiausių pardavimo kanalų.

III – Dėl reikalavimų, kuriais siekiama baudos panaikinimo arba sumažinimo

- 1553 Pagal ginčijamo sprendimo rezoliucinės dalies 2 straipsnį ieškovei skirta 1,06 mlrd. eurų bauda.
- 1554 Pagal 2006 m. gairių 19 straipsnį Komisija nustatė, kad bazinis baudos dydis priklausė nuo pardavimo vertės dalies, apskaičiuotos remiantis pažeidimo sunkumu, padaugintos iš pažeidimo metų skaičiaus (žr. ginčijamo sprendimo 1778 konstatuojamąją dalį).
- 1555 Komisija nustatė, kad pardavimų vertė, į kurią reikia atsižvelgti, yra 3 876 827 021 eurų, ir tai – CPU x86 pardavimų vertė pagal *Intel* sąskaitas faktūras, išrašytas EEE rinkoje įsikūrusioms įmonėms per paskutinius pažeidimo metus (žr. ginčijamo sprendimo 1773–1777 konstatuojamąsias dalis).
- 1556 Dėl pažeidimo sunkumo pažymėtina, kad Komisija atsižvelgė būtent į pažeidimo pobūdį, atitinkamų šalių rinkos dalį ir pažeidimo geografinę aprėptį. Komisija taip pat atsižvelgė į tai, kad *Intel* padarė vieną pažeidimą, kad šio vieno pažeidimo intensyvumas bėgant metams keitėsi, kad dauguma nagrinėtų atskirų piktnaudžiavimo apraiškų buvo daugiausia susijusių su 2002–2005 m. laikotarpiu, kad piktnaudžiavimai skyrėsi, atsižvelgiant į galimą jų antikonkurencinį poveikį ir kad *Intel* ėmėsi priemonių nuslėpti ginčijamame sprendime nustatytus veiksmus. Todėl Komisija nustatė 5 % dydį (žr. ginčijamo sprendimo 1779–1786 konstatuojamąsias dalis).
- 1557 Dėl pažeidimo trukmės Komisija pripažino, kad piktnaudžiauti pradėta 2002 m. spalio mėn. ir tai tęsėsi bent iki 2007 m. gruodžio mėn. Taigi piktnaudžiavimas truko penkerius metus ir tris mėnesius, o pagal 2006 m. gairių 24 punktą, siekiant atsižvelgti į šią trukmę, taikomas daugiklis 5,5 (žr. ginčijamo sprendimo 1787 ir 1788 konstatuojamąsias dalis).
- 1558 Atsižvelgdama į visa tai, kas nurodyta, Komisija manė, kad *Intel* skirtinos baudos bazinį dydį reikia padidinti iki 1 060 000 000 eurų (žr. ginčijamo sprendimo 1789 konstatuojamąją dalį). Ji nenustatė nei lengvinančių, nei sunkinančių aplinkybių (žr. minėto sprendimo 1790–1801 konstatuojamąsias dalis).
- 1559 Ieškovė, palaikoma ACT, teigia, kad, atsižvelgiant į Bendrojo Teismo neribotą jurisdikciją pagal SESV 261 straipsnį ir Reglamento Nr. 1/2003 31 straipsnį, dėl toliau nurodytų priežasčių baudą reikia panaikinti arba iš esmės sumažinti. Pirma, Komisija neteisingai taikė 2006 m. gaires ir atsižvelgė į visiškai nereikšmingus argumentus. Antra, ieškovė nepažeidė EB 82 straipsnio tyčia ar dėl aplaidumo. Trečia, baudos dydis yra akivaizdžiai neproporcingas.

A – Dėl tariamai neteisingo 2006 m. gairių taikymo ir tariamo atsižvelgimo į visiškai nereikšmingus argumentus

- 1560 Ieškovė teigia, kad apskaičiuojant bazinį baudos dydį padarytos kelios klaidos. Pirma, Komisija teisingai neįvertino produktų ar paslaugų, su kuriomis pažeidimas buvo susijęs 2006 m. sausio–rugsėjo mėn. Be to, ji išpūtė baudos dydį, panaudodama *Intel* pardavimų visose EEE valstybėse narėse 2007 m. gruodžio mėn. dydį, nors pažeidimo laikotarpiu į EEE įstojo 12 valstybių narių. Antra, Komisija nepagrįstai atsižvelgė į slėpimą nustatydama pažeidimo sunkumą. Trečia, Komisija nepagrįstai pritaikė savo išvadą dėl vieno pažeidimo buvimo kaip sunkinančią aplinkybę visam numatytam laikotarpiui. Ketvirta, ginčijamas sprendimas yra klaidingas, nes Komisija už kiekvieno pažeidimo trukmę pritaikė daugiklį 5,5. Penkta, Komisija taikė savo gaires atgaline data.
- 1561 Pirmiausia reikia pripažinti, kad ginčijamo sprendimo 1747 ir 1748 konstatuojamosiose dalyse Komisija padarė pagrįstą išvadą, kad padarytas vienas tęstinis EB 82 straipsnio pažeidimas, kuris truko nuo 2002 m. spalio mėn. iki 2007 m. gruodžio mėn. ir kuriuo siekta išstumti konkurentus iš rinkos, remdamasi įrodymais, kad buvo bendra strategija, kuria siekta užkirsti AMD kelią prie strateginiu požiūriu svarbiausių pardavimo kanalų (žr. šio sprendimo 1523–1552 punktus).
- 1562 Iš tiesų iš teismų praktikos matyti, kad vieno tęstinio pažeidimo sąvoka susijusi su visuma veiksmų, kurie yra bendro plano dalis, nes vienodas šių veiksmų tikslas iškreipia konkurenciją bendrojoje rinkoje. Norint įvairias elgesio apraiškas kvalifikuoti kaip vieną tęstinį pažeidimą, reikia patikrinti, ar jos viena kitą papildo taip, kad kiekviena šia apraiška siekiama kovoti su vienu ar daugiau įprasto konkuravimo būdo padarinių, o joms tarpusavyje sąveikaujant padedama siekti šio bendro plano tikslų. Šiuo atžvilgiu reikia atsižvelgti į visas aplinkybes, galinčias patvirtinti arba paneigti minėtą ryšį, kaip antai į įvairių nagrinėjamų veiksmų taikymo laikotarpį, turinį (įskaitant taikytus metodus) ir iš dalies – tikslą (šio sprendimo 64 punkte minėto Sprendimo *AstraZeneca* 892 punktas).
- 1563 Reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo išvados, susijusios su bendros strategijos buvimu, atitinka šiuos reikalavimus. Todėl Komisija galėjo iš tų išvadų spręsti, kad ieškovė padarė vieną tęstinį pažeidimą. Šiuo atžvilgiu visų pirma reikia priminti ginčijamame sprendime nurodytų pažeidimų nuoseklumą, taip pat jų panašumą ir papildomumą. Atskirais veiksmais, kuriais kaltinama ieškovė, buvo siekiama to paties tikslo, nes jais visais norėta išstumti AMD iš pasaulinės CPU x86 rinkos. Šiuo atžvilgiu šie veiksmai papildė vieni kitus, nes buvo vykdomi dviem skirtingais tiekimo grandinės lygmenimis; nepaslėpti apribojimai buvo taktiniai veiksmai, kuriais siekta užkirsti AMD kelią prie konkrečių aiškiai nustatytų produktų ar platinimo kanalų, o nuolaidos ir mokėjimai už išimtinumą yra labiau strateginės priemonės, skirtos užkirsti AMD kelią prie ištisių OEM paklausos segmentų. Be to, visų pirma reikia priminti, kad atskirų veiksmų nuoseklumo nepaneigia aplinkybė, kad pažeidimai, susiję su *Lenovo* ir *MSH*, nebuvo tokie reikšmingi kaip pažeidimai, susiję su *Dell* ir *HP* (žr. šio sprendimo 1525–1537 punktus).
- 1564 Taigi pagal teismų praktiką Komisija turėjo teisę skirti vieną baudą. Šiuo atžvilgiu ji neprivalėjo ginčijamo sprendimo motyvuose atskirai nurodyti, kaip atsižvelgė į kiekvieną inkriminuojamą piktnaudžiavimo elementą nustatydama baudą (šiuo klausimu žr. 1994 m. spalio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tetra Pak prieš Komisiją*, T-83/91, Rink. p. II-755, 236 punktą ir šio sprendimo 75 punkte minėto Sprendimo *Michelin II* 265 punktą).
- 1565 Būtent atsižvelgiant į pateiktus svarstymus reikia patikrinti ieškovės argumentus, susijusius su tariamai neteisingu 2006 m. gairių taikymu.

1. Dėl argumento, kad produktai, su kuriais pažeidimas buvo susijęs 2006 m. sausio–rugsėjo mėn., klaidingai vertinami ir kad Komisija neatsižvelgė į tai, jog 12 valstybių buvo EEE narės tik dalį pažeidimo laikotarpio

1566 Viena vertus, ieškovė teigia, kad bauda yra neteisėta, nes 5 % metinis dydis buvo pritaikytas pernelyg didelei 2006 m. sausio–rugsėjo mėn. apyvartai. Komisija neapibrėžė nei prekės, nei atitinkamos geografinės rinkos, kiek tai susiję su teiginiais dėl MSH. Kadangi įtariamas piktnaudžiavimas MSH atžvilgiu buvo vienintelis pažeidimas, kuris galėjo būti susijęs su EEE teritorija nuo 2006 m. sausio mėn. bent iki 2006 m. rugsėjo mėn., Komisija padarė klaidą, kai teikdama kaltinimą, nesusijusį su šia rinka, rėmėsi visos EEE CPU x86 rinkos apyvarta. Apskaičiuodama baudos dydį Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, nes neatsižvelgė į ribotą įtariamo pažeidimo geografinę aprėptį tuo laikotarpiu. MSH nevykdė aktyvios veiklos daugelyje EEE valstybių narių, o mažmeninės rinkos paprastai buvo tik nacionalinės.

1567 Kita vertus, ieškovė priekaištauja Komisijai, kad ši išpūtė baudos dydį, ginčijamo sprendimo 1784 konstatuojamojoje dalyje padariusi išvadą, kad „neteisėtas elgesys buvo įgyvendinamas visoje EEE“, ir panaudojo *Intel* pardavimų dydį visose EEE valstybėse narėse 2007 m. gruodžio mėn., t. y. kai baigėsi pažeidimo laikotarpis. Tačiau pažeidimo laikotarpiu į EEE įstojo 12 valstybių narių, kurios anksčiau nepriklausė Komisijos jurisdikcijai. Jeigu sprendime už kiekvieną pažeidimą būtų buvusi paskirta atskira bauda, būtų reikėję neatsižvelgti į *Intel* pardavimų vertę tose valstybėse arba taikyti mažesnę daugiklį.

1568 Šie argumentai neįtikina.

1569 Viena vertus, siekdama nustatyti bazinį skirtinos baudos dydį Komisija pagal 2006 m. gairių 13 punktą remsis tiesiogiai ar netiesiogiai su pažeidimu susijusių įmonės prekių ar paslaugų pardavimo verte atitinkamame geografiniame EEE teritorijos sektoriuje. Ta nuostata apima pardavimus atitinkamoje rinkoje (2011 m. birželio 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Putters International prieš Komisiją*, T-211/08, Rink. p. II-3729, 59 punktas). Pagal tą patį punktą paprastai Komisija remsis ištisų paskutinių įmonės dalyvavimo darant pažeidimą metų pardavimo rezultatais.

1570 Kita vertus, iš 2006 m. gairių 22 punkto matyti, kad pažeidimo geografinė aprėptis yra vienas iš veiksnių, į kurį galima atsižvelgti nustatant pažeidimo sunkumą, taigi sprendžiant, ar pardavimų, į kuriuos reikia atsižvelgti, vertės dalis, kuri 2006 m. gairių 21 punkte yra daugiausia 30 %, turi būti mažesnė, ar didesnė.

1571 Taigi, nors tiesa yra tai, kad ir 2006 m. gairių 13 punkte, ir jų 21 punkte kalbama apie pažeidimo geografinę aprėptį, vis dėlto reikia pripažinti, kad šioje byloje nagrinėjamu atveju Komisija, neatsižvelgusi į rinkos, kurioje veikė MSH, geografinę aprėptį ir tai, kad 12 valstybių buvo EEE narės tik dalį pažeidimo laikotarpio, nepažeidė nei 2006 m. gairių 13 punkto, nei jų 21 punkto, kaip bus paaiškinta toliau.

a) Dėl 2006 m. gairių 13 punkto pažeidimo

1572 Iš ginčijamo sprendimo 792–836 konstatuojamųjų dalių matyti, jog Komisija padarė išvadą, kad atitinkama rinka buvo pasaulinė CPU x86 rinka. Pagal minėto sprendimo 1773 konstatuojamąją dalį 3 876 827 021 eurų suma, kuria Komisija rėmėsi kaip pardavimų verte, į kurią reikia atsižvelgti, reiškia CPU x86 pardavimų vertę pagal *Intel* sąskaitas faktūras, išrašytas EEE rinkoje įsikūrusioms įmonėms per paskutinius pažeidimo metus. Nustatant šią vertę neatsižvelgta nei į tariamai siauresnę rinkos, kurioje veikė MSH, geografinę aprėptį, nei į tai, kad 12 valstybių buvo EEE narės tik dalį pažeidimo laikotarpio.

- 1573 Tačiau reikia pripažinti, kad, neatsižvelgusi į rinkos, kurioje vykdė veiklą MSH, geografinę aprėptį ir į Sąjungos plėtrą pažeidimo laikotarpiu, Komisija netaikė 2006 m. gairių 13 punkto neteisingai.
- 1574 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad šioje byloje nagrinėjamu atveju Komisija turėjo teisę skirti vieną baudą ir neprivalėjo atskirai nurodyti, kaip atsižvelgė į kiekvieną inkriminuojamą piktnaudžiavimo elementą nustatydamą baudą (žr. šio sprendimo 1564 punktą).
- 1575 Viena vertus, reikia pripažinti, kad pagal 2006 m. gairių 13 punktą metai, kurie paprastai yra reikšmingi nustatant pardavimų vertę, yra paskutiniai ištisi dalyvavimo darant pažeidimą metai, t. y. šioje byloje – 2007 metai. Ieškovė neteigia, kad Komisija turėjo nukrypti nuo šios taisyklės ir pasirinkti kitus referencinius metus. Tačiau Komisija konstatavo piktnaudžiavimą ištisais 2007 metais ne tik MSH, bet ir *Lenovo* atžvilgiu. Kalbant apie ieškovės elgesį *Lenovo* atžvilgiu 2007 m., pažymėtina, jog ieškovė neginčija, kad atitinkama rinka buvo pasaulinė CPU x86 rinka. Kadangi bent viena iš ieškovės piktnaudžiavimo apraiškų 2007 m. buvo susijusi su pasauline CPU x86 rinka, Komisija netaikė savo gairių neteisingai, kai nustatė pardavimų vertę tik pagal CPU x86 rinką, o ne tariamai mažesnę kompiuterių platinimo vartotojams rinką, kurioje veikė MSH.
- 1576 Bet kuriuo atveju reikia priminti, kad Komisija neprivalėjo apibrėžti atskiros prekės ar geografinės rinkos, kiek tai susiję su MSH, ir kad ieškovės veiksmai MSH atžvilgiu galėjo riboti konkurenciją pasaulinėje CPU x86 rinkoje (žr. šio sprendimo 1533 punktą). Kadangi Komisija neprivalėjo apibrėžti atskiros geografinės rinkos, kiek tai susiję su MSH, ji taip pat neturėjo atsižvelgti į ribotą tokios hipotetinės geografinės rinkos aprėptį, nustatydamą pardavimų vertę pagal 2006 m. gairių 13 punktą.
- 1577 Kita vertus, reikia pripažinti, kad 12 valstybių narių, įstojusių į EEE pažeidimo laikotarpiu, buvo jos narės visus 2007 m. Kadangi pagal 2006 m. gairių 13 punktą metai, reikšmingi nustatant pardavimų vertę, šioje byloje nagrinėjamu atveju yra 2007 m., Komisija neprivalėjo nustatydamą pardavimų vertės dydį atsižvelgti į tai, kad pažeidimo laikotarpio dalį šios valstybės narės nepriklausė EEE.

b) Dėl 2006 m. gairių 21 punkto pažeidimo

- 1578 Reikia pažymėti, kad, kalbant apie pažeidimo sunkumą, Komisija ginčijamo sprendimo 1784 konstatuojamojoje dalyje konstatavo, kad ieškovės strategija išstumti AMD buvo pasaulinio masto. Vertinant pažeidimo sunkumą ši aplinkybė reiškė, kad pažeidimas apėmė visą EEE.
- 1579 Reikia pripažinti, kad, neatsižvelgusi į rinkos, kurioje veikė MSH, geografinę aprėptį, Komisija netaikė 2006 m. gairių 21 punkto neteisingai.
- 1580 Iš tiesų vien tai, kad 2006 m. dalį ginčijamame sprendime nustatytas tik vienas neteisėtas veiksmas MSH atžvilgiu, negali leisti abejoti išvada, kad ieškovės strategija išstumti AMD geografiniu požiūriu buvo pasaulinio masto. Iš tiesų reikia priminti, kad Komisija neprivalėjo apibrėžti atskiros prekės ar geografinės rinkos, kiek tai susiję su MSH, ir kad ieškovės veiksmai MSH atžvilgiu galėjo riboti konkurenciją pasaulinėje CPU x86 rinkoje (žr. šio sprendimo 1533 punktą). Be to, kadangi ieškovės veiksmai MSH atžvilgiu įėjo į bendrą nuoseklią strategiją, jos nebuvo galima nagrinėti atskirai. Ši strategija geografiškai apėmė visą pasaulį. Todėl ginčijamame sprendime Komisija padarė pagrįstą išvadą, kad pažeidimas apėmė visą EEE.
- 1581 Be to, reikia pripažinti, kad Komisija, taip pat neturėjo atsižvelgti į tai, kad 12 valstybių narių priklausė EEE tik pažeidimo laikotarpio dalį, kai vertindama pažeidimo sunkumą manė, jog pasaulinė strategijos išstumti AMD aprėptis reiškė, kad pažeidimas apėmė visą EEE.
- 1582 Iš tiesų reikia pabrėžti, jog Komisija pripažino tik tai, kad pažeidimas apėmė visą EEE. Taigi ji dinamiškai nurodė valstybes, kurios atitinkamai priklausė EEE konkrečiu pažeidimo laikotarpio momentu. Komisija neprivalėjo paskirstyti geografinės aprėpties, į kurią atsižvelgė vertindama vieno

pažeidimo sunkumą, pagal skirtingas valstybes, įstojusias į EEE konkrečiu pažeidimo laikotarpio momentu. Iš tiesų Komisija neprivalėjo atskirai nurodyti, kaip atsižvelgė į kiekvieną inkriminuojamą piktnaudžiavimo elementą nustatydama baudą (žr. šio sprendimo 1564 punktą).

2. Dėl atsižvelgimo į pažeidimų nuslėpimą

1583 Reikia pažymėti, kad, siekdama įvertinti pažeidimo sunkumą, Komisija ginčijamo sprendimo 1785 konstatuojamojoje dalyje atsižvelgė į tai, kad ieškovė ėmėsi priemonių ginčijamame sprendime nustatytiems veiksams nuslėpti.

1584 Ieškovė tvirtina, kad Komisija klaidingai atsižvelgė į tariamą pažeidimo slėpimą, nes ji to neįrodė. Be to, Komisijos teiginiai dėl šio slėpimo buvo susiję tik su MSH, HP ir *Lenovo*, todėl jų nereikėjo taikyti bendrai visiems pažeidimams.

1585 Šiems argumentams negalima pritarti.

1586 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad slapta Sąjungos konkurencijos normų pažeidimas yra aplinkybė, galinti padidinti pažeidimo sunkumą (šiuo klausimu žr. 2006 m. gruodžio 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Raiffeisen Zentralbank Österreich ir kt. prieš Komisiją*, T-259/02-T-264/02 ir T-271/02, Rink. p. II-5169, 252 punktą ir šio sprendimo 139 punkte minėto Sprendimo *Imperial Chemical Industries prieš Komisiją* 446 punktą). Šioje byloje vertindama pažeidimo sunkumą Komisija atsižvelgė į *Intel* mėginimus nuslėpti savo elgesį, taip pat į įvairius kitus veiksnius.

1587 Reikia priminti, kad ginčijamame sprendime pateikti įrodymai teisiniu požiūriu pakankamai patvirtina, kad ieškovė mėgino nuslėpti antikonkurencinį savo elgesio pobūdį, bent kiek tai susiję su jos santykiais su *Dell*, HP, *Lenovo* ir MSH (žr. šio sprendimo 1540–1551 punktus). Priešingai, nei teigia ieškovė, Komisijai pakanka pateikti konkrečius teiginius dėl slėpimo šių keturių įmonių atžvilgiu, kad į slėpimą būtų atsižvelgta kaip į vieną iš veiksnių, lėmusių vieno pažeidimo sunkumą. Iš tiesų Komisija neprivalėjo atskirai nurodyti, kaip atsižvelgė į kiekvieną inkriminuojamą piktnaudžiavimo elementą nustatydama baudą (žr. šio sprendimo 1564 punktą).

3. Dėl sunkinančio vieno pažeidimo konstatavimo pobūdžio

1588 Reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo 1747 konstatuojamojoje dalyje darydama išvadą, susijusias su bendros strategijos buvimu, Komisija konstatavo, kad atskiri ieškovės veiksmai, vertinami kartu, galėjo sukelti dar didesnę poveikį rinkai arba šis poveikis buvo tikėtinas. Ginčijamo sprendimo 1785 konstatuojamojoje dalyje darydama išvadą, susijusias su pažeidimo sunkumu, Komisija pažymėjo atsižvelgusi į tai, kad *Intel* padarė vieną pažeidimą, kad šio vieno pažeidimo intensyvumas metams bėgant kito, kad dauguma nagrinėjamų atskirų piktnaudžiavimo apraiškų daugiausia susijusios su 2002–2005 m. laikotarpiu ir kad skyrėsi piktnaudžiavimo apraiškų galimas antikonkurencinis poveikis.

1589 Ieškovė teigia, kad nustatydama pažeidimo sunkumą Komisija „tikriausiai“ atsižvelgė į vieno pažeidimo konstatavimą kaip į sunkinančią aplinkybę. Vieno pažeidimo kaip sunkinančios aplinkybės taikymas yra neteisingas, nes, kalbant apie tam tikrus laikotarpius, nebuvo galima įrodyti, kad „tokia aplinkybė“ galėtų padidinti inkriminuojamo elgesio sunkumą. Dėl 2006 m. dalies, kai vieninteliai ryšį su EEE turėję veiksmai buvo susiję su MSH, pažymėtina, kad nebuvo jokio pagrindo laikyti ieškovės elgesio sunkinančiu pažeidimą dėl to, kad pažeidimas buvo vienas.

1590 Todėl reikia atmesti šiuos argumentus.

1591 Reikia priminti, kad šioje byloje nagrinėjamu atveju Komisija turėjo teisę skirti vieną baudą ir kad neprivalėjo atskirai nurodyti, kaip atsižvelgė į kiekvieną inkriminuojamą piktnaudžiavimo elementą ją nustatydama (žr. šio sprendimo 1564 punktą). Be to, ieškovės argumentas paremtas klaidinga prielaida,

kad Komisija neteisėtą elgesį įvertino kaip sunkesnę ir į ją reikėjo atsižvelgti dėl to, kad buvo padarytas vienas pažeidimas. Tačiau taip nėra. Komisija manė, kad šio pažeidimo intensyvumas metams bėgant kito, kad dauguma nagrinėjamų atskirų piktnaudžiavimo apraiškų daugiausia susijusios su 2002–2005 m. laikotarpiu ir kad skyrėsi piktnaudžiavimo apraiškų galimas antikonkurencinis poveikis. Šiomis išvadomis teisiniu požiūriu pakankamai atsižvelgiama į aplinkybę, kad 2006 m. dalį su MSH susijęs pažeidimas buvo vienintelis ginčijamame sprendime nustatytas pažeidimas, turėjęs ryšį su EEE.

4. Dėl daugiklio 5,5 taikymo už pažeidimo trukmę

¹⁵⁹² Reikia pažymėti, kad, kiek tai susiję su pažeidimo trukme, Komisija ginčijamo sprendimo 1787 ir 1788 konstatuojamosiose dalyse pripažino, kad piktnaudžiauti pradėta 2002 m. spalio mėn. ir tas piktnaudžiavimas tęsėsi bent iki 2007 m. gruodžio mėn. Taigi jis truko penkerius metus ir tris mėnesius, todėl, siekiant atsižvelgti į šią trukmę, pagal 2006 m. gairių 24 punktą jam buvo pritaikytas daugiklis 5,5.

¹⁵⁹³ Ieškovės teigimu, ginčijamas sprendimas yra klaidingas tiek, kiek Komisija taikė daugiklį 5,5 už kiekvieno pažeidimo trukmę. Šis metodas buvo jai nenaudingas, nes kiekvienas pažeidimas OEM atžvilgiu truko gerokai trumpiau nei visas pažeidimo laikotarpis.

¹⁵⁹⁴ Šis argumentas neįtikina.

¹⁵⁹⁵ Iš tiesų, priešingai, nei teigia ieškovė, Komisija taikė daugiklį 5,5 ne kiekvienai atskirai pažeidimo daliai, o visam pažeidimui. Kadangi Komisija pagrįstai konstatavo, kad nuo 2002 m. spalio mėn. iki 2007 m. gruodžio mėn. buvo padarytas vienas pažeidimas (žr. šio sprendimo 1561–1563 punktus), šio metodo negalima kritikuoti.

5. Dėl 2006 m. gairių taikymo atgaline data

¹⁵⁹⁶ Ieškovė teigia, kad Komisija pažeidė negaliojimo atgal ir teisėtų lūkesčių apsaugos principus, nes taikė 2006 m. gaires atgaline data. Tam tikrų gairių pakeitimą kitomis gairėmis reikia skirti nuo to, kai gairės buvo pirmą kartą priimtose. Gairių priėmimas pirmą kartą sukūrė teisėtą lūkestį, kurio iki tol nebuvo, todėl naujos gairės negali būti taikomos atgaline data.

¹⁵⁹⁷ Šis argumentas yra nepriimtinas.

¹⁵⁹⁸ Iš tiesų iš teismų praktikos matyti, kad nei pagal teisinio saugumo principą, nei pagal nusikaltimų ir bausmių teisėtumo principą, įtvirtintą EŽTK 7 straipsnio 1 dalyje, Komisijai nedraudžiama nuspręsti priimti ir taikyti naujas baudų apskaičiavimo gaires net ir po pažeidimo padarymo. Veiksmingo konkurencijos normų taikymo interesas pateisina tai, kad, neperžengiant Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnyje nustatytų ribų, įmonė turi atsižvelgti į tai, kad bendra Komisijos konkurencijos politika baudų srityje, susijusi tiek su baudų apskaičiavimo metodu, tiek su jų dydžiu, gali pasikeisti (2012 m. vasario 2 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Denki Kagaku Kogyo ir Denka Chemicals prieš Komisiją*, T-83/08, neskelbiamo Rinkinyje, 98–127 punktai). Ši išvada taip pat taikytina, kalbant apie Pagrindinių teisių chartijos 49 straipsnio 1 dalį. Taigi Komisija juo labiau turėjo teisę taikyti savo 2006 m. gaires vienam pažeidimui, kuris buvo nutrauktas tik po jų priėmimo.

B – Dėl to, kad EB 82 straipsnis tariamai nebuvo pažeistas tyčia ar dėl aplaidumo

¹⁵⁹⁹ Ieškovė teigia, kad nesiėlgė aplaidžiai. Siekdama patvirtinti šį teiginį ji iš esmės nurodo, kad sąlyginės nuolaidos ne visada yra neteisėtos, o nepaslėpti apribojimai nėra nauja piktnaudžiavimo kategorija. Ji įrodė, kad Komisija neįrodė AMD išstūmimo strategijos buvimo. Komisija padarė klaidą manydama,

kad ji ėmėsi priemonių savo elgesiui nuslėpti. Ji negalėjo numatyti rezultatų, kuriuos Komisija nustatė taikydama AEC kriterijų. Iš tiesų šie rezultatai buvo grindžiami skirtingų OEM vidaus duomenimis, o *Intel* niekada nebuvo susipažinusi su šia informacija ir ji nebuvo jai prieinama.

1600 Šiems argumentams negalima pritarti.

1601 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką sąlyga, kad pažeidimas buvo padarytas tyčia arba dėl aplaidumo, yra tenkinama, jeigu nagrinėjama įmonė negali nežinoti apie antikonkurencinį savo elgesio pobūdį, nepaisant to, ar ji žinojo, kad pažeidžia Sutarties konkurencijos normas (šio sprendimo 1564 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tetra Pak prieš Komisiją* 238 punktas ir 2008 m. balandžio 10 d. sprendimo *Deutsche Telekom prieš Komisiją*, T-271/03, Rink. p. II-477, 295 punktas). Įmonė suvokia savo veiksmų antikonkurencinį pobūdį, jeigu jai žinomos faktinės aplinkybės, kurios pateisina tiek dominuojančios padėties atitinkamoje rinkoje konstatavimą, tiek Komisijos vertinimą dėl piktnaudžiavimo tokia padėtimi (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 74 punkte minėto Sprendimo *Michelin I* 107 punktą ir šio sprendimo 1586 punkte minėto Sprendimo *Raiffeisen Zentralbank Österreich ir kt. prieš Komisiją* 207 ir 210 punktus; taip pat žr. generalinio advokato J Mazák išvados byloje, kurioje buvo priimtas šio sprendimo 98 punkte minėtas Teisingumo Teismo sprendimas *Deutsche Telekom*, Rink. p. I-9567, 39 punktą).

1602 Kalbant, pirma, apie argumentą, kad sąlyginės nuolaidos ne visuomet yra neteisėtos ir kad nepaslėpti apribojimai nėra nauja piktnaudžiavimo kategorija, pakanka konstatuoti, kad tokiais argumentais tesiekama įrodyti, kad ieškovė nežinojo apie neteisėtą elgesį pagal EB 82 straipsnį, kuriuo buvo kaltinama ginčijamame sprendime. Taigi jį reikia atmesti remiantis pirmesniame punkte minėta teismo praktika (pagal analogiją žr. šio sprendimo 98 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Deutsche Telekom* 127 punktą). Bet kuriuo atveju ieškovė negalėjo nežinoti apie antikonkurencinį savo elgesio pobūdį. Sąjungos teismai daug kartų smerkė dominuojančią padėtį užimančią įmonę už tai, kad ji vykdė veiksmus, pasireiškusius finansinių paskatų, priklausiusių nuo išimtinumo sąlygų, suteikimu. Šiuo atžvilgiu pakanka nurodyti šio sprendimo 71 punkte minėtą Sprendimą *Hoffmann-La Roche* ir šio sprendimo 89 punkte minėtą Teisingumo Teismo sprendimą *BPB Industries ir British Gypsum*. Kalbant apie nepaslėptus apribojimus, šio sprendimo 219 ir 220 punktuose konstatuota, kad tokių veiksmų pripažinimas piktnaudžiavimu nelaikytinas naujiena ir kad bet kuriuo atveju tai, kad tokių pačių požymių turintis elgesys dar nebuvo nagrinėjamas ankstesniuose sprendimuose, neatleidžia įmonės nuo atsakomybės.

1603 Antra, reikia priminti, kad ginčijamame sprendime pateikti įrodymai teisiniu požiūriu pakankamai patvirtina, kad ieškovė įgyvendino bendrą ilgalaikę strategiją, kuria siekė užkirsti AMD kelią prie strateginiu požiūriu svarbiausių pardavimo kanalų ir kad stengėsi nuslėpti antikonkurencinį savo elgesio pobūdį, bent kiek tai susiję su jos santykiais su *Dell*, *HP*, *Lenovo* ir *MSH* (žr. šio sprendimo 1523–1552 punktus). Todėl galima daryti išvadą, kad ieškovė padarė nustatytą pažeidimą bent jau dėl aplaidumo.

1604 Trečia, reikia atmesti ieškovės argumentą, kad ji negalėjo numatyti rezultatų, kuriuos Komisija nustatys taikydama AEC kriterijų. Reikia priminti, kad ginčijamame sprendime Komisija pirmiausia rėmėsi kriterijais, kylančiais iš teismo praktikos, suformuluotos šio sprendimo 71 punkte minėtame Sprendime *Hoffmann-La Roche*, kad pripažintų nuolaidų už išimtinumą neteisėtumą (žr. šio sprendimo 69, 72 ir 73 punktus). Vis dėlto ji ginčijamą sprendimą grindė AEC kriterijumi tik siekdama išsamumo (žr. šio sprendimo 173 ir 175 punktus). Reikia priminti, kad siekiant įrodyti ieškovės veiksmų neteisėtumą nėra būtina taikyti AEC kriterijaus ir kad šis kriterijus taip pat negali būti patikima priemonė dominuojančią padėtį užimančiai įmonei atmesti bet kokio pažeidimo galimybę (žr. šio sprendimo 140–166 punktus). Jeigu ieškovė ir negalėjo numatyti, kokį rezultatą Komisija gaus taikydama AEC kriterijų, ši aplinkybė neleidžia abejoti tuo, kad ji negalėjo nežinoti esminių faktinių aplinkybių, pagrindžiančių Komisijos išvadą dėl to, kad ieškovė piktnaudžiavo dominuojančia padėtimi, paremtą kriterijais, kylančiais iš teismo praktikos, suformuluotos šio sprendimo 71 punkte minėtame Sprendime *Hoffmann-La Roche*.

C – Dėl tariamai neproporcingo baudos pobūdžio

1605 Siekdama patvirtinti savo išvadą, kad bauda neproporcingo dydžio, ieškovė iš esmės pateikia tris argumentus. Baudą skyrė ne nepriklausoma institucija. Bauda buvo neproporcinga, palyginti su kitais sprendimais skirtomis baudomis. Neproporcinga skirti didžiausią kada nors skirtą baudą, atsižvelgiant į tai, kad pažeidimas nepadarė konkretaus poveikio rinkai.

1606 Visus šiuos argumentus reikia atmesti.

1. Dėl argumento, susijusio su Komisijos nepriklausomumo nebuvimu

1607 Ieškovės teigimu, Komisija nėra nepriklausoma ir nešališka institucija, kaip tai apibrėžta EŽTK. Ji nurodo, kad dėl to, jog bauda yra baudžiamojo pobūdžio, kaip tai suprantama pagal EŽTK 6 straipsnį, ji buvo skirta neteisėtai ir pažeidžiant jos teisę į tai, kad sprendimą dėl bet kokio baudžiamojo kaltinimo priimtų nepriklausomas teismas.

1608 Šis argumentas yra nepriimtinas.

1609 Teisė kreiptis į nepriklausomą ir nešališką teismą, kuria remiasi ieškovė, yra viena iš EŽTK 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų garantijų. Sąjungos teisėje šiuo straipsniu suteikiama apsauga užtikrinama Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje. Todėl reikia remtis tik Chartijos 47 straipsniu (šiuo klausimu žr. 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Chalkor prieš Komisiją*, C-386/10 P, Rink. p. I-13085, 51 punktą). Pagrindinių teisių chartijos 52 straipsnio 3 dalyje patikslinta, kad joje nurodytų teisių, atitinkančių EŽTK garantuojamas teises, esmė ir taikymo sritis yra tokia, kaip nustatyta šioje konvencijoje. Pagal šios nuostatos aiškinimą, į kurią pagal Pagrindinių teisių chartijos 52 straipsnio 7 dalį turi atsižvelgti Sąjungos teismas, užtikrinamų teisių prasmė ir apimtis nustatoma ne vien pagal EŽTK tekstą, bet visų pirma pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudenciją (šiuo klausimu žr. 2010 m. gruodžio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *DEB*, C-279/09, Rink. p. I-13849, 35 punktą).

1610 Iš Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikos matyti, kad pagal EŽTK 6 straipsnio 1 dalį neatmetama galimybė, kad per administracinio pobūdžio procedūrą „bausmė“ pirmiausia skirtų administracinė institucija. Tačiau pagal ją reikalaujama, kad administracinės institucijos sprendimą, neatitinkantį EŽTK 6 straipsnio 1 dalyje numatytų sąlygų, vėliau galėtų persvarstyti neribotą jurisdikciją turintis teismas. Vienas iš neribotą jurisdikciją turinčios teisminės institucijos požymių yra teisė pakeisti priimtą sprendimą visais klausimais tiek dėl faktinių aplinkybių, tiek dėl teisės. Tokia institucija turi turėti kompetenciją gilintis į visus fakto ir teisės klausimus, svarbius nagrinėjant ginčą, dėl kurio į ją kreiptasi (žr. 2011 m. rugsėjo 27 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *A. Menarini Diagnostics prieš Italiją*, Nr. 43509/08, § 59).

1611 Iš minėtos teismo praktikos galima spręsti, kad tai, jog Komisija per Reglamente Nr. 1/2003 numatytas konkurencijos normų pažeidimo procedūras turi tyrimo, persekiojimo ir sprendimo įgaliojimus, savaime nėra nesuderinama su Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu, jeigu tik įmonės, kurioms šios procedūros taikomos, turi teisę apskusti Komisijos sprendimą šio straipsnio reikalavimus atitinkančiai institucijai (generalinio advokato P. Mengozzi išvados byloje, kurioje priimtas 2011 m. rugsėjo 29 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Elf Aquitaine prieš Komisiją*, C-521/09 P, Rink. p. I-8947, I-8954, 31 punktas).

1612 Šiuo atžvilgiu iš teismų praktikos matyti, kad SESV 263 straipsnyje nustatyta teisėtumo kontrolė, kurią papildo Reglamente Nr. 1/2003 31 straipsnyje suteikta neribota jurisdikcija, kiek tai susiję su baudos dydžiu, pagal SESV 261 straipsnį atitinka Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje įtvirtinto veiksmingos teisminės gynybos principo reikalavimus. Iš tiesų Sutartyse numatyta kontrolė reiškia, kad

Sąjungos teismas vykdo ir teisinę, ir faktinę kontrolę ir turi teisę vertinti įrodymus, panaikinti ginčijamą sprendimą ir pakeisti baudų dydžius (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 1609 punkte minėto Sprendimo *Chalkor prieš Komisiją* 67 punktą).

2. Dėl neproporcingo baudos pobūdžio, palyginti su kitomis baudomis

- ¹⁶¹³ Ieškovė teigia, kad paskirta bauda yra neproporcinga, palyginti su kitomis neseniai nagrinėtomis bylomis, įskaitant bylą, kurioje priimtas 2007 m. rugsėjo 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Microsoft prieš Komisiją* (T-201/04, Rink. p. II-3601).
- ¹⁶¹⁴ Pagal nusistovėjusią teismų praktiką ankstesni Komisijos sprendimai negali būti teisinis pagrindas skiriant baudas konkurencijos srityje, o sprendimai, susiję su kitomis bylomis, yra tik papildomas rodiklis dėl galimo vienodo požiūrio principo pažeidimo, mat mažai tikėtina, kad bylų aplinkybės, kaip antai rinkos, prekės, įmonės ir aptariami laikotarpiai, bus tapačios (2006 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *JCB Service prieš Komisiją*, C-167/04 P, Rink. p. I-8935, 201 ir 205 punktai ir 2007 m. birželio 7 d. Sprendimo *Britannia Alloys & Chemicals prieš Komisiją*, C-76/06 P, Rink. p. I-4405, 60 punktas; 2011 m. birželio 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Caffaro prieš Komisiją*, T-192/06, Rink. p. II-3063, 46 punktas).
- ¹⁶¹⁵ Vis dėlto vienodo požiūrio principo, pagal kurį draudžiama panašias situacijas vertinti skirtingai, o skirtingas situacijas – panašiai, išskyrus, jei toks vertinimas yra objektyviai pateisinamas, turiaisyti tiek Komisija, skirdama įmonei baudą už konkurencijos taisyklių pažeidimą, tiek visos institucijos, vykdydamos bet kokią savo veiklą. Vis dėlto ankstesni Komisijos sprendimai dėl baudų reikšmingi nagrinėjant vienodo požiūrio principo laikymąsi tik tuomet, kai įrodyta, kad faktiniai bylų, kuriose buvo priimti minėti sprendimai, duomenys, pavyzdžiui, rinkos, produktai, šalys, įmonės ir nagrinėjami laikotarpiai, yra panašūs į nagrinėjamus šioje byloje (2012 m. birželio 29 d. Bendrojo Teismo sprendimo *E.ON Ruhrgas ir E.ON prieš Komisiją*, T-360/09, 261 ir 262 punktai ir juose nurodyta teismo praktika).
- ¹⁶¹⁶ Tačiau šioje byloje ieškovė neįrodė, kad bylų, susijusių su ankstesniais sprendimais, kuriais ji remiasi, faktinės aplinkybės yra panašios į šios bylos aplinkybes. Todėl, atsižvelgiant į šio sprendimo 1615 punkte nurodytą teismo praktiką, minėti sprendimai nėra reikšmingi atsižvelgiant į vienodo požiūrio principą.
- ¹⁶¹⁷ Iš tiesų, kalbant, pirma, apie bylą, kurioje priimtas šio sprendimo 1613 punkte minėtas Sprendimas *Microsoft prieš Komisiją*, pažymėtina, kad ieškovė tiesiog pabrėžia skirtumą tarp šios ir anos bylos, teigdamą, kad anoje byloje įgyvendintus veiksmus sukėlė daug neigiamų kiekybiškai vertinamų padarinių konkurentams, o šioje byloje taip nebuvo. Tačiau ieškovė nepateikia jokio argumento, kad įrodytų, jog bylos, kurioje priimtas Sprendimas *Microsoft prieš Komisiją*, faktinės aplinkybės panašios į šios bylos aplinkybes. Reikia pažymėti, kad toji byla buvo visų pirma susijusi su kitomis rinkomis ir kitokiomis piktnaudžiavimo apraiškomis nei šioje byloje.
- ¹⁶¹⁸ Antra, ieškovė remiasi 2008 m. lapkričio 12 d. Komisijos sprendimu dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/39125 – Automobilių stiklas), kurio santrauka paskelbta 2009 m. liepos 25 d. Oficialiajame leidinyje (OL C 173, p. 13), siekdama patvirtinti savo argumentą, kad jai skirta bauda yra gerokai didesnė už pačią didžiausią kada nors kartelio byloje pakartotinai pažeidimą dariusiai įmonei skirtą baudą. Tačiau ieškovė neįrodė, kad bylos, kurioje priimtas tas sprendimas ir kuri buvo susijusi su karteliu, o ne su piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi, faktinės aplinkybės yra panašios į šios bylos faktines aplinkybes.
- ¹⁶¹⁹ Trečia, kalbant apie šioje byloje skirtos baudos palyginimą su baudomis, skirtomis bylose, kuriose priimtas šio sprendimo 71 punkte minėtas Sprendimas *Hoffmann-La Roche*, šio sprendimo 74 punkte minėtas Sprendimas *Michelin I*, šio sprendimo 75 punkte minėtas Sprendimas *Michelin II* ir šio

sprendimo 186 punkte minėtas Pirmosios instancijos teismo sprendimas *British Airways*, reikia pripažinti, kad ieškovė taip pat neįrodė, kad tų bylų faktinės aplinkybės yra panašios į šios bylos faktines aplinkybes. Šiuo atžvilgiu, viena, reikia priminti, kad šio sprendimo 74 punkte minėta byla *Michelin I*, šio sprendimo 75 punkte minėta byla *Michelin II* ir šio sprendimo 186 punkte minėta Pirmosios instancijos teismo byla *British Airways* buvo susijusios ne su nuolaidomis už išimtinumą, o su prie trečiosios kategorijos priskirtinomis nuolaidomis (žr. šio sprendimo 78 punktą) ir kad ši byla taip pat susijusi su nepaslėptais apribojimais. Antra, reikia pabrėžti, kad, net jeigu šioje byloje nurodytos piktnaudžiavimo apraiškos ir yra panašios į nagrinėtąsias bylose, kuriose priimtas šio sprendimo 71 punkte minėtas Sprendimas *Hoffmann-La Roche*, šio sprendimo 74 punkte minėtas Sprendimas *Michelin I*, šio sprendimo 75 punkte minėtas Sprendimas *Michelin II* ir šio sprendimo 186 punkte minėtas Pirmosios instancijos teismo sprendimas *British Airways*, vis dėlto šios aplinkybės nepakanka, kad ši byla ir bylos, kurias nurodė ieškovė, būtų panašios, kaip tai suprantama šio sprendimo 1615 punkte nurodytoje teismo praktikoje, atsižvelgiant į jų skirtumus, susijusius visų pirma su nagrinėtomis įmonėmis, rinkomis ir produktais, taip pat į tai, kiek laiko skiria šias bylas ir Komisijos politikos baudų srityje raidą.

3. Dėl būtinybės įrodyti konkretų pažeidimo poveikį

¹⁶²⁰ Reikia priminti, kad, siekdama nustatyti pažeidimo sunkumą, Komisija visų pirma atsižvelgė į pažeidimo pobūdį, atitinkamų įmonių rinkos dalį ir pažeidimo geografinę aprėptį. Dėl pažeidimo pobūdžio pažymėtina, jog Komisija ginčijamo sprendimo 1780 konstatuojamojoje dalyje pripažino, kad CPU x86 rinka turėjo didelę ekonominę reikšmę. Remiantis tuo sprendimu, šioje rinkoje 2007 m. uždirbta daugiau kaip 30 mlrd. JAV dolerių pajamų. Tai reiškė, kad bet koks antikonkurencinis elgesys turėjo didelį poveikį šioje rinkoje.

¹⁶²¹ Ieškovė tvirtina, kad baudos dydį lėmė tariamas „didelis poveikis“ rinkai, tačiau nebuvo atlikta jokios realaus piktnaudžiavimu vadinamų veiksmų poveikio AMD ar rinkai analizės. Ji primena, kad jos 1,06 mlrd. eurų bauda yra didžiausia kada nors vienai įmonei už konkurencijos taisyklių pažeidimą skirtų baudų. Taigi nustatant šią baudą buvo būtina atsižvelgti į realų pažeidimo poveikį ir šio poveikio bei žalos vartotojams ar konkurentams priežastinį ryšį, nepaisant to, ar realus poveikis yra reikšmingas piktnaudžiavimui konstatuoti. Ieškovės teigimu, įrodymai patvirtina, kad nagrinėjamu laikotarpiu CPU rinkai buvo būdinga aktyvi AMD ir *Intel* tarpusavio konkurencija, todėl kainos nuolat mažėjo, o produktų kokybė gerėjo, ir tai buvo naudingiausia vartotojams. Be to, AMD padvigubino savo rinkos dalis. Galiausiai OEM sprendimas pirkti ieškovės produktus bent iš dalies, jei ne visiškai, buvo grindžiamas kitomis ekonominėmis priežastimis nei sąlyginių nuolaidų paskatintas lojalumas.

¹⁶²² Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 3 dalį nustatant baudos dydį atsižvelgiama į pažeidimo sunkumą ir trukmę. Pagal teismų praktiką konkurencijos teisės pažeidimų sunkumas turi būti vertinamas remiantis daugeliu veiksnių, pavyzdžiui, konkrečiomis bylos aplinkybėmis, jos kontekstu ir baudų atgrasomuoju poveikiu, tačiau privalomo ir baigtinio kriterijų, į kuriuos reikia atsižvelgti, sąrašo nėra. Todėl, priešingai, nei teigia ieškovė, remiantis teismų praktikoje nustatytais kriterijais konkretus pažeidimo poveikis rinkai iš principo yra ne privalomas, o tik vienas iš svarbių veiksnių vertinant pažeidimo sunkumą ir nustatant baudos dydį (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2009 m. rugsėjo 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją*, C-534/07 P, Rink. p. I-7415, toliau – Sprendimas *Prym*, 54 ir 55 punktus). Be to, pagal teismų praktiką veiksniai, susiję su tam tikro elgesio tikslu, baudai nustatyti gali turėti daugiau reikšmės, nei su tokio elgesio poveikiu susiję veiksniai (šio sprendimo 64 punkte minėto Sprendimo *AstraZeneca* 902 punktą).

¹⁶²³ Pagal Baudų nustatymo remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalimi metodo gaires (OL C 9, 1998, p. 3, toliau – 1998 m. gairės) vertinant pažeidimo sunkumą reikia visų pirma atsižvelgti į „jo [konkrečią] įtaką rinkai, kur tai gali būti įvertinta“ (1 dalies A punktas). Šiuo atžvilgiu iš teismų praktikos matyti, kad, bent kiek tai susiję su pažeidimais, kuriuos galima laikyti labai sunkiais remiantis vien jų pobūdžiu, konkretus pažeidimo poveikis rinkai tėra

pasirinktinis veiksnys, galintis leisti Komisijai padidinti pradinę baudą – nustatyti ją didesnę už galimą mažiausią 20 mln. eurų baudą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 1622 punkte minėto Sprendimo *Prym* 75 punktą). Dar pagal teismų praktiką yra taip, kad jeigu Komisija mano esant tikslinga apskaičiuojant baudą atsižvelgti į tokių pasirinktinių kriterijų, kaip antai konkretų poveikį rinkai, ji negali remtis tik prielaida ir turi pateikti konkrečių, įtikinamų ir pakankamų įrodymų, leidžiančių įvertinti tikrąjį poveikį, kurį pažeidimas gali daryti konkurencijai minėtoje rinkoje (šio sprendimo 1622 punkte minėto Sprendimo *Prym* 82 punktas).

¹⁶²⁴ Tačiau šioje byloje baudos dydis nustatomas remiantis ne 1998 m., o 2006 m. gairėmis. Reikia pažymėti, kad, priešingai nei 1998 m. gairėse, 2006 m. gairėse nebeįvardyta vertinant konkretaus pažeidimo sunkumą atsižvelgti į „[konkrečią] įtaką rinkai, kuri gali būti įvertinta“. Pagal 2006 m. gairių 22 punktą siekdama nustatyti, ar pardavimo vertės dalis, į kurią turi būti atsižvelgiama tam tikru atveju ir kuri daugiausia siekia 30 %, turėtų būti mažesnė, ar didesnė, Komisija atsižvelgs į kelis veiksnius, pavyzdžiui, pažeidimo pobūdį, visų susijusių šalių bendrą rinkos dalį, pažeidimo geografinį plotą, pažeidimo įgyvendinimą (arba neįgyvendinimą).

¹⁶²⁵ Taigi tiesa, kad pagal 2006 m. gaires Komisija, nustatydamą pagal pažeidimo sunkumą nustatytą pardavimo vertės dalį, paprastai neprivalo atsižvelgti į konkretų pažeidimo poveikį rinkai. Tačiau reikia pažymėti, kad gairėse taip pat nedraudžiama atsižvelgti į konkretų pažeidimo poveikį rinkai siekiant padidinti šią dalį. Šiuo atžvilgiu reikia pripažinti, kad jeigu Komisija mano, kad reikia atsižvelgti į konkretų pažeidimo poveikį rinkai, siekiant padidinti šią dalį, šio sprendimo 1623 punkte minėta teismo praktika taip pat taikoma 2006 m. gairėms, taigi Komisija turi pateikti konkrečių, įtikinamų ir pakankamų įrodymų, leidžiančių įvertinti tikrą poveikį, kurį pažeidimas galėjo turėti konkurencijai toje rinkoje. Tačiau Komisija, vertindama pažeidimo sunkumą pagal 2006 m. gairių 22 punktą, nebūtinai turi atsižvelgti į konkretaus poveikio nebuvimą kaip į lengvinančią aplinkybę. Pakanka, kad Komisijos nustatyta pardavimų vertės dalis, į kurią reikia atsižvelgti, būtų pagrįsta kitais veiksniais, galinčiais turėti įtakos nustatant pažeidimo sunkumą.

¹⁶²⁶ Ieškovės argumentus reikia vertinti atsižvelgiant būtent į pirma pateiktus svarstymus.

¹⁶²⁷ Pirma, reikia atmesti argumentą, kad šioje byloje baudos dydį lėmė tariamas „didelis poveikis“ rinkai, tačiau nebuvo atlikta jokios realaus piktnaudžiavimu vadinamų veiksmų poveikio AMD ar rinkai analizė. Iš tiesų reikia pripažinti, kad šioje byloje nagrinėjamu atveju Komisija, nustatydamą pažeidimo sunkumą, neatsižvelgė į konkretų jo poveikį rinkai. Priešingai, nei teigia ieškovė, iš to, kad ginčijamame sprendime Komisija pripažino, jog „bet koks antikonkurencinis elgesys turėjo didelį poveikį [CPU x86 rinkoje]“, negalima spręsti, kad Komisija atsižvelgė į šį poveikį. Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad ieškovės kritikuojamą išvadą Komisija padarė siekdama apibūdinti pažeidimo pobūdį. Kadangi pažeidimo „pobūdis“ nurodo abstrakčius ir bendrus jo bruožus, šiuo atžvilgiu Komisija galėjo pagrįstai konstatuoti, kad, atsižvelgiant į CPU x86 rinkoje gautas pajamas, didelį poveikį daro bet koks antikonkurencinis elgesys. Taip Komisija atsižvelgė ne į tikrąjį ginčijamame sprendime nagrinėtų veiksmų poveikį rinkai, o į šios veiklos „pobūdį“, taigi ir gebėjimą turėti tokį poveikį.

¹⁶²⁸ Tai, kad Komisija neatsižvelgė į konkretų pažeidimo poveikį rinkoje siekdama nustatyti baudos dydį, taip pat patvirtina toliau nurodytos aplinkybės. Viena vertus, kadangi tam tikrose ginčijamo sprendimo ištraukose, kuriose nekalbama apie baudos dydžio nustatymą, pateikiamos išvados, susijusios su konkrečiu ieškovės elgesio poveikiu OEM ir MSH pasirinkimo laisvei (žr. šio sprendimo 1001 ir 1678 konstatuojamąsias dalis) ir vartotojų patirtai žalai (žr. ginčijamo sprendimo 1597–1616 konstatuojamąsias dalis), Komisija nenurodė šių išvadų nustatydamą pažeidimo sunkumą. Kita vertus, darydamą išvadą dėl pažeidimo sunkumo ginčijamo sprendimo 1785 konstatuojamojoje dalyje Komisija pripažino, kad piktnaudžiavimo apraiškos skyrėsi pagal atitinkamą „galimą antikonkurencinį poveikį“. Tai, kad darydamą išvadą dėl pažeidimo sunkumo Komisija nurodė atskirų piktnaudžiavimo apraiškų „galimą antikonkurencinį poveikį“, vienareikšmiai įrodo, kad ji atsižvelgė ne į konkretų, o tik į galimą pažeidimo poveikį rinkai.

- 1629 Taigi reikia pripažinti, kad Komisija nesirėmė konkrečiu pažeidimo poveikiu, kad pripažintų sunkesnę pažeidimą.
- 1630 Antra, kiek ieškovė teigia, kad vertindama pažeidimo sunkumą Komisija nepagrįstai kaip į lengvinančią aplinkybę neatsižvelgė į tai, kad pažeidimas nepadarė realaus poveikio, ir į poveikio bei žalos vartotojams ar konkurentams priežastinį ryšį, jos argumentus taip pat reikia atmesti. Reikia pripažinti, kad siekdama nustatyti, jog pardavimų vertės dalis, nustatyta pagal pažeidimo sunkumą, yra 5 %, Komisija neprivalėjo atsižvelgti į tariamą konkretaus pažeidimo poveikio rinkai nebuvimą. Iš tiesų šioje byloje nagrinėjamu atveju 5 % pardavimų vertės dalies, į kurią reikia atsižvelgti, nustatymą pateisina kiti veiksniai, kuriais Komisija rėmėsi ginčijamame sprendime, kad nustatytų pažeidimo sunkumą.
- 1631 Šiuo atžvilgiu pirmiausia reikia pripažinti, kad ginčijamame sprendime nustatytas 5 % dydis priklauso apatinei skalės, kuri pagal 2006 m. gairių 21 punktą gali siekti daugiausia 30 %, daliai.
- 1632 Tuomet, kalbant pirmiausia apie pažeidimo pobūdį, reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo 1780 ir 1781 punktuose Komisija laikėsi nuomonės, kad, be ieškovės, kuriai priklausė 80 % rinkos, vienintelis rimtas konkurentas rinkoje buvo AMD. Ji taip pat priminė, kad ieškovė įgyvendino bendrą strategiją išstumti AMD iš rinkos. Taigi ieškovės piktnaudžiavimu siekta išstumti vienintelį reikšmingą konkurentą arba bent apriboti jo galimybę patekti į rinką. Atsižvelgiant į galimybės gaminti CPU x86 kliūtis, buvo tikėtina, kad pašalinus ar susilpninus AMD nebeliktų jokio kito rimto rinkos dalyvio.
- 1633 Antra, kiek tai susiję su atitinkamų įmonių rinkos dalimi, Komisija ginčijamo sprendimo 1783 konstatuojamojoje dalyje pripažino, kad ieškovė per visą pažeidimo laikotarpį užėmė dominuojančią padėtį visuose CPU x86 rinkos segmentuose, tačiau jos rinkos dalis taip pat gerokai viršijo konkurentų turimas rinkos dalis.
- 1634 Dėl, trečia, pažeidimo geografinės aprėpties Komisija ginčijamo sprendimo 1784 konstatuojamojoje dalyje konstatavo, jog įrodė, kad ieškovės strategija išstumti AMD buvo pasaulinio masto. Vertinant pažeidimo sunkumą ši aplinkybė reiškė, kad pažeidimas apėmė visą EEE (žr. šio sprendimo 1578–1582 punktus).
- 1635 Ketvirta, reikia priminti, kad darydama išvadą dėl pažeidimo sunkumo Komisija ginčijamo sprendimo 1785 konstatuojamojoje dalyje, be kita ko, konstatavo, kad ieškovė padarė vieną pažeidimą, kurio intensyvumas metams bėgant kito, kad skyrėsi piktnaudžiavimo apraiškų galimas antikonkurencinis poveikis ir kad ieškovė mėgino nuslėpti antikonkurencinį savo elgesio pobūdį (žr. šio sprendimo 1583–1591 punktus).
- 1636 Šias išvadas, kurių ieškovė neginčija, Komisija pakankamai įrodė teisiniu požiūriu ir jų pakanka pateisinti 5 % pardavimų vertės dalies nustatymą.
- 1637 Trečia, kiek tai susiję su ieškovės argumentais, kuriais ji siekia pagrįsti konkretaus poveikio rinkai nebuvimą ir priežastinį ryšį, siekiant išsamumo reikia priminti, kad nei AMD rinkos dalių didėjimas, nei CPU x86 kainos mažėjimas ginčijamame sprendime nurodytu laikotarpiu nereiškia, kad ieškovės veiksmai neturėjo poveikio. Galima manyti, kad jeigu šių veiksmų nebūtų buvę, konkurento rinkos dalys būtų išaugusios labiau, o CPU x86 kainos – daugiau sumažėjusios (žr. šio sprendimo 86 punktą). Be to, kiek ieškovė nurodo kitas ekonomines priežastis nei sąlyginių nuolaidų nulemtas lojalumas, turėjusias įtaką OEM sprendimams pirkti jos produktus, reikia pripažinti, kad šie argumentai nepaneigia bet kokio sąlyginių nuolaidų ir mokėjimų poveikio OEM komerciniams sprendimams (žr. šio sprendimo 597 punktą).

4. Išvada

1638 Taigi reikia atmesti visus ieškovės argumentus, kuriais ji siekė įrodyti, kad baudos dydis buvo neproporcingas.

D – Dėl neribotos jurisdikcijos įgyvendinimo

1639 Per posėdį ieškovė nurodė keturis aspektus, jos nuomone, pateisinančius tai, kad Bendrasis Teismas, įgyvendindamas savo neribotą jurisdikciją, gali sumažinti baudos dydį. Pirma, ji pabrėžia šios bylos sudėtingumą ir teigia, kad jai buvo labai sunku laikytis įstatymo. Šioje byloje Komisija vadovavosi 82 straipsnio gairėse įtvirtintu požiūriu. Tose gairėse pačios sąlyginės nuolaidos nebuvo draudžiamos, bet buvo reikalaujama taikyti AEC kriterijų. Taigi Bendrasis Teismas turėtų atsižvelgti į dėl to atsiradusį teisinį nesaugumą. Antra, ieškovė nurodo, kad administracinė procedūra truko devynerius metus, o pagal EŽTK 6 straipsnį ir Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnį baudžiamąsias bylas reikalaujama nagrinėti sparčiai. Daugiausia užtrukta dėl darbo, būtino norint pritaikyti AEC kriterijų. Ilga trukmė yra kriterijus, į kurį Bendrasis Teismas gali visada atsižvelgti. Trečia, Bendrasis Teismas turi atsižvelgti į 2009 m. liepos 14 d. ombudsmeno sprendimą, kuriuo konstatuota, kad Komisijos ir D1 susitikimo neįrašymas reiškė netinkamą administravimą. Ketvirta, kalbant apie piktnaudžiavimą, susijusį su *Acer*, pažymėtina, kad Bendrasis Teismas turėtų atsižvelgti į tai, kad nešiojamojo kompiuterio pateikimas rinkai galėjo būti atidėtas tik dviem–keturioms savaitėms.

1640 Tačiau nė vienas iš šių argumentų negali leisti pakeisti Komisijos nustatyto baudos dydžio.

1641 Pirma, ieškovė negali tikėtis jokios naudos dėl tariamo teisinio nesaugumo, susijusio su nuolaidų už išimtinumą neteisėtumu. Iš tiesų Komisija ir Teisingumo Teismas jau daug kartų yra pripažinę dominuojančią padėtį užimančią įmonę kalta dėl to, kad ši įgyvendino veiksmus, pasireiškusius finansinių paskatų, priklausiusių nuo išimtinumo sąlygų, taikymu (žr. šio sprendimo 1602 punktą). Dėl 82 straipsnio gairių iš ginčijamo sprendimo 916 konstatuojamosios dalies matyti, kad šioje byloje Komisija jų netaikė. Kaip jau buvo paaiškinta šiame sprendime, Komisija ir neprivalėjo to daryti. Be to, ieškovė neįrodė, kad Komisija sukūrė jai teisėtą lūkestį, susijusį su AEC kriterijaus taikymu (žr. šio sprendimo 160–165 punktus).

1642 Antra, kalbant apie administracinės procedūros trukmę, pažymėtina, kad ieškovės argumentų taip pat negalima pripažinti pagrįstais.

1643 Šiuo atžvilgiu reikia pabrėžti, kad neribotos jurisdikcijos įgyvendinimas neprilygsta patikrinimui savo iniciatyva, ir priminti, kad Sąjungos teismuose vyksta rungimosi procesas. Išskyrus su viešąja tvarka susijusius pagrindus, kuriuos teismas tikrina savo iniciatyva, kaip antai ginčijamo sprendimo nemotyvavimą, būtent ieškovas turi nurodyti su ginčijamu sprendimu susijusius ieškinio pagrindus ir pateikti įrodymų jiems pagrįsti (šio sprendimo 1609 punkte minėto Sprendimo *Chalkor prieš Komisiją* 64 punktą).

1644 Ieškovės pagrindą, kuris susijęs tik su administracinės procedūros, o ne proceso Bendrajame Teisme trukme, pagal Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalį reikia pripažinti nepriimtiniu. Toks pagrindas, kuris nebuvo pateiktas ieškinyje, negali būti laikomas anksčiau ieškinyje tiesiogiai ar netiesiogiai pateikto pagrindo išplėtimu ir jis nėra grindžiamas teisinėmis ar faktinėmis aplinkybėmis, kurios tapo žinomos vykstant procesui. Be to, šios bylos aplinkybėmis nereikia savo iniciatyva nagrinėti pagrindo, susijusio su nepagrįsta procedūros Komisijoje trukme (pagal analogiją žr. 2009 m. balandžio 30 d. Bendrojo Teismo sprendimo *CD-Contact Data prieš Komisiją*, T-18/03, Rink. p. II-1021, 130 punktą).

- ¹⁶⁴⁵ Trečia, dėl Komisijos ir D1 susitikimo neįrašymo šiame sprendime jau buvo nurodyta, kad Komisija ištaisė administracinės procedūros trūkumą, atsiradusį dėl to, kad ji neparengė glausto rašto ir nepateikė jo ieškovei, pateikdama jai nekonfidencialią vidaus rašto versiją (žr. šio sprendimo 622 punktą). Šiomis aplinkybėmis nereikia keisti baudos dydžio. Siekiant išsamumo reikia pažymėti, kad net jei procedūrinė klaida nebūtų ištaisyta, šis pažeidimas negalėtų priversti Bendrojo Teismo pakeisti baudos dydžio.
- ¹⁶⁴⁶ Ketvirta, kalbant apie piktnaudžiavimą, susijusį su *Acer*, pažymėtina, jog ieškovės argumentas, kad nešiojamojo kompiuterio pateikimas rinkai iš tiesų tebuvo atidėtas mažiau nei keturiems mėnesiams, buvo atmestas šio sprendimo 1345–1357 punktuose.
- ¹⁶⁴⁷ Be to, reikia pažymėti, kad, atsižvelgiant į Bendrojo Teismo neribotą jurisdikciją skirti baudas už konkurencijos taisyklių pažeidimus, nė vienas iš ieškovės pateiktų kaltinimų, argumentų ir nė viena iš teisinių ir faktinių aplinkybių nagrinėjant visus jos pateiktus pagrindus neleidžia daryti išvados, kad ginčijamame sprendime jai skirta bauda yra neproporcinga. Priešingai, reikia manyti, kad šios bylos aplinkybėmis tokia bauda tinkama. Atliekant šį vertinimą reikia visų pirma atsižvelgti į šio sprendimo 1631–1636 punktuose nurodytas aplinkybes ir į tai, kad bauda prilygo 4,15 % *Intel* metinės apyvartos, o tai yra gerokai mažiau nei Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje nustatyta 10 % viršutinė riba.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

(Praleista)

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (septintoji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.
2. *Intel Corp.* padengia savo ir Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas, išskyrus Europos Komisijos išlaidas, susijusias su *Association for Competitive Technology, Inc.* įstojimu į bylą, taip pat *Union fédérale des consommateurs – Que choisir (UFC – Que choisir)* patirtas išlaidas.
3. *Association for Competitive Technology* padengia savo bylinėjimosi išlaidas ir Komisijos išlaidas, patirtas dėl jos įstojimo į bylą.

Dittrich
Schwarcz

Wiszniewska-Białecka

Prek
Kancheva

Paskelbta 2014 m. birželio 12 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.